

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

bir kara kedi için blues
boris vian

çev. sami altındağ

BİR KARA KEDİ İÇİN BLUES

BORİS VİAN

Doğumu 1920.

1932: Kalp romatizması başlangıcı.

1941: Evlenir.

1942: Mühendis olarak çalışmaya başlar ve bir oğlu olur.

1943: Claude Abadie'nin cazbandında trompet çalar.

1944: İlk metinlerini Bison Ravi adıyla yayınlattır.

1946: «Günlerin Köpüğü»nü bitirir.

1947: Vernon Sullivan imzalı «Mezarlarınıza Tüküreceğim» yılın en çok satan kitabı olur. Le Tabou adlı gece kulübünde trompet çalıp program düzenler.

1948: Bir kızı olur.

1952: Boşanır.

1954: İkinci evlilik.

Özellikle 54-59 yılları arası kendi yazdığı şarkıları söyler.

1959'da 39 yaşında kalp krizinden öldüğü zaman, hafif müzik/caz eleştirileri, şiirler, oyunlar, romanlar, çeviriler, senaryolar ve müzikal güldürülerden oluşan bir dizi yapıt bırakmıştır.

İmge :21

Çağdaş Yazarlar Dizisi : 1

1 Baskı : 1985

Kapak Fotoğrafı : Cem Çetin

Kapak Düzenleme ve Logotyp : Deniz Akşekerci

Kapak Filmleri ve Baskıya hazırlayan : Fan Grafik

İç Baskı : Kardeşler Basımevi (1985)

bir kara kedi için blues

Çeviren : Sami ALTINDAĞ

BORİS VIAN

İÇİNDEKİLER

Khonostrov'a Yolculuk	7
İstakoz	19
Karıncalar	29
Bir Kara Kedi İçin Blues	43
Ölü Balıklar	61
İtfaiyeciler	79
Köpekler, Arzu ve Ölüm	83
Düşünür	95
Aşkın Gözü Kördür	101
Marsilya Uyanmağa Başlıyordu	113
Klasiklerin Tehlikesi	121

KHONOSTROVA'YA YOLCULUK

I

Keskin bir çığlık attı lokomotif. Makinist, frenin onu çok fazla sıktığını anladı ve kolu doğru yöne çevirdi, beyaz kasketli bir adam da son söz kendisinde kalsın diye ısıklık çalıyordu. Tren yavaşça gerildi. İstasyon nemli, karanlıktı ve burada kalmaktan hoşlanmıyordu.

Altı kişi vardı kompartımanda, dört erkek, iki kadın. Beşi sözcük alışverişinde bulunuyorlardı, altıncısı hayır. Pencereden bize doğru sıralarsak, karşı sıranın üstünde ve soldan sağa, Jacques, Raymond, Brice ve çok güzel, genç bir sarışın, Corinne. Onun karşısında, adı bilinmeyen bir adam vardı. Saturne Lamiel, Raymond'un karşısında da başka bir kadın, esmer, çok güzel olmayan, ama bacaklarını gösteriyordu. Garamuche, adıydı onun.

— Tren kalkıyor, dedi Jacques.

— Hava soğuk, dedi Garamuche.

— Kağıt oynar mıyız? dedi Raymond.

— Düzdüğümün! Hayır! dedi Brice.

— Kibar değilsiniz, dedi Corinne.

— Benle Raymond'un arasına otursanız? dedi Jacques.

— Tabi, dedi Raymond.

— İyi bir fikir bu, dedi kibar olmayan Brice.

— Benim karşımda olacak, dedi Garamuche.

— Sizin yanınıza geleceğim, dedi Brice.

— Kımıldamayın, dedi Raymond.

— Hadi gelin, dedi Jacques.

— Geliyorum, dedi Corinne.

Hep birlikte kalkıp karıştılar, şimdi yine başından başlamak gerekiyor. Bir tek Saturne Lamiei yer değiştirmemişti ve birşey söylememeyi sürdürüyordu. Öyle ki, pencereden bize doğru sıralarsak, öbür sıranın üstünde ve soldan sağa, Brice, Garamuche, bir boş yer ve Saturne Lamiel. Saturne Lamiel'in karşısında, bir boş yer. Sonra Jacques, Corinne ve Raymond.

— Böyle daha iyiyiz, dedi Raymond.

Saturne Lamiel'e bir bakış attı, bunu gözünün ortasına yedi Saturne, kırttı ama bişey demedi.

— Daha kötü değiliz, dedi Brice, neyse.

Garamuche eteğini yerleştirdi. Çoraplarını tutturmak için kullandığı nikel kaplı kopçaları görü-lüyordu... Her iki yandan aynı derecede görülebilecekleri şekilde oturmayı başardı.

— Bacaklarımı beğenmiyor musunuz? dedi Brice'e.

— Bakın, dedi Corinne, edepli değilsiniz. Sorulmaz böyle şeyler.

— Müthişsiniz, dedi Jacques Corinne'e. Sizde de ondaki surat olsaydı, siz de bacaklarınızı gösterecektiniz.

Saturne Lamiel'e baktı. Saturne başını çevirmedi, oldukça uzak bir şeye takıldı bakışı.

— Kağıt oynasak?! dedi Raymond.

— Kahrol! dedi Corinne. Eğlendirmez beni. Sohbeti tercih ederim.

Bir anlık bir sıkılğanlık oldu, nedenini de herkes biliyordu. Brice tam üstüne bastı.

— Bu kompartımda kendilerine birşey söylendiğinde yanıtlamak istemeyen insanlar bulunmasaydı, hiç de daha kötü olmayacaktı.

— Kahretsin! dedi Garamuche. Bunu söylemeden önce bana baktınız ha! Size cevap vermiyorum, öyle mi?

— Sizden söz edilmiyor, dedi Jacques.

Kumral saçları ve mavi gözleri, güzel, kalın da bir bas sesi vardı. Sinek kaydı tıraş olmuştu ama yanaklarının derisi pişmemiş uskumrunun sırtı gibi maviydi.

— Brice'in benle bir meselesi varsa, dedi Raymond, bunu belki de açıkça söylemek gerekir.

Saturne Lamiel'e ikinci kez baktı. Saturne Lamiel düşünceleri içinde dalıp gitmişe benziyordu.

— Bir zamanlar, dedi Corinne, insanları konuşturmanın yollarını biliyorlardı. Enkizisyon sırasında. Bu konuda birşeyler okudum.

Şimdi tren hızlı gidiyordu ama tekerlekleriyle her yarım saniyede bir aynı düşünceyi yinelemesini engellemiyordu bu. Dışarıda, gece pisti ve bozkırın kumu birkaç yıldızı yansıtmaktaydı. Ara sıra, bir ağaç, en uçtaki yapraklarıyla, büyük, soğuk camı tokatlıyordu.

— Ne zaman varıyoruz? dedi Garamuche.

— Yarın sabahtan önce değil, dedi Raymond.

— Sıkıntıdan geberecek vaktimiz var, dedi Brice.

— İnsanlar sadece cevap vermek isteselerdi, dedi Jacques.

— Bunu benim için mi söylüyorsunuz? dedi Corinne.

— Yok yahu! dedi Raymond. Meselemiz onunla!

Ansızın sustular. Raymond'un uzattığı parmak Saturne Lamiel'i işaretliyordu. Saturne kımıldamadı ama öbür dördü sıçrayıverdiler.

— Haklı, dedi Brice. Kaçamak yok. Konuşması gerek.

— Siz de Khonostrov'a mı gidiyorsunuz? dedi Jacques.

— Seviyor musunuz bu yolculuğu? dedi Garamuche.

Kendisiyle Saturne arasındaki boşluğa oturup Brice'i pencere yakınında yapayalnız bıraktı. Oturuşu, çoraplarının üst kısmıyla nikel kaplı o dalgalarının pembe kopçalarını ortaya çıkardı. Biraz da kalçalarının tenini, arzulandığı kadar esmer ve kaymak gibi.

— Kağıt oynar mıyız? dedi Raymond.

— Enkizisyondan söz edildiğini duydunuz mu? dedi Corinne.

Saturne Lamiel kımıldamadı ve dizlerinin üstündeki mavi-yeşil iskoç örtünün içinde ayaklarının yerini değiştirdi. Yüzü çok gençti ve bir çizginin, ortalarından titizlikle böldüğü sarı saçları eşit dalgalarla şakaklarına düşüyorlardı.

— Kahretsin! dedi Brice. Kışkırtıyor bizi!

Bu sözlerin hiçbir yankısı olmadı, doğal da, bir demiryolu kompartımanının iç duvarlarının, yapıları gereği, ses geçirmez malzemeler gibi davranışları¹ düşünülürse; ayrıca, onyediyometre kadar bir uzunluğun da işin içine girdiği hatırlanmalı.

Sessizlik tedirgin ediciydi.

— Kağıt oynasak? dedi o zaman Raymond.

— Aman Allah! Siz! Kağıtlarınızla! dedi Garamuche.

Kendisine bişeyler yaptırmak arzusu içinde ol-

duğu apaçık görölüyordu.

— Yaa gidin başımızdan Allahaşkına! dedi Jacques.

— Enkizisyon zamanı, dedi Corinne, konuşturmak için ayakları yakarlarmış. Kızgın demirler ya da neyle olursa. İnsanların tırnaklarını da koparırlar ya da gözlerini oyarlarmış. Ayrıca

— Tamamdır, dedi Brice. Bizi oyalamak için bu kadarı yeterli!

Hep birlikte ayağa kalktılar, Saturne Lamiel dışında. Sıkışmış çakıl sesi ve kocaman bir boğuk uğuldamaya çıkartarak bir tünelden geçti tren.

Tünelden çıktığında, Corinne'le Garamuche pencere yakınında, karşı karşıyaydılar. Saturne Lamiel'in yanında Raymond oturuyordu. Onunla Corinne arasında bir boşluk vardı. Saturne'ün karşısında Jacques, Brice, bir boşluk, Garamuche.

Brice'in dizleri üstünde yepyeni sarı deriden küçük bir valiz, sapından tutmak için nikel kaplı halkalar ve soyadı çift P'li ama adı yine Brice olan başka birinin baş harfleri görölüyordu.

— Khonostrov'a mı gidiyorsunuz? dedi Jacques.

Doğrudan Saturne Lamiel'e hitabediyordu. Gözleri kapalıydı ve uyanmamak için hafifçe solumaktaydı.

Raymond gözlüklerini yeniden yerlerine yerleştirdi. Az dağınık saçları yandan çizgiyle ayrılmış, kalın çerçeve gözlükleriyle, uzun ve kuvvetli bir adamdı.

— Ne yapıyoruz? dedi.

— Ayak parmakları, dedi Brice.

Sarı deriden küçük valizini açtı.

— Ayakkabılarını çıkarmak gerekir, diye salık verdi Corinne.

— Ona Çinlilerin yöntemini uygulamamızı yeğlerdim, dedi Garamuche.

Sustu ve kızardı; hepsi ona kızgınlıkla bakıyordu.

— Yine başlamayın! dedi Jacques.

— Hey büyük Allahım! Kaltak karı! dedi Brice.

— Abartıyorsunuz, dedi Corinne.

— Nedir Çinlilerin yöntemi? diye sordu Raymond.

Bu sefer gerçek bir ölü sessizliği oldu, tam da trenin Considermetrov'la Smogogolets arasında yeni yaptıkları kauçuk yol şeridi üstünde gittiği andı.

Saturne Lamiel'i uyandırdı bu. Güzel badem gözleri birden açılıverdiler ve dizlerinden kayan iskoç örtüsünü yukarı çekti. Sonra da gözlerini kapadı ve yeniden uyur göründü.

Korkunç bir fren gürültüsü içinde, Raymond kıpkırmızı oldu ve üstelemedi. Garamuche homurdanıyordu köşesinde, dudak boyası yanında mıydı diye baktı ve kaçamaktan iki yada üç kez sokup çıkardı boyayı, Raymond'un anlaması için. Daha da çok kızardı Raymond.

Brice'le Jacques küçük valizin üstüne eğilmişlerdi, Corinne de Garamuche'e tiksintiyle bakıyordu.

— Ayaklar, dedi Jacques. Ayakkabılarını çıkar-tın, diye fikir verdi Raymond'a.

Raymond, kendini yararlı duymaktan mutlu, Saturne Lamiel'in yakınına diz çöktü ve yaklaştığını görünce ısıklık sesiyle her yöne kıvranan ayakkabı bağcıklarını çözmeyi denedi. Başaramayınca, öfkelenmiş bir kedi gibi üstlerine tükürdü.

— Daha çabuk, dedi Brice. İşimizi geciktiriyorsunuz.

— Elimden geleni yapıyorum, dedi Raymond. Ama çözülmüyorlar.

— Alın, dedi Brice.

Raymond'a pırıl pırıl, keskin bir ufak pens uzattı. Bağcıklara bir zarar gelmesin diye Raymond bunların çevresindeki deriyi kesti, işini bitirince de bağcıkları parmaklarına doladı.

— Oldu, dedi Brice. Artık ayakkabıları çıkarmak kaldı.

Bunu Jacques üstlendi. Saturne Lamiel hep uyuyordu. Jacques onları filenin içine soktu.

— Çoraplarını bıraksanız? diye önerdi Corinne. Sıcak tutar ve yarayı kirletir. İltihaplanabilir sonra.

— İyi fikir, dedi Jacques.

— Ta!² dedi Brice.

Raymond tekrar Saturne'ün yanına oturmuş, bağcıklarla oynuyordu.

Brice sarı valizden güzel, minik bir kaynak lambasıyla ufak bir şişe aldı ve oyuğun içine benzin döktü. Jacques bir kibrit yakıp benzini alevlendirdi. Tüten, mavi, güzel bir sarı alev yükseldi ve kaşları ızgara olan Brice ağzını bozmağa başladı.

Saturne Lamiel o anda gözlerini açtı ama kapadı hemen. Bakımlı, uzun, güzel elleri iskoç örtünün üstünde öyle karmaşık bir biçimde iç içe geçmişlerdi ki, beş dakikadan beri anlamayı deneyen Raymond'un başına ağrı girmişti.

Corinne çantasını açıp tarağını çıkardı. Camın önünde yeniden tarandı, gecenin siyahlığı kendini görebilmesini sağlıyordu. Dışarda, yelin ıslığı şiddetliydi ve kurtlar ısınmak için doludizgin koşuyorlardı. Tren, son enerjisiyle kumun üstünde pedal

çeviren bir yolcuyu geçiverdi. Briskipotolsk uzak değildi. Bozkır, Brantchotcharnovnia'nın iki buçuk verst³ uzağındaki Cornopoutchik'e kadar böyle devam ediyordu. Genellikle kimse bu kentlerin adını söyleyemediğinden, Urville, Macon, Le Puy ve Sainte-Machine demeye alışılmıştı.

Kaynak lambası beklenmedik bir püskürmeyle çalışmağa başladı ve Brice, mavi, kısa bir alev elde etmek üzere tıkaçı ayarladı. Lambayı Raymond'a verdi ve sarı valizi yere bıraktı.

— Son bir deneme yapar mıyız? diye önerdi Raymond.

— Evet, dedi Jacques.

Saturne'ün üstüne eğildi.

— Khonostrov'a kadar mı gidiyorsunuz?

Saturne tek gözünü açıp kapadı.

— İt herif! dedi Brice kudurmuş gibi.

O da Saturne'ün önünde diz çöktü ve hangisi olduğunu belirtmeksizin ayaklarından birini kaldırdı.

— Önce tırnakları yakarsanız, diye açıklama getirdi Corinne, daha çok acı verir ve yara daha geç kapanır.

— Verin bana lambayı, dedi Brice Raymond'a.

Raymond lambayı uzattı ve Brice, ısıtıyor mu diye görmek için alevi kompartımanın kapısı üstünde gezdirdi. Vernik erimeye başladı ve kötü koktu.

Saturne'ün çorapları yanarken daha da kötü kokunca Garamuche saf yün diye onayladı. Corinne bakmıyordu, bir kitap almıştı. Raymond'la Jacques bekliyorlardı. Saturne'ün ayağından duman yükseliyordu ve kuvvetli bir çıtırtı ve yanık boynuz kokusu ve siyah damlalar düşüyordu döşemeye. Saturne'ün ayağı Brice'in terli elinde büzülüyor, tutabilmek için binbir güçlük çekiyordu Brice. Corinne ki-

tabını bıraktı ve kokunun gitmesi için camı azcık indirdi.

— Durun, dedi Jacques. Deneriz yine.

— Kağıt oynar mısınız? diye önerdi Raymond nezaketle Saturne'e doğru dönerek.

Saturne kompartımanın köşesinde iyice büzü-lüverdi. Ağzında bir tedirginlik vardı ve alnı büzü-şüyordu. Gülümsemeyi başardı ve gözlerini daha sıkı yumdu.

— Bir şeye yaradığı yok, dedi Jacques. Konuş-mak istemiyor.

— Ne pis herif! dedi Brice.

— Terbiye görmemiş biri, dedi Raymond. Bir kompartımanda altı kişi olunca, konuşur insan.

— Ya da eğlenir, dedi Garamuche.

— Hay sizin! Kesin be! Ne istediğinizi biliyo-ruz.

— Penslerinizle deneyebilirsiniz, diye hatırlattı Corinne o an.

Güzel yüzünü kaldırdı ve gözkapakları kelebek kanatları gibi titretiler.

— Avuçlarda, saldırılması ilginç elementler bu-lacaksınız.

— Kaynak lambasını durduruyor muyuz? dedi Brice.

— Yok canım, ikisini sürdürün, dedi Corinne, aceleniz ne? Khonostrov uzak.

— Konuşacak sonunda, dedi Jacques.

— Allah kahretsin! dedi Garamuche. Ne derse-niz deyin, kaba herifin teki.

Saturne Lamiel'in oval yüzünde geçici bir gül-ümseyiş belirdi. Raymond valizi karıştırırken Bri-ce de kaynak lambasını tekrar aldı ve tabanın tam ortasından öteki ayağa saldırdı.

Tam Raymond'un siniri bulduğu an lambanın mavi alevi Saturne'ün ayağını delmeyi başardı. Jacques onu cesaretlendiriyordu.

— Sonra dizin altını deneyin, diye salık verdi Corinne.

Daha rahat çalışabilmek için iki sıradan biri üstüne yatırdılar Saturne'ü.

Saturne'ün yüzü bembeyazdı ve gözkapakları altında gözleri hiç kılmıdamıyordu. Şiddetli bir hava cereyanı vardı kompartımanda, zira yanık et kokusu dayanılmaz derecede çoğalmıştı ve Corinne bunu sevmiyordu.

Brice kaynak lambasını söndürdü. Saturne'ün ayaklarından lekeli sıraya siyah bir sıvı dökölmekteydi.

— Bir dakika dursak? dedi Jacques.

Bir elin tersiyle yüzünü sildi. Raymond elini ağzına götürdü. Şarkı söyleme isteği duyuyordu.

Saturne'ün sağ eli patlamış incire benziyordu. Et ve lif parçaları sarkmaktaydı.

— Odun mübarek!⁴ dedi Raymond.

Ve sıçradı, Saturne'ün elini, kendiliğinden, sıranın üstüne düşerken görünce.

Beşi birden öteki sırada oturamıyorlardı ama Raymond sarı valizden cam kağıt bir yaprakla bir törpü aldıktan sonra koridora çıktı, bacaklarındaki uyuşmayı kesebilmek⁵ için. Böylece, pencereden kapaıya doğru, Corinne, Garamuche, Jacques ve Brice'i tanımak mümkündü.

— Ne öküz herif! dedi Jacques.

— Konuşmak istemiyor, dedi Garamuche.

— Görürüz bakalım şimdi! dedi Brice.

— Size başka bir önerim var, dedi Corinne.

II

Trenı pamuk gibi bozkırda ilerliyor, Goldzine yeraltı pazarından dönen upuzun dilenci kuyrukla-
rının yanından geçiyordu.

Şimdi güpegündüzdü ve Corinne'in baktığı man-
zara, bakıldığını farkedip bir tavşan yuvasına sak-
landı alçakgönüllü bir şekilde.

Saturne Lamiel'in bir ayakla bir buçuk kol dı-
şında birşeyi kalmamıştı ama uyuyakaldığından,
mantığın gereği, konuşması beklenemezdi.

Goldzine geride kalmıştı. Az sonra Khonostrov,
altı verste.

Brice, Jacques ve Raymond bitkindiler ama her
biri için bir adet olmak üzere, üç yeşil sicimin sarıp
sarmaladığı moralleri sıkıydı⁶ hâlâ.

Tanrısal zil koridorda çınladı ve Saturne hopla-
yıverdi. Brice iğnesini bıraktı, Jacques tuttuğu
elektrikli ütü ile az kalsın bi tarafını yakacak gibi
cldu. Raymond karaciğerin tam yerini aramayı öze-
nerek sürdürdü ama Brice'in taş-fırlatanı hassas
kesinlikten yoksundu.

Saturne gözkapaklarını açtı. Büyük güçlkle
oturdu, zira sol kalçasının yokluğu dengesini bozu-
yor gibiydi ve paramparça bacağı üstündeki ıskoç
örtüsünü yukarı çekiverdi. Ötekilerin ayakkabıları
döşemenin üstünde şıpırdıyordu, kan vardı her yer-
de.

O zaman, Saturne sarı saçlarını şöyle bir salladı
ve güzel bir gülümsemeyle baktı onlara.

— Geveze sayılmam, ha? dedi.

Tam o anda tren Khonostrov istasyonuna gir-
mekteydi. Hepsi orda iniyordu.

- 1 — se comportent (davrandıkları) ile compartiment arasında Vian'a özgü bir oyun var: compartiment sözcüğünden türemiş fiil izlenimi yaratmak.
- 2 — Ta: tamam'ın kısaltması: fransızca metinde d'ac, d'accord'un kısaltması.
- 3 — Verst: eski bir Rus uzunluk birimi (1067 metre).
- 4 — il est dur: inatçı, laf anlamaz demek, ama sözcüğün dış anlamıyla, yani «o sert» gözüyle okuyup, önceki ve sonraki tümcelerdeki «pelte»likle ilişkiyi kurmak gerektiriyor.
- 5 — pour se dérouiller les jambes: bacaklardaki uyuşukluğu gidermek anlamına geliyorsa da Vian sözcüğü dış anlamında kullanıyor: pasını çıkarmak.
- 6 — moralin iyi olması, tenir (direnmek, dayanmak anlamında) fiili ile belirtilebiliyor: leur moral tenait encore par trois ficelles vertes, une pour chacun. Vian yine deyişteki örtük, ama sözcükteki dış anlamdan yararlanmış.

İSTAKOZ

I

Perişan, Jacques Théjardin yatağındaydı. Kötü bir cereyanda pürtüklü flütçüğüyle çalarken şişerce olmuştu. Hayat çok çetinleştikinden, çaldığı oda müziği orkestrası basit bir koridorda çalmayı kabul etmişti; bu yüzden, sert yaşam koşullarına karşın her ne kadar çalgıcılar geçimlerini sağlayabiliyor-salar da, sağlıkları sık sık bozulabilme tehlikesiyle karşı karşıyaydı. Jacques Théjardin kendini iyi hissetmiyordu. Kafası bir yönde uzamıştı ve beyni bu devinime ayak uyduramamıştı; böylece, yavaş yavaş, oluşan boşluğa, yabancı cisimler, asalak düşünceler ve daha akışkan, her yanı daha bir sarabien, bilenmiş asithorik gibi pul pul sivrilikler halindeki sancı giriyordu. Zaman zaman Jacques Théjardin öksürüyordu ve yabancı cisimler bir banyo küvetindeki dalgalar gibi tekrar kendi üstlerine çiğnenmiş çekirgeler gıcırdamasıyla düşmek için birden eğri boyunca yükselip, kafatasının çeperine sertçe bindiriyorlardı. Orda burda bir kabarcık patlıyor ve örümceğin içi gibi yumuşak, anaförlerca anında sü-rüklenen beyaz oklar kemikli tepede yıldızlar oluşt-uruyordu. Jacques Théjardin, her öksürük nöbetin-den sonra, yeniden öksüreceği anı kaygıyla kollu-yor, bunun için de yanındaki komodinin üstünde duran dereceli kum saatiyle saniyeleri sayıyordu. Her zamanki gibi flütçüğüyle egzersiz yapamayaca-

ğı düşüncesi deli ediyordu onu: dudakları yumuşayacak, parmakları yassılıklarını yitirecek, herşeye yeni baştan başlamak gerekecekti. Pürtüklü flütçük, çalanlardan korkunç bir irade ister, çünkü çalınması çok güç öğrenilir, ama azcık öğrenilen de çok çabuk unutulur. Çalışmakta olduğu düz bemol tonundaki onsekizinci senfonik bölümün kadansını aklından geçiriyordu ve ellialtıncıyla elliyedinci mezürlerin triyleri¹ sancısını çoğalttı. Öksürüğün geldiğini hissetti ve bir parçasını tutabilmek için elini ağzına götürdü. Öksürük yükseldi, solukborusunda yer yer kabarıp kocaman yaramaz fışkırmalar halinde dışarı çıktı; Jacques Théjardin'in yüzü erguvanlaştı, gözleri de kan çanağına döndü. Lekelememek için kırmızı renginde seçtiği bir mendilin köşesiyle kuruladı onları.

II

Merdiven uğuldamağa başladı. Metal çubuklar üstüne monte edilmiş tırabzan, gong gibi çınıyordu: kuşku yok, ona ıhlamur getiren pansiyoncu kadındı bu. Uzun vadede, ıhlamur, prostat bezinde kanlanma yapar ama Jacques Théjardin, sık içmediğine göre, herhalde ameliyatı² atlatırdı. Kadının gelmesine bir kat kalmıştı. Otuz beşinde, etli butlu güzel bir kadındı; aylarca Almanya'da tutsak kalan kocası yurduna döner dönmez dikenli tel işinde çalışmağa başlamıştı, başkalarını içeri tıkma sırası ondaydı çünkü. Gün boyu taşrada inekleri kapatıyor, pek ender geliyordu kente. Kadın kapıyı vurmadan açtı ve kocaman bir gülümsemeyle baktı Jacques'a.

Tuttuğu mavi çini bir kapla bir taşı komodinin üstüne koydu. Yastıklara çekidüzen vermek için eğilince, hafif açık duran sabahlığı yosun köpüklü

gölgeler üstünde iyice aralandı ve Jacques, sakallı esrarının şiddetle yıllanmış kokusunu aldı. Gözlerini kırptı zira koku yüzüne tam cepheden vurmuştu ve parmağıyla suçlanan yeri gösterdi.

— Bağışlayın, dedi, âma...

Şiddetli bir öksürük nöbetine tutulunca sözünü yarım kaldı. Pansiyoncu, anlamadan, karnının altını oğuşturuyordu.

— Şey... şeyiniz... diye bitirdi

Kadın gülmesi için iki eliyle güleç nesneyi tuttu ve ona, çamurda birşeyler karıştırıp eşeleyeni ördüğün çıkardığı gürültüyü taklit ettirdi; ama Jacques'ı öksürtmek istemediğinden sabahlığını çabucak kapatıverdi. Hafif bir gülümseme çocuğun yüzünü gevşetti.

— Normal zamanda, dedi çocuk özür dilemek için, bunu bayağı severim, ama başım zaten gürültüler, sesler ve kokularla öylesine dolu ki...

— İhlamur vereyim, diye önerdi, analıkla.

İçirmek için eteklerini bırakınca yeniden açıldılar; Jacques kaşığının ucuyla takılıyordu hayvancağa ve birden kaşık kapılıverdi. Öyle bir güldü ki göğsü yırtılır gibi oldu. İki büklüm, soluksuz, öksürüğü kesilsin diye kadının sırtına dokundurduğu hızlı ve tatlı vuruşları duymuyordu bile.

— Hayvandan başka birşey değilim, dedi kadın, onu güldürmüş olmaktan dolayı kendini azarlayarak. Oynamak durumunda olmadığınızı düşünmeliydim.

Kaşığını geri verdi ve Jacques, şekerini iyice eritmek için karıştırdığı yırtıcı hayvan tadındaki, ihlamurunu ufak yudumlarla içerken, ona taşı tuttu. İki de aspirin yuttu.

— Teşekkür, dedi... Uyumaya çalışacağım şimdi...

— Size yine ıhlamur getiririm, dedi kadın, daha rahat götürmek için de boş çini tasla kabı üçe katladı.

III

Sıçrayarak uyandı. Aspirin terletmişti: Arşimed kanununa göre taşıdığı terin hacmine eşit miktarda bir ağırlık kaybettiği için, bedeni, çarşaflarla örtüleri sürükleyerek yorganın üstüne yükselmişti ve böylece oluşan hava akımı, içinde yüzdüğü ter gölcüğünün yüzeyini buruşturuyordu: küçük dalgalar kalçalarına vurup şırıldıyorlardı. Yorganın tı-kacını çekti ve ter somyanın içine boşaldı. Bedeni yavaşça indi ve gücü dört yüz beygirlik makineden³ çıkan buharlar gibi dumanlar savuran çarşafını üzerine kondu yeniden. Doğrulup süngerli yastığa yaslanmak için harcadığı çabalar sırasında, terin bıraktığı yapış yapış bir tabakanın üstünde kayıp duruyordu. Başı yeniden sessizce çınlamağa başlıyor, beyninin arkasında değirmen taşları oluşuyor ve kafatası boşluğunda hızla devinen cisimleri un ufak ediyordu. Yavaşça ellerini kaldırıp kafasını sakınımla yokladı. Biçimsizliği hissediyordu. Parmakları artkafadan şişkin çeperlere doğru kaydılar, alına dokundular, gözçukuru kemiklerinin yalçın kıyılarını izlediler, şakaklara vardılar, sonra da, basınç altında hafifçe esneyen yanak kemiğine döndüler tekrar. Jacques Théjardin kafasının biçimini tam olarak görebilmeyi çok isterdi. Öyle güzeldir ki bazıları, profilden, öyle güzel dengelenmiş, öyle yuvarlaktır ki. Geçen yılki hastalığı sırasında çektiği radiografiyi gösterdiği tüm kadınlar kolayca metresleri olmuşlardı. Bu arkadaki uzama ve çeperlerdeki şişkinlik onu çok kaygılandırıyordu. Pürtük-

lü flütçüğü, belki... Elleri artkafaya dokundular yine, sonra boyunla birleştigi noktada duraksadılar; ortadaki küresel kıkırdak⁴ belli bir güçlkle, ama ses çıkarmadan dönüyordu. Çaresizlik içinde içini çekerek kollarını bedeninden aşağı sarkıttı ve kaba etlerini hızla sağa sola sallayarak, sertleşmeğe başlayan ama henüz gevrek olan kabukta kendine konforlu bir çukurcuk yaptı. Kımıldamağa pek cesaret edemiyordu, çünkü sağ koluna dayandığında, ter, yatağın dengesini bozup somyada birden soldan sağa geçiyordu ve kendisini tutmağa ancak yeten gri bezden kayışı belinin çevresinde düğüm atarak bağlamak zorunda bırakıyordu onu. Öteki koluna dayandığı zaman yatak tamamen dönüyor ve aşağıdaki komşu, kokusu döşemedeki çizgilerden sızıp Théjardin'in başını kaldıran bir but kemiğiyle vuruyordu tavana. Somyayı döşemeye sifonlamak⁵ istemiyordu. Köşedeki fırıncı bütün bu ter için ona iyi bir fiyat veriyordu: şişelere dolduracak, etiketleyecekti «Alın Teri» diye, insanlar da Kent Kumanyasından⁶ yüzde doksan dokuz elenmiş bulunan ekmeği yemelerine yardımcı olması için onu satın alacaklardı.

— Daha az öksürüyorum, diye düşündü.

Göğsü düzenli bir ritimle inip kalkıyordu, ciğerlerindeki hırıltı da seçilmez olmuştu. Sol kolunu sakınımla uzattı ve yanındaki iskemlenin üstünde duran flütçüğünü kavradı. Onu yanına yatırdı, sonra elleri başına doğru yükselip artkafadan şiş çepere kaydılar, alına dokunup gözçukurlarının dikine kesik kıyılarını izlediler.

IV

— Onbir litre vardı, dedi fırıncı.

— Birkaç litre kaybettim, diye özür diledi Théjardin. Somya tam su geçirmez değil.

— Saf değil, diye ekledi fırıncı. On litre desek daha doğru olacak.

— Yine de siz onbir litreyi satarsınız, dedi Jacques.

— Tabi, dedi fırıncı, ama vicdanım bulanık⁷ olacak. Sayılır bu.⁸

— Paraya ihtiyacım var, dedi Jacques. Üç günden beri çalmıyorum.

— Benim de çok param yok, dedi fırıncı. Yirmi dokuz atlı bir arabanın bakımı oldukça pahalı, hizmetçiler de batırıyorlar beni.

— Ne kadar verebiliyorsunuz, diye sordu Jacques.

— Aman canım! dedi fırıncı, litresine üç frank gibi bir ikramda bulunayım size, onbirini de on sayacağız.

— Az bi gayret gösterin, dedi Jacques. Çok değil bu.

— Peki! dedi fırıncı. Otuzüç franka kadar çıkıyorum, ama dolandırıcılıktır bu.

— Verin, dedi Jacques.

Fırıncı cüzdanından yedi franklık altı kağıt para çekti.

— Dokuz frank geri verin, dedi.

— Bir tek onluğum var, dedi Jacques.

— İdare eder, dedi fırıncı.

Parayı cebine attı, kovayı kaldırdı ve kapıya yöneldi.

— Yine yapıp getirmeğe bakın, dedi.

— Hayır, dedi Jacques. Artık ateşim yok.

— Yazık, ne yapalım! dedi fırıncı ve dışarı çıktı.

Jacques'ın elleri başına yöneldi ve biçimsizleşmiş kemiklerini okşamağa başladı yine. Kafasını kaldırmayı denedi; tam ağırlığını bilmek isterdi, ama bütününü iyileşmiş olmayı beklemesi gerekirdi, hem boynu tedirgin ediyordu.

V

Güçlkle, örtülerini üstünden attı. Beş günlük dinlenmeyle dalga dalga olmuş bacakları, zayıf, önünde uzanıyorlardı. Kayıtsızlıkla baktı onlara, elinin düzüyle onları yalızlamayı denedi, sonra vazgeçip yatağın kenarına oturdu ve güç bela ayağa kalktı. Bacakları yüzünden beş santimetre kısalmıştı. Gövdesini şöyle bir şişirdi⁹ ve kaburga kemikleri çatırdadı. Şişerce izler bırakıyordu. Sabahlığı, çukurlaşmış kaba etleri üstüne uzun, gevşek kıvrımlar halinde düşüyordu. Yumuşamış dudakları, şişmiş parmakları artık pürtüklü flütçüğü çalmasına izin vermiyorlardı, bunu hemen saptadı.

Yıkılmış, başı elleri arasında, kendini bir iskemenin üstüne bıraktı. Parmakları, kurulmuş makine gibi, şakaklarını, ağır alnını yokladılar.

VI

Jacques'ın çaldığı orkestranın şefi merdivenleri çıkıyordu; bir an kapının önünde durdu, kartı okudu ve içeri girdi.

— Günaydın, dedi. Nasıl gidiyor, iyileştin mi?

— Şimdi kalkıyorum, dedi Jacques. Pelte gibiyim.

— Merdivenler acaip kokuyor, dedi şef.

— Pansiyoncu kadındır, dedi Jacques. Sabahlığını hiç kapamaz.

— Güzel kokuyor, dedi şef. Yaban adavşanı kokuyor.

— Evet, dedi Jacques.

— Ne zaman geliyorsun yine bizle almağa? diye sordu şef.

— İş mi var? diye sordu Jacques. Koridorda almak istemiyordum artık. Nihayet, oda müziği, oda müziğidir...

— Şişerceye yakalandınsa benim suçum olduğunu ileri sürmezsin umarım, dedi şef. En nihayet, hepimiz aldık bu koridorda...

— Biliyorum, dedi Jacques, ama hava akımının önündeydim, ondan size birşey olmadı.

— Hikaye bunlar, dedi şef. Zaten her zaman pis karakterli oldun.

— Hayır, dedi Jacques, hastalanmayı sevmiyorum, bu benim hakkım.

— Senin yerine başkasını bulmak zorundayım, dedi şef. Herşey için kızıp darılan biriyle almak mümkün değil.

— İnsaf yahu, dedi Jacques, az kalsın geberiyordum!...

— Canımı sıkıyorsun, dedi şef. Benim suçum yok bunda. Ne zaman başlayabilirsin almağa?

— Bilmiyorum, dedi Jacques. Pelte gibiyim.

— İleri gitmeğe başlıyorsun, dedi şef. Böyle çalışmak olmaz. Albert'den, senin yerine girmesini isteyeceğim.

— İki işten borcun vardı, onları öde, dedi Jacques. Pansiyoncuya para vermeliyim.

— Üstümde yok, dedi şef. Hoşçakal. Albert'e gidiyorum. Çok boktan bi karakterin var.

— Ne zaman ödersin? dedi Jacques.

— Amaaan!... Öderim, dedi şef. Gidiyorum.

Jacques'ın parmakları alnının üstünde geziniyordu ve gözleri yarı-kapalıydı. Belki, dört kilo?...

VII

Küçük ispirto ocağı yiğitçe vızıldıyordu ve ses-ten yılmış olan su, alüminyum tencerede cızıldama-ğa başlamıştı. Bu kadar hafif bir ocak için su faz-laydı ama şimdi kaynar suya dönüşürdü.

Jacques bir iskemlede bekliyordu. Oyalanmak için biraz flütçük çalışıyordu. Her defasında si be-molü iki santimetreden ıskalıyordu ama sonunda yakalamayı başardı ve zaferden memnun, iki parmak arasında ezdi onu. Tekniği geri gelmeğe başlar gi-biydi.

Durdu çünkü başındaki sancı da geri geliyordu. Su da kaynamağa başlamıştı.

— Belki dört kilodan çoktur, dedi kendi kendi-ne. Görelim bakalım...

O zaman, büyük bir bıçak aldı ve kesti kafası-nı. Temizlemesi ve tartmada yanlışlığa yol açma-ması için birkaç parça billurla birlikte kafayı kay-nar suya bıraktı. Sonra da, bitirmeden öldü, zira 1945 yılıydı ve tıp şimdiki mükemmelliğine erişme-mişti henüz. Kocaman bir yuvarlak bulut içinde gö-ğe yükseldi. Başka yere gidecek hiçbir nedeni yoktu.

Les Tourmis adlı kitaptan (1949)

- 1 — triy : bir notanın bir üstteki notayla çok hızlı olarak sıralanması, ses titretmesi.
- 2 — «il échapperait, sans doute, à l'opération» opération : prostatın uzun vadede kanlanması olayı / prostat ame-liyatı / şeklinde çift anlamlı.
- 3 — «le drap qui fumait comme un cheval-vapeur» : cheval: at, beygir. vapeur : buhar. cheval-vapeur : makine-lerde beygir gücü.
- 4 — rotule : diz kapağı kemiği. / mekanikte : küre biçimin-deki eklem.

- 5 — **siphonner** : sifondaki suyu başka yere boşaltmak, sifonu çekmek.
- 6 — **«le pain bluté à 99 pour 100 du Ravitaillement»** (büyük R ile)
- 7 — **«J'aurai la conscience troublée»**: vicdanım rahat olmayacak / bulanık olacak. (sözcüğün dış anlamı). Saf olmayan terin hemen ardından getiriyor Vian.
- 8 — **«Cela doit compter»** : önemli bu / sayı sayılır bu / şeklinde çift anlamlı.
- 9 — **«il bomba le torse»** : mecaz: şişinmek, kasılmak.

KARINCALAR

I

Bu sabah geldik ve iyi karşılanmadık, plajda kimsecikler yoktu bir sürü ölmüş herif ya da bir sürü ölmüş herif parçası, dağılmış tank ve kamyonlardan başka. Her bi yerden kurşun yağıyordu, sevmem bu sırf zevk için tertipsizliği. Suya atladık ama görünüşünden daha derinmiş ve bir konserve kutusuna basıp kaydım. Arkamdakinin yüzünün dörtte üçü gelen mermiyle birlikte kopup gitti, konserve kutusunu hatıra olarak sakladım. Yüzünün parçalarını miğferimin içine koyup verdim ona, ilkyardıma gitti, ama yanlış yöne doğru gitmişe benzer, boyunu geçecek kadar suya girdi ve kaybolmaması için dibi yeterince gördüğünü sanmıyorum.

Sonra doğru yöne doğru koşmağa başlar başlamaz yüzümün ortasına bir bacak yedim. Herifi paylamayı denedim ama, mayın¹, yüzünde muhatap olmanın pratik olmayacağı parçalar bırakmıştı, davranışını bilmezden gelip yoluma devam ettim.

On metre ilerde, bir beton yığını arkasından yukarılarda bir duvar köşesine ateş eden üç oğlanın yanına gittim. Ter içindeydiler ve sudan sırılsıklam olmuşlardı, ben de onlar gibi olmalıydım, o zaman diz çöktüm, ben de ateş ettim. Teğmen geri geldi, iki eliyle başını tutuyordu ve oluk gibi kırmızı akıyordu ağzından. Pek keyifli bir hali yoktu, hemen gidip kuma uzandı, ağız açık, kollar önde. Epey

kirletmiş olmalı kumu. Temiz kalan ender köşelerdendi.

Bulunduğumuz noktadan karaya oturmuş gemimizin önceleri tamamen bön bir havası vardı, sonra iki havan topu mermisi üstüne düşünce bir gemi havası bile kalmadı. Hoşuma gitmedi çünkü içerde henüz iki arkadaş kalmıştı, tam atlamak için doğrulurken yedikleri mermilerle birlikte. Benle ateş eden üç tipin omuzuna vurdum ve «gelin, gidelim» dedim. Tabi öne geçmeleri için yol verdim, burnum bayağı da iyi koku almış² çünkü ilk ikisi yukarıda pusu kuranlar tarafından vuruldu, önümde bir tanesi kalmıştı, zavallı moruk, şansı yokmuş, en berbatlarından kurtulur kurtulmaz, öteki de ancak onu öldürmeğe vakit bulabildi ben kendisiyle meşgul olmadan.

Bu duvar köşesinin arkasındaki iki köpeğin bir mitralyözle dünya kadar fişegi varmış. Mitralyözü öteki yöne çevirip bastım kurşunu, ama çabucak durdurdum, çünkü kulaklarımın zararını patlatıyordu, hem, tutukluk yapmıştı. Yanlış yönde çalıştırılmamak üzere ayarlanmışlar herhalde.

Orada bir parça rahat sayılırdım. Plajın tepesinden insan manzaranın tadını çıkartabiliyordu. Denizin üstünde, her bi köşede dumanlar tütüyor, su çok yükseklerle kadar fışkırıyordu. Zırhlı gemilerden çıkan yaylım ateşinin şimşekleri seyredilebiliyor, havan mermileri havaya kazılmış silindir biçimindeki tuhaf ve sağır kalın bir sesle başların üstünden geçiyorlardı.

Yüzbaşı geldi. Onbir kişi kalmıştık. Çok olmadığına ama idare edebileceğimizi söyledi. Daha sonra takviye edildik. Şimdilik çukurlar kazdırdı bize : uyumamız için diye düşünüyordum, ama hayır,

içlerine girip ateş etmeyi sürdürmemiz gerekti.

Allahtan, hava aydınlanıyordu. Fırın dolusu er çıkarma halindeydi ama yarattıkları kargaşanın öcünü almak için balıklar bacakları arasında dolanıyordu ve çoğu suya düşüp hayatı kaymışlar gibi söverek doğruluyorlardı. Kimileri doğrulmayıp dalgalarla birlikte gidiyordu ve yüzbaşı, tankın arkasından giderek, mitralyöz yuvasını etkisiz hale getirmemizi söyledi.

Tankın arkasına geçtik. Son ben geçtim, çünkü bu aletlerin frenlerine pek güvenim yok. Herşeye rağmen tankın arkasında yürümenin büyük bir rahatlığı var, dikenli tellere takılıp saplanmağa gerek kalmıyor, kazıklar kendilerinden düşüyorlar. Ama anımsanması insanı çok fena yapan bir tür sesle cesetlerin pestilini çıkarmasından hoşlanmıyordum — o an için çok tipik bişey. Üç dakika sonra bir mayın üstünde havaya fırladı ve yanmağa başladı. Heriflerden ikisi çıkamadılar, üçüncüsü çıkabildi ama ayaklarından teki tankta kalmıştı ve ölmeden önce farkına vardı mı bilmiyorum. Her neyse, tankın havan mermilerinden ikisi, yumurtaları ve adamları da kırarak mitralyöz yuvasının üstüne düşmüştü bile. Çıkarma yapanlar biraz olsun rahatlamışlardı ki, bu kez bir tanksavar bataryası püskürmeğe koyuldu ve en az yirmisi suya düştü. Ben karınüstü uzandım. Yerimden, azcık eğilince, ateş etmelerini görebiliyordum. Alev alev yanan tankın iskeleti beni az bişey koruyordu, dikkatle nişan aldım. Topçu nişancısı dehşetli kıvranarak düştü, biraz fazla aşağı isabet ettirmiş olmalıydım, ama işini bitiremedim, önce öbür üçünü zıbartmalıydım. Kolay olmadı, Allahtan yanan tankın gürültüsü böğürmelerini duymama engel oldu — üçüncüsünü de iyi

öldürmemiştim. Ayrıca her yerde bir patlama, bir duman vardı. Daha iyi görmek için gözlerimi iyice bir oğuşturdum zira ter görmemi engelliyordu ve yüzbaşı geri geldi. Sol kolunu kullanıyordu bir tek «Sağ kolumu çok sıkı sararak askıya alır mısınız?». Evet dedim, gazlıbezlerle sarıp sarmalamağa başladım ve iki ayağını da yerden kesip üstüme düştü, arkasında bir el bombası patlamıştı. Anında kaskatı kesildi, çok yorgunken öldüğü zaman öyle olabiliyormuş, durum ne olursa olsun üstümden kaldırmak için daha rahattı böyle. Sonra uyumuş olmalıyım, uyandığım zaman gürültü daha uzaktan geliyordu ve miğferinin çevresinde kırmızı haçlar bulunan o tiplerden biri kahve dolduruyordu benim için.

II

Sonra, içerilere doğru gittik ve eğitimcilerin öğrettikleriyle manevralar sırasında öğrendiklerimizi uygulamaya çalıştık. Mike'ın cipi az önce döndü. Fred kullanıyordu, Mike iki parçaya ayrılmıştı; Mike ile bir demir tele rastlamışlar. Öteki arabaların ön kısmını çelikten ipince bir tabaka ile donatıyoruz, kalkık yel-siperleriyle sürmemiz için hava fazla sıcak. Hâlâ her bi köşeden barut püskürmekte ve birlik birlik üstüne kol gezmekteyiz. Biraz fazla ilerlediğimizi sanıyorum ve kumanyayla ilişkiyi sürdürebilmekte güçlük çekiyoruz. Bu sabah en az dokuz tankımızı dağıttılar ve matrak bir olay oldu, heriflerden birinin bazukası mermiyle birlikte gitti, adam da arkasından takılı kaldı kayışa. Kırk metrede olmayı bekledi ve paraşütle indi. Sanıyorum takviye istemek zorunda kalacağız çünkü bahçıvan makası sesine benzer şiddetli bir ses duydum,

geri hatlarımızdan koparmış olmalılar bizi...

III

...Bu durum altı ay önce bizi geridekilerden kopardıkları zamanları anımsatıyor bana. Şu anda tamamen çevrilmiş durumda olmamız gerekir, ama artık yaz değil. Allahtan yiyecek şeyimiz kaldı, yedekte de var. Her iki saatte bir değişip nöbet tutmamız gerekiyor, yorucu olmağa başladı. Herifler tutsak aldıkları bizim çocukların uniformalarını çıkarıp bizim gibi giyinmeğe başladılar, uyanık olmalıyız. Üstüne üstlük elektrik ışığımız yok ve dört bir yandan yüzümüze havan topu mermileri iniyor. Şimdilik geridekilerle yeniden ilişki kurmağa çalışıyoruz; birkaç uçak göndermeleri gerekiyor, sigara darlığı çekmeğe başlıyoruz. Bi gürültü var dışarıda, bişeyler olacak yine muhakkak, başlığını çıkarmağa bile vakti yok insanın.

IV

Gerçekten de bişeyler olacakmış. Dört tank neredeyse buraya kadar gelmişler. Çıkınca birincisini gördüm, hemen durdu. Bir el bombası tırtıllı paletlerinden birini harabetmişti, tırtıl birden iğrenç bir hurda demir gürültüsüyle açılıverdi ama tankın topu en ufak bir tutukluk göstermedi. Bir yalaz-atar aldık; bu sistemle sıkıcı olan, yalaz-atarı kullanmadan önce tankın kubbe tavanını yarmak gerektiği, aksi takdirde patlıyor (kestaneler gibi) ve içindeki herifler iyi pişmiyorlar. Üç kişi, kubbe tavanı bir metal kesici testereyle yarmaya gittik ama iki tank geliyordu ve yarmadan patlatmak gerekti. İkinci tank da dağıldı ve üçüncüsü bir yarım-dönüş yaptı ama oyuna getirmek içinmiş çünkü geri geri

giderek gelmiş olduğu anlaşıldı; hem, arkasından gelenlere ateş ettiğini görmek bizleri biraz şaşırtmıştı. Doğum günü hediyesi olarak 88 lik oniki mermi yolladı bize; kullanmak istiyorsak evi yeniden inşa etmek gerekecek ama bir başka ev almamız daha kestirme bir iş olacak. Bazukanın içini hapsirik tozuyla doldurarak bu üçüncü tanktan da kurtulduk ve içindekiler kafalarını zırha öyle çok vurdular ki hep ceset çıkardık. Bir tek sürücü hâlâ azcık yaşamaktaydı ama kafayı direksiyona kaptırmış çekemiyordu bir türlü, o zaman, çizdiği bile olmayan tankı berbat edeceğimize herifin kafasını kestik. Tankın arkasına, ortalığı harman yerine çeviren mitralyözlü motosikletliler gelmişti ama eski bir biçerdöver sayesinde onların da hakkından gelmeyi başardık. Bu arada bizim de kafalarımıza birkaç bomba iniyordu, hatta bizim D.C.A.'nın istemeyerek düşürdüğü-çünkü ilke olarak tanklara ateş ediyordu — bir uçak bile. Bölükte Simon, Buck, P.C. ve Morton'u yitirdik ve ötekilerle Slim'in bir kolu kaldı.

V

Hâlâ çevrilmiş durumdayız. İki gündür hiç durmadan yağmur yağıyor. Damda artık her iki tuğladan sadece biri kaldı, ama damlalar uygun yerlere düşüyorlar ve pek ıslanmıyoruz. Bunun daha ne kadar böyle sürebileceğini kesinlikle kestiremiyoruz. Sürekli kol gezen birlikler var, ama antrenmansız olup periskopla bakmak oldukça güç ve insanın boynunu aşan bir çamur içinde onbeş dakikadan çok kalması bayağı yorucu. Dün başka bir birliğe rastladık. Bizimkiler mi değil mi anlayamıyorduk, ama çamurun altındayken ateş etmenin bir riski yok

Çünkü bir yerini acıtmak mümkün değil, tüfekler hemen patlıyor. Bu amurdan kurtulmak için her şeyi denedik. Benzin döktük üstüne; yakarken kurutuyor ama sonra üstünden geçerken ayaklarını pişiriyor insanın. Asıl zm katı toprağa kadar kazmak, ama katı toprakta kol gezmek çamurda kol gezmekten daha da g. İyi kötü alışacağız sonunda. Sıkıcı yanı şu, o kadar yağdı ki kabarma-inme oluyor. şu anda idare eder, sınırda, ne yazık ki az sonra, yine birinci kata yükselecek ve bu, hoş değil.

VI

Başıma pis bir olay geldi bu sabah. Barakanın arkasındaki hangarın altında, dürbünle bakıldığında yerimizi saptamağa çalıştıkları çok iyi seçilen iki herife güzel bir şaka hazırlamakla meşguldüm. 81 lik ufak bir havanım vardı, onu bir ocuk arabasına yerleştiriyordum, Johnny de köylü kadın kılığına girip itecekti arabayı ama önce havan ayağımın üstüne düştü; bu, şu anda sürekli başıma gelen şeylerden hiç farklı değil, arkasından da, ayağımı tutup uzandığım sırada ufak havan topu ateş aldı ve gidip ikinci kattaki o kanatçıklı zimbirtılardan³ birini patlattı, tam da yüzbaşının piyanosunda, Jada'yı çalarken. Kıyamet koptu, piyano harap, ama en sıkıcı olanı, yüzbaşının bişeyi yoktu, yani en azından çalarken böyle abanmasını engellemeye yeterli bişeyi yoktu. Allahtan, hemen arkasından aynı odaya bir 88 lik indi. İlk patlamanın dumanıyla noktayı saptadıklarını düşünmedi yüzbaşı ve aşağı inmesini sağlayıp hayatını kurtardığımı söyleyerek teşekkür etti bana. Artık benim için hiçbir önemi yoktu, iki dişim kırılmıştı, üstelik bütün şişele-

ri tam piyanonun altında dururdu.

Gittikçe daha çok sarılıyoruz, üstümüze sürekli onlardan düşüyor. İyi ki hava açılmağa başladı, yağmur artık oniki saatte dokuz saatten fazla yağmıyor, bir aya kalmaz uçakla takviye gönderirler muhakkak. Üç günlük besinimiz kaldı.

VII

Uçaklar bize paraşütle bişeyler atmağa başlıyorlar. Birinci paketi açarken moralim bozuldu, içinde bir sürü ilaç vardı. Hepsini doktora iki uzun fındıklı çikolata karşılığında verdim, iyisinden, levazımdaki rezillikten değil, bir de yarım barut kabı kanyak, ama ezik ayağımın bakımını yaparak o da altında kalmadı. Kanyacı geri vermek zcrunda kaldım, vermeseydim şu anda tek ayaklı olacaktım. Yukarısı yine horuldamağa başladı, gökte küçük bir açılma var, yine yolluyorlar paraşütleri, ama şimdikiler adam galiba.

VIII

Adammış. İki tanesi matrak tipler. Bütün yolculuğu birbirlerine judo numaraları çekerek, kestane şekeri fırlatarak, tüm koltukların altında yuvarlanarak geçirmişler. Aynı anda atladılar ve bıçakla ötekinin paraşütünün iplerini kesme oyunu oynadılar. Ne yazık ki yel ayırdı onları, bunun üstüne tüfekle nişan alıp sürdürmek durumunda kaldılar. Bu kadar keskin nişancılara pek ender rastlamıştım. Hemen onları gömüyoruz çünkü biraz yüksekte düştüler.

IX

Sarılmış durumdayız, tanklarımız döndü, öteki-

ler dayanamadılar. Ayağım yüzünden ciddi bir şekilde dövüşemedim ama arkadaşları cesaretlendirdim. Müthiş heyecan vericiydi. Pencereden iyi görüyordum ve dün gelen paraşütçüler küçük şeytanlar gibi çırpınıp duruyorlardı. Şimdi kahverengi üstüne sarı-yeşil bir ipek paraşütçü fularım var ve sakalımın rengiyle iyi gidiyor ama yarın, nekahet izni için tıraş olacağım. Öyle heyecanlıydım ki birini ıskalayan Johnny'nin kafasına bir tuğla attım ve şu anda iki dişim daha eksik. Bu savaş dişlere göre değil.

X

Alışkanlık duyguları köreltiyor. Huguette'e söyledim bunu —ne adları var bu kızların— Kızılhaç Merkezi'nde onunla dansederken, şöyle yanıtladı: «Bir kahramansınız» ama ince bir karşılık bulmağa vaktim olmadı çünkü Mac omuzuma vurdu, ona bırakmak zorunda kaldım kızı. Ötekiler kötü konuşuyordu, bu orkestra da çok fazla hızlı çalışıyordu. Ayağım azcık canımı sıkıyor ama onbeş gün içinde tamamdır, yeniden yola çıkıyoruz. Son çare olarak bizim oralardan bir kıza takıldım, ama üniforma çuhası fazlasıyla kalın bişey, o da köreltiyor duyguları. Çok kız var burada, herşeye rağmen ne dendiğini anlıyorlar, kızardım o yüzden, ama onlarla yapacak pek bişey yok. Çıktım, hemencécik dünya kadar kız buldum, aynı türden değil, daha anlayışlılar, yalnız en az beş yüz frank, o da yaralı olduğum için. Tuhaf, bunların şivelerinde almanlık var.

Sonra, Mac'ı kaybettim ve çok kanyak içtim. Bu sabah M.P.'nin başıma vurduğu yer dehşetli ağrıyor. Hiç param kalmadı çünkü sonunda bir ingiliz subayından fransız sigarası satın aldım, kokusun-

dan yakalamıştım. Az önce attım, iğrenç bişeymiş, kurtulmakta haklıymış herif.

XI

Kızılhaç'ın mağazalarından, içine sigaraları, sabununu, şekerleri, gazeteleri koyduğunuz bir kartonla çıktığınız zaman sokakta gözleriyle izliyorlar sizi, anlamıyorum nedenini, çünkü bunları satın alabilecek kadar pahalıya satıyorlardır kanyaklarını ve karıları da bedava sayılmaz. Ayağım hemen hemen iyileşmiş durumda. Burada daha çok kalacağımı sanmıyorum. Biraz çıkabilmek için sigaraları sattım, sonra da Mac'a uğradım ama kolay kolay bırakmıyor kızları. Sıkılmağa başladım. Jacqueline'le sinemaya gidiyorum bu akşam, onu dün gece kulüpte tanıdım ama galiba pek akıllı değil, her yerleştirmişimde itiyor elimi, dansederken de kazık gibi. Buradaki askerler beni dehşete düşürüyor, felaket çapaçullar ve üniforması aynı olan iki asker yok Her neyse, bu akşamı beklemekten başka çare kalmadı.

XII

Geldik yine buralara. Her şeye rağmen kente daha az sıkılıyorduk. Yavaşça ilerliyoruz. Topçu hazırlığını her bitirişimizde bi birlik yolluyoruz ve her defasında birlikten biri atıcının teki tarafından yaralanmış dönüyor. O zaman, yine topçu hazırlıkları başlıyor, uçakları gönderiyoruz, her şeyi yerle bir ediyorlar ve iki dakika sonra tek tek atıcılar yeniden ateş etmeğe koyuluyorlar. Şu anda uçaklar dönüyor, yetmişiki tane sayıyorum. Uçaklar çok büyük değil ama köy küçük. Buradan bombaların sarmallar çizerek düşmeleri görülebiliyor ve boşuk bir ses çıkıyor, güzel toz sütunlarıyla bir-

likte. Yine hücumu geçiyoruz, ama önce bi birlik göndermemiz gerekiyor. Al işte benim şansım, gidecek olan birlikteyim. Aşağı yukarı bir buçuk kilometre kadar yürümeliyiz ve böyle uzun yürümeyi hiç sevmiyorum ama bu savaşta seçmemizi sordukları görülmüş şey değil. Birinci evlerin molozları arkasına yığılıyoruz ve sanıyorum ki, köyün bir ucundan ötekine ayakta duran tek ev kalmadı. Köyde oturan da pek kalmamış gibi ve gördüklerimiz yüzlerini bi garip yapıyorlar, kafayı koruyabiliyorlarsa tabi, ama onları evleriyle birlikte kurtarmak için adamlarımızı rizikoya atamamamızı anlamaları gerekir; dörtte üçünde hiçbir ilginç yan kalmamış çok eski evler söz konusu. Üstelik onlar için, ötekilerden kurtulmanın tek çaresi. Bunu zaten genellikle anlıyorlar, yine de kimileri tek yolun bu olmadığını düşünüyor. Nihayet onları ilgilendiren bişey, belki bağılydılar evlerine ama şu andaki hallerine kuşkusuz daha az bağılylar.

Teftişi sürdürüyorum. Sonuncuyum, böylesi daha sakınlı ve en baştaki şu anda su dolu bir bomba çukuruna düştü. Başlığı sülükler⁴ içinde çıktı ordan. İyice şaşkın bir de kocaman balıkla geldi. Dönüşte Mac ona cilve yapmayı öğretti ve cikleti sevmiyor.

XIII

Jacqueline'den bir mektup aldım demin, postalaması için herifin birine emanet etmiş olmalı, zira mektup bizim zarflardan birinde. Gerçekten de garip bi kız, ama ola ki bütün kızların olağandışı⁵ düşünceleri vardır. Düünden bu yana geriledik biraz, ama yarın ilerliyoruz yine. Hep aynı viran köyler, insanı efkâr basıyor. Yepyeni bir radyo bulduk. De-

niyorlar şimdi, aslında bir parça mum bir lambanın yerini alabilir mi, bilmiyorum. Sanırım evet: Chattanooga çalışıyor, oradan ayrılmadan az önce Jacqueline'le bu parça çalarken dansettim. Sanıyorum mektubuna cevap yazacağım vakit bulursam. Şimdi çalan Spike Jones; bu tip müziği de seviyorum ve gidip kendime mavi-sarı çizgili sivil bir kıravat alabilmek için herşeyin bitmiş olmasını çok isterdim.

XIV

Az sonra yeniden yola çıkıyoruz. Yine cephenin epey yakınlarındayız ve yine havan mermileri gelmeğe başladı. Yağmur yağıyor, hava pek soğuk değil, cip iyi çalışıyor. Yaya sürdürmek için cipten ineceğiz.

Bu işin yaklaşan sonunun kokusunu aldıklarını söylüyorlar. Bunu nasıl sezdiklerini bilmiyorum ama, bu işten mümkün olduğunca rahat bir biçimde paçamı sıyırmaya çalışmak isterim. Hâlâ sıkı çarpışmak zorunda kaldığımız köşeler var. Az sonra ne olacağını bilmek mümkün değil.

Onbeş gün sonra yeni bir izine çıkıyorum ve Jacqueline'e beni beklemesini yazdım. Öyle yapmakla kötü ettim belki de, oyuna getirilmeğe fırsat vermeli.

XV

Mayının üstünde ayaktayım hâlâ. Sabah yola koyulmuştuk ve her zamanki gibi en arkada yürüyordum, hepsi yanından geçti ama ayağımın altında tetiğin düşmesini hissettim ve zınk diye durdum. Ayak geri çekildiği an patlar bunlar. Ceplerimde ne varsa bizimkilere fırlattım ve gitmelerini söyledim.

Yapayalnızım. Dönüşlerini beklemem gerekir ama dönmesinler demiştim, kendimi karınüstü atmaya deneyebilirim, ama bacaklarım olmadan yaşamak tiksindirecektir beni. Üstümde not defterimle kalemim kaldı bir tek. Ayak değiştirmeden önce onları atacağım ve kesinlikle yapmalıyım bunu çünkü savaştan bezdim ve de bacağıma karıncalar yürüyor.

Les Fourmis adlı kitaptan (1949)

-
- 1 — la mine: mayın / yüz ifadesi.
 - 2 — j'ai eu le nez creux: burnum oyuldu, burnum parçalandı / iyi koku aldım.
 - 3 — machin à ailettes: (bombe à ailettes) küçük bomba.
 - 4 — sangsue sülük / su çukuru.
 - 5 — ordinaire: olağan, sıradan / bayağı, adi.

BİR KARA KEDİ İÇİN BLUES*

I

Kız kardeşiyle birlikte sinemadan çıktı Peter Gna. Auvergne mavisine boyalı ve buna katlanan salonun atmosferinden sonra, limon parfümlü gecenin serinliği iyi geliyordu. Aktöreye tamamen aykırı bir çizgi-filimdi oynayan, Peter Gna da, iyice öfkelenmiş, kanadieniyle havada çarklar çizerek, henüz bozulmamış yaşlı bir bayanı benzetiverdi. Kaldırımlarda kokular insanların önünden gidiyordu. Sinemalar, arabalar ve sokak lambalarıyla aydınlanan sokak kuzulanıyordu¹ biraz. Enine giden yollara doğru üstüste yığıldı, onlar da Folies- Bergère² yönüne saptılar. Her iki evde bir, bir bar, her bar önünde iki kız.

— Topu frengili bunların, diye homurdandı Gna.

— Hepsi mi? diye sordu kız kardeşi.

— Hepsi, dedi Gna, onları hastahanede görüyorum. kimi zaman, aklanmış olmaları bahanesiyle kışlarını teklif ederler.

Sırtı ürperdi kız kardeşinin.

— Nedir, aklanmış olmak?

— Artık Wassermann tepkisi görülmediği zaman, dedi Gna. Ama birşey de kanıtlamaz bu.

— İğrenmiyor erkekler, dedi kız kardeşi.

Sağa saptılar, hemencecik sola ve kaldırımın altında adamakıllı bir miyavlama vardı, o zaman ne oluyor diye bakmak için durdular.

II

Başında, dövüşmek istemiyordu kedi, ama her on dakikada bir, horoz ciyak ciyak ötüyordu. Birinci katta oturan bayanın horozuydu. İstenen zamanda yemek için şişkolaştırıyorlardı onu. Yahudiler hep belli bir zamanda bir horoz yer, yedirir de kendini doğrusu, bunu kabul etmek gerek. Horoz kedinin şurasına kadar gelmişti artık, oynasa bari, o da yok. Hep iki ayak üstünde. İlle uyanık ayağı atacak.

— Yakala, dedi kedi ve okkalı bir tekme attı kafasına.

Kapıcı kadının pencere pervazı üstünde oluyordu bunlar. Horoz dövüşmeyi sevmiyordu ama, işte, onuru... Büyük bir çığlık koparıp bir gaga darbesiyle kedinin kaburgalarında izler açtı.

— Vay köpek, dedi kedi, kınkanatlıyla karıştırdın galiba beni... Şimdi değiştireceksin fikrini!..

Ve güm! Bi kafa göğüs kemiğine. Horoz eşşeği seni!... Kedinin belkemiğine bir gaga daha, bir tane de böbreklerin yağlı yerine.

— Görürüz şimdi! dedi kedi...

Ve bir ısıyor boynunu ama tüy dolu iri bir lokmayı tükürüyor ve kendine gelmeden daha, kattan iki direkt ve kaldırırma yuvarlanıyor. Geçen bir adam. Basıyor kedinin kuyruğuna.

Havalandı kedi, düşerken ok gibi geçen bir bisikletten kendini kurtardı, lağımın bir metre altmış santim kadar bir derinliği olduğunu ve bir metre yirmi santimlik yerde çok dar, pislik³ dolu bir bölmecik bulunduğunu farketti.

III

— Bir kediymiş, dedi Peter Gna.

Onomatopeyle genellikle miyavlama adı verilen

bu kedi ıgılığını başka bir hayvanın taklit edebilecek derecede sinsiliği ileri götürmesi pek olası değildi.

— Nasıl düştü oraya?

— Bu alçak horoz, dedi kedi, ve arkadan gelen bisiklet.

— Başlayan siz miydiniz? diye sordu Peter Gna'nın kız kardeşi.

— Yok canım, dedi kedi. Sürekli bağırarak kışkırtıyordu beni, buna dehşetli sinir olduğumu biliyor.

— Ona kızmamak gerekir, dedi Peter Gna. Yakında boynunu kesecekler.

— Oh sefam olsun, dedi kedi, memnun bir sırtışla.

— ok kötü, dedi Peter Gna, başkalarının kara gününe sevinmeniz.

— Hayır, dedi kedi, kendim bile kara günümde olduktan sonra...

Acı acı ağladı.

— Az daha cesaret, dedi sertçe Peter Gna'nın kız kardeşi. Lağıma düşen ilk kedi değilsiniz.

— Yaa,  tekiler hiç ırgalamaz beni, diye homurdandı kedi ve şunu ekledi: şurdan beni çıkarmayı denemek istemez miydiniz?

— Tabii ki isterdik, dedi Peter Gna'nın kız kardeşi. Ama horozla yine dövüşmeye başlamanız gerekecekse hiç değmez.

— Amaan!.. Horozu rahat bırakırım, dedi kedi olaydan uzak bir tonlamayla. Gördü gününü.

Horoz, locasında, sevinçten bir guluk gurk çekti. Kedi bunu duymadı Allahtan.

Peter Gna fularını çıkarıp karınüstü yere uzandı.

Bütün bu gürültü patırtı geçenlerin dikkatini çekmişti ve lağım ağzının çevresinde bir grup oluşuyordu. Mantosunun ters V yapan ayrığından plili pembe elbisesi görülen, kürkleri içinde bir kaldırım yosması⁴ vardı. Accaip⁵ güzel kokuyordu. Her biri bir yanında, iki amerikalı askerle birlikteydi. Sağdakinin sol eli görülmüyordu, soldakinin de ama solaktı o. Karşı evin kadın kapıcısı vardı, karşıdaki küçük lokantada çalışan hizmetçi kız, şapkalı iki pezevenk, bir başka kapıcı ve yaşlı bir kedi anası kadın.

— İğrenç, dedi fahişe. Zavallı hayvan, bunu görmek istemiyorum.

Yüzünü ellerinin arkasına gizledi. Pezevenklerden biri hemen ona, üstünde şunlar okunabilen bir gazete uzattı: «Dresde yerle bir oldu, en az yüz yirmi bin ölü.»

— İnsanlar, dedi başlığı okuyan kedi anası ihtiyar, bir hiç, bana dokunmuyor, ama bir hayvanın acı çektiğini görmeğe dayanamıyorum.

— Bir hayvan! diye karşı çıktı kedi. Kendi adınıza konuşun!

Ama henüz kediye yalnızca Peter Gna, kız kardeşi ve amerikalılar anlıyorlardı, zira kuvvetli bir İngiliz ağzı vardı ve amerikalılar tiksiniyorlardı.

— The shit with this limey cat! (Hay Allah kahretsin bu İngiliz bozması kediyle de yani!) dedi en büyüğü. What about a drink somewhere?.. (Bi yerde bir içkiye ne dersiniz?..)

— Tamam tatlım, dedi yosma. Muhakkak çıkaracağız onu ordan.

— Sanmıyorum, dedi Peter Gna yerden kaıkarken, fularım çok kısa, tutamıyor.

— Çok korkunç! diye inledi merhamete gelmiş sesler birliği.

— Kesin lan! diye hırladı kedi. Bırakın da düşünün.

— Kimsede bir sicim yok mü? diye sordu Peter Gna'nın kız kardeşi.

Bir sicim bulundu ama kedi zaten tutamazdı onu.

— İş yok bunda, dedi kedi, tırnaklarımın arasından geçiyor, felaket nahoş bişey. Bir elime geçirsem o pis horozu, sokardım burnunu bokun içine. Bu delik iğrenç bir şekilde fare kokuyor.

— Zavallı yavrucak, dedi karşıdaki hizmetçi. İnsanın içini paramparça eder bu miyavlamaları. Şahsen, heyecanlandırıyor beni.

— Bir bebekten daha çok heyecanlandırıyor, dedi kaldırım bebeği, dayanılmaz bişey, gidiyorum.

— To hell with that cat, (Cehenneme kadar bu kediyle birlikte emi,) dedi ikinci amerikalı... Where can we sip some cognac? (Nerede bir kanyak atabiliriz yahu?)

— Fazlasıyla kanyak içtin, diye azarladı kız. Siz de az korkunç değilsiniz ha... Gelin, bu kediye duymak istemiyorum...

— Bak şimdi!... diye karşı çıktı hizmetçi, hiç olmazsa bu beylere bayanlara yardım edebilirdiniz!

— Ama ben, çok isterdim!... dedi orospu hıçkırıklara gömülüp.

— Şu çenelerinizi bir kapatsanız, hey, yukardakiler, diye yeniledi kedi. Hem, çabuk olun... nezele oluyorum...

Bir adam geçti karşıdan karşıya. Şapkasız, kıravatsız, espadriyliydi.⁶ Yatmadan önce bir sigara içirdi.

— Madam Pioche, nedir? diye sordu görünüşte kapıcı olan kadına.

— Herhalde mahallenin veletleri tarafından kanalizasyon çukuruna fırlatılmış zavallı bir kedi, diye girişti kedi anası kadın. Bu veletler yok mu! Tümünü ıslahevlerine koymalı yirmibir yaşına kadar.

— Oralara horozları kapatmalı, diye önerdi kedi. Güneş belki doğar bahanesiyle gün boyu avaz avaz bağırانlar veletler değil herhalde...

— Yine eve gidiyorum, dedi adam. Onu ordan çekmeğe yarayacak birşeyim var. Bekleyin bir dakika.

— Bunun bir şaka olmadığını ümidederim, dedi kedi. Neden hiçbir zaman suyun kanalizasyonlardan dışarı çıkmadığını anlamağa başlıyorum. Buralara girmek kolay ama tersi bir parça daha nazık bir konu.

— Ne yapılabileceğini göremiyorum, dedi Peter Gna. Yeriniz çok kötü. Neredeyse ulaşamaz.

— Gayet iyi biliyorum, dedi kedi. Elimden gelseydi tek başıma çıkardım.

Bir başka amerikalı yaklaşıyordu. Dik yürüyordu. Peter Gna ona olup biteni anlattı.

-- Can I help you? (Size yardım edebilir miyim?) dedi amerikalı.

— Lend me your flash-light, please, (Lütfen bana cep fenerinizi verir misiniz) dedi Peter Gna.

— Oh! Yeah!... (Evet! Tabi!) dedi amerikalı ve ona elektrikli cep lambasını uzattı.

Peter Gna yine karınüstü uzandı ve kedinin bir köşesini görmeyi başardı. Bağırđı kedi:

— Yollayın bakalım bana şu dalgayı... İşe yarıyor gibi. Şu Coni''lerden birinindir Allah bilir, ha?

— Evet, dedi Peter Gna. Size kanadienimi uzatacağım. Tutmağa çalışın.

Kanadienini çıkardı ve bir kolundan tutup kanalizasyona sarkıttı. Millet kediye anlamağa başlamıştı. Ağzına alışıyorlardı.

— Az bi gayret daha, dedi kedi.

Giysiye tutunabilmek için zıplıyordu. Bu kez kedice, berbat bir küfür duyuldu. Kanadien Peter Gna'nın elinden kaçiverdi ve lağımda yok oldu.

— Bi durum mu var? diye sordu Peter Gna, endişeliydi.

— Ey büyük Allahım sen bilirsin! dedi kedi, görmediğim bi zamazingoya kafamı vurdum. Bu ne akilik şimdi!... Zonkluyor⁸!...

— Ya kanadienim? dedi Peter.

— I'll give you my pants, (size pantolonumu vereceğim) dedi amerikalı ve indirmeğe başladı, kurtarma operasyonuna bir katkıda bulunmak için.

Peter Gna'nın kız kardeşi onu durdurdu.

— It's impossible with the coat, won't be better with your pants, dedi. (Kanadienle imkansız olduğuna göre, pantolonunuzla daha iyi olacak değil ya.)

— Oh! Yeah! (Okey! Oldu!) dedi amerikalı ve pantolonunu iliklemeğe başladı.

— Ne yapıyor? dedi yosma. Zenci o! Sokakta donunu çıkarmasına engel olun! Ah ne domuz!..

Belirsiz şahsiyetler, topluluğu kalabalıklaştırmayı sürdürdüler. Lağımin ağzı, elektrikli lambanın ışığı altında tuhaf bir görünüş alıyordu. Kedi sövüp duruyordu ve beddualarının yankısı garip bir şekilde büyümüş olarak son katılanların kulaklarına kadar geliyordu.

— Kanadienimi isterim doğrusu, dedi Peter Gna.

Espadriyli adam dirseklerini oynata oynata kendine bir yol açtı. Uzun bir süpürge kolu getirmişti.

— Hah! dedi Peter Gna, yürür belki.

Ama lağımın giriş yerinde sopa kaskatı gerildi ve lağım tepesinin çıkarttığı dirsek girişini engelledi.

— Lağımın kapağını arayıp sökmek gerekir, diye öneride bulundu Peter Gna'nın kız kardeşi.

Önerisini amerikalıya çevirdi.

— Oh! Yeah! (Tabi!) dedi.

Hemen kapağı aramağa koyuldu. Elini dikdörtgen ağzın içine soktu, çekti, kayd, salıverdi ve en yakın evin duvarına yapıştı.

— Götürüp yaralarını sarın, diye emretti Peter Gna kalabalıktaki kadınlardan ikisine; amerikalıyı kaldırıp, kısa asker ceketindeki ceplerin kapsamı konusunda emin olabilmek için evlerine götürdüler. Bir adet kokulu Lux tuvalet sabunuyla içi krem dolu büyük bir parça O'Henry çikolata buldular. Bunun karşılığında o da onlara iki gün önce Pigalle'de karşılaştığı nefis bir sarışından kaptığı sıkı bir bel soğukluğu geçirdi.

Sopalı adam elinin tersiyle kafasına vurdu ve şöyle dedi:

— Buldum?!... ve yeniden odasına çıktı.

— Benle gırgırını geçiyor, dedi kedi. Hey siz, yukarıdakiler, dinleyin, yavaştan sallanmazsanız, gidiyorum. Bir çıkış bulurum herhalde.

— Ya yağmur yağarsa, dedi Peter Gna'nın kız kardeşi, boğulursunuz.

— Yağmayacak, şeklinde kesin konuştu kedi.

— Öyleyse farelere rastlayacaksınız.

— Bana göre hava hoş.

— Madem öyle, gidin bakalım, dedi Peter Gna.

Ama, sizden irileri olduğunu da biliyorsunuz değil mi. Ve de iğrençtirler. Hem sonra, kanadienimin üstüne işemeyin!

— Kirliyseler, dedi kedi, o başka mesele. Yine de, gerçek şu ki leş gibi kokuyorlar. Neyse, şaka bi yana, yukarıdakiler, bir boklar yeyin¹⁰ artık. Kanadieniniz konusunda da tasalanmayı bırakın, onda gözüm.

Kulakla duyulur biçimde fosluyordu.¹¹ Adam yine görüldü. Uzun bir sicimin ucunda bir yiyecek filesi getirmişti.

— Harikulade! dedi Peter Gna. Buna muhakkak tutunabilecek.

— Nedir? diye sordu kedi.

— İşte, dedi Peter Gna fileyi kediye atarak.

— Hah! Bu daha iyi, diye onayladı kedi. Hem çekmeyin. Kanadieni alayım.

Birkaç saniye sonra file görüldü yine, kedi konforlu bir biçimde içine yerleşmişti.

— Nihayet! dedi fileden kurtulur kurtulmaz. Kanadieniniz için, bir çaresine bakarsınız artık. Bir olta iğnesi bulun ya da neyse işte. Ama fazlasıyla ağırdı.

— Ne kadar da aşşağılıkmış! diye dırlandı Peter Gna. File çıkışı kediye bir memnuniyet uğultusu karşıladı. Onu elden ele geçirdiler.

— Ne güzel kedi! Zavallı! Çamur içinde...

Dehşetli pis kokuyordu.

— Bununla kurulayın, dedi orospu, lavanta mavis ipek fularını uzatarak.

— Kirletir onu, dedi Peter Gna'nın kızkardeşi.

— Aman efendim, ziyarı yok, dedi fahişe, büyük bir lütufkar havalanışla. Benim değil.

Kedi, halkın oluşturduğu daireye tokalar da-

ğıtıyordu ve kalabalık dağılmağa başlamıştı.

— Nedir, dedi kedi herkesin gittiğini görünce, şimdi dışarıdayım diye ilginç değil miyim artık? Sadede gelelim, horoz nerde?

— İllallah! dedi Peter Gna. Gelin bi tek atalım ve horozu düşünmeyin artık.

Kediyle birlikte kalanlar şunlardı: espadriyili adam, Peter Gna, kız kardeşi, fahişe ve iki amerikalı.

— Hep beraber içeceğiz, dedi fahişe, kedinin şerefine.

— Fena değil, hoş kadın, dedi kedi, ne biçim bir havası var!... Aslında, bu gece zevkle yatabilirim onunla.

— Sakin olalım, dedi Peter Gna'nın kızkardeşi.

Fahişe iki erkeğini silkeledi.

— Gelin! İçmek!... Kanyak!... diye anlattı, çayla.

— Yeah!... Cognac!... diye yanıtladı iki adam uyumla uyanarak.

Peter Gna, kucığında kediyle önde yürüyor. Ötekiler onu izliyordu.

Richer sokağında açık kalan bir içkili yer vardı.

— Yedi kanyak diye buyurdu orospu. Benim turnem.¹²

— Seni küçük parababası! dedi kedi hayranlıkla. Benimkine biraz valerian¹³ damlat garson bey!

Garson servis yaptı ve hep birlikte neşeyle kadeh kaldırdılar.

— Bu zavallı kedi üşütmüş olmalı, dedi yosma. Bir viandox¹⁴ içirsek?

Bunu duyunca kedi boğulacak gibi oldu ve dört bir yana kanyak tükürdü.

— Beni kim sanıyor? diye sordu Peter Gna'ya. Kedi miyim, değil miyim?

Tavandaki cıva buharlı boruların ışığında şimdi görülebiliyordu ne tip bir kedi olduğu. Korkunç büyük bir kedi, sarı gözlü ve Guillaume II bıyıklı. Dantelden kulakları erkekliğini sağlam bir şekilde kanıtlıyorlardı ve mor bir kenar şeridinin züppece altını çizdiği, tüysüz, büyük bir beyaz yara izi katetmekteydi sırtını.

— What's that? (Bu ne?) diye sordu amerikalılardan biri o yere dokunarak. Yaralı Bay?

— Yep! (Evet!) diye yanıtladı kedi. F.F.I...

Ef, Ef, Ay, diye söylüyordu, söylenişin doğru şekliyle.

— Fine, (Güzel) dedi öbür amerikalı elini hareketle sıkarak. What about another drink? (Bir içkiye daha ne dersin?)

— Okey doke! (Okey üstat!) dedi kedi. Got a butt? (İzmaritini ortalar mısınız?)

Amerikalı, amerikanca argosunu patlatıp kendisine sevimli göründüğünü sanan kedinin tüyler ürpertici ingiliz şivesi karşısında hiç kin duymaksızın, ona sigara kılıfını uzattı. Kedi en uzununu seçti ve Gna'nın çakmağıyla yaktı. Herkes birer sigara aldı.

— Yaranızı anlatın, dedi yosma.

Peter Gna bardağında bir olta iğnesi bulmuştu ve hemen kanadienini avlamağa gitti.

Kedi kızarıp başını indirdi.

— Kendimden bahsetmeyi sevmem, dedi. Bana bir kanyak lütfen.

— Midenizi ağrıtabak, dedi Peter Gna'nın kız kardeşi.

— Yok canım, diye karşı çıktı kedi. Barsaklarım

iyice pişmiş, zırhlanmıştı. Hakiki kedi barsağı¹⁵. Hem bu lağımdan sonra... Pöööf! Amma da fare kuyordu!...

Kanyağını bir dikişte devirdi.

— Vay anasını!... Bi dikişte hem!... dedi espadriyili adam hayran bir sesle.

— Şimdiki portakal suyu bardağında gelsin, diye özellikle belirtti kedi.

İkinci amerikalı gruptan çekilip bir sıranın üstüne çöktü. Ellerini başıyla tuttu ve içinde ne varsa ayaklarının arasına kumağa başladı.

— 44'ün, dedi kedi, nisanıydı. Léon Plouc'un kedisiyle temas ettiğim Lyon'dan dönüyordum, o da direniş örgütündeydi. Çok yüksek yeteneklere haiz bir kedi, zaten kendisi, ondan sonra kedi gestaposu tarafından kaçırılıp Buchenkatze¹⁶ toplama kampına gönderilmişti.

— İğrenç! dedi fahişe.

— Kaygılanmıyorum onun için, dedi kedi, becerecektir. Ne diyordum, ha, ondan ayrıldıktan sonra Paris'e doğru yol alırken, trende bir dişiye rastlamak gibi bir felaket geldi başıma... ah o kaltak kedi!... ah orospu!...

— Sözlerinize dikkat etmelisiniz, dedi Peter Gna'nın kızkardeşi azarlayarak.

— Affedersiniz! dedi kedi ve kocaman bir yudum¹⁷ kanyak aldı.

Gözleri iki lamba gibi yanıverdi ve diken diken oldu bıyıkları.

— Öyle bir gece geçirdim ki o trende, dedi ki-barlıkla gerinerek. Aman Allah! Ne kalça çalımları, ne biçim böbrek darbeleriydi onlar! Hık!... diye bitirdi, hıçkırığı tutmuştu.

— Eee sonra? diye sordu yosma.

— Sonrası işte! dedi kedi yapmacık bir alçak-gönüllülükle.

— Ya yaranız? diye sordu Peter Gna'nın kız kardeşi.

— Kedinin patronunda demirli ayakkabılar vardı, dedi kedi, kıcımı nişanlıyordu, ama ıskaladı hep, Hık!..

— Hepsi bu mu? diye sordu fahişe, hayal kırıklığıyla.

— Beni galiba orda gebertmesini isterdiniz, ha? diye alaycı alaycı sırttı kedi. Sizin de yani, çok hoş bir yaklaşımınız var doğrusu! Neyse sadede gelelim, Pax-Vobiscum'a hiç gitmez misiniz?

O çevredeki otellerden biriydi. Tam söylemek gerekirse, bir randevuevi.¹⁸

— Giderim, diye cevap verdi fahişe, en açık şekilde.

— Hizmetçiyle arkadaşız, dedi kedi. Ne biçim besler beni, başşşka türlü!...

— Yaa? dedi yosma. Germaine mi?...

— Evet, dedi kedi. Ger-hık-maine...

Bardağındakini bir dikişte bitirdi.

— Bir üç-renklisine zevkle atlardım şimdi, dedi.

— Bir ne? diye sordu yosma.

— Üç-renkli bir dişi kedi. Ya da henüz fazla açılmamış bir ufak kedi.

İğrenç bir gülüşe maruz kaldı ve sağ gözünü kırptı.

— Ya da o horoz! Hık!...

Dört ayağı üstüne dikildi, kuyruğu kaskatı, kamburunu çıkardı ve kuyruksokumundan ürperi-verdi.

— Tanrım.¹⁹ dedi. Çılgınca bir saplantı bu!...

Utanıp çantasında birşeyler karıştırdı Peter

Gna'nın kızkardeşi.

— Öyle birini tanımaz mısınız? diye sordu kedi fahişeye. Arkadaşlarınızda hiç öyle bir kedi yok mu?

— Domuzun tekisiniz, diye yanıtladı fahişe. Hem bu beylerin-bayanların önünde!...

Espadriyli adam çok konuşmuyordu ama kedinin sohbetine sinirlenmişti ve fahişeye yaklaştı.

— Güzel kokuyorsunuz, dedi ona. Nedir?

— Kükürt Çiçeği, Vieuxcopain'in.

— Ya bu ne, diye sordu elini yerleştirerek.

Hasta amerikalının boş bıraktığı yana geçmişti.

— Hadi sevgilim, dedi fahişe, uslu dur.

— Garson bey! dedi kedi. Bir yeşil nane!

— Aaa! Hayır! diye karşı çıktı Peter Gna'nın kız kardeşi. Nihayet!.. dedi kapının açıldığını görünce.

Peter çer çöp kir bok püsür dolu kanadieniyle dönüyordu.

— Engelle içmesini, dedi, dut²⁰ gibi!

— Bekle! dedi Peter Gna. Kanadienimi temizlemeliyim. Garson!... İki sifon!...

Kanadienini bir iskemleye astı ve bol bol sifonu çekti.

— Matrak!... dedi kedi. Garson!... Bu yeşil nane nerde kal... hık!...

Sensin hayatımı kurtaran, diye haykırdı hemen arkasından Peter Gna'ya sarılarak. Gel, ödüyorum bunu.

— Olmaz dostum, dedi Peter Gna. Beyin kanamasından gideceksiniz.

— Kurtardı beni!... diye kükredi kedi. Az kalsın gebermek üzere olduğum fare dolu bir delikten yukarı çekti beni.

Heyecanlanmıştı fahişe, başını yavaşça espadriyeli adamın omuzuna bırakırken adam çekilip bir köşede kendini halletmeye gitti...

Kedi tezgahın üstüne çıktı ve dipte kalan kan-yağı indirdi.

— Brrrh!... yaptı başını sağdan sola hızla sallayarak. Gülle gibi iniyor!... Önsüz, dedi bangır bangır bağırarak, bitiktim, bitik!...

Başı dirsekleri arasında, tezgahın üstüne yığıldı yosma. İkinci amerikalı onu bırakıp memleketlisinin yanına çöktü. Senkronlaşan kusmuklarıyla yere amerikan bayrağını çizdiler. Kırksekiz yıldızı ikincisi üstlenmişti.

— Hop kucağıma... Hık! diye tamamladı kedi. Fahişe bir gözyaşı silip, ne şeker! dedi.

Kediyi gücendirmemek için Peter Gna alnına bir öpücük kondurdu. Kedi onu kolları bacakları arasında sıktı ve ansızın bırakıp yıkılıverdi.

— Nesi var? diye kaygıyla sordu Peter Gna'nın kızkardeşi.

Peter Gna cebinden bir spekülom çıkarıp kedinin kulağına soktu.

— Ölmüş, dedi baktıktan sonra. Çarpmış kan-yak, beynine. Sızıntı görülebiliyor.

— Ya! dedi Peter Gna'nın kızkardeşi ve ağlamağa başladı.

— Nesi var? diye sordu, kaygılı, yosma.

— Öldü, diye tekrarladı Peter Gna.

— Ya!... dedi, bu kadar da paraladık kendimizi!

— Öyle iyi bir kediydi ki!... İyi de bir hatipti²¹... dedi geri dönen espadriyeli adam.

— Evet! dedi Peter Gna'nın kız kardeşi.

Garson henüz birşey dememişti ama uyuşukluktan kurtulur gibi oldu.

— Sekiz yüz frank tutuyor!...

— Öyle mi!... dedi Peter Gna, kaygılı.

— Benim turnem, dedi güzel, kırmızı deri çantasından bin frank çıkaran fahişe. Gerisi kalsın, garson bey!

— Teşekkür, dedi garson. Bunu ne yapmalıyım?

Tiksinmeli bir ifadeyle kediye gösteriyordu. Yeşil naneden ince bir akıntı kedinin tüyleri üstünde karmaşık bir labirent çizmekteydi.

— Zavallı yavrucak!.. diye hıçkırdı fahişe.

— Onu öyle bırakma, dedi Peter Gna'nın kız kardeşi. Birşey yapmalı...

— Dipsiz kuyu gibi içti, dedi Peter Gna. Salakça bir iş. Yapılabilecek hiçbir şey yok.

Amerikalıların geriye çekilişlerinden beri, fonda sürekli duyulan Niagara sesi birden kesiliverdi. Birlikte kalkıp gruba doğru yaklaştılar.

— Kanyak!... dedi birincisi.

— Hadi nen nen aslanım! Yatak!... dedi cros-pu. Gel!...

Her birinin bir koluna girdi.

— Kusura bakmayın beyler bayanlar, dedi. Be-belerimi götürüp yatırmalıyım... Zavallı küçük ke-dicik, herşeye rağmen... Bu kadar güzel başlamış bir gece.

— İyi geceler, Bayan, dedi Peter Gna'nın kız kardeşi.

Espadriyeli adam, hiçbir şey söylemeden, başsağ-lığı havası içinde Peter Gna'nın omuzuna vurdu dostça. Üzüntü ifadesiyle başını salladı ve ayakları-nın ucuna basarak dışarı çıktı.

Gözle görülür derecede uykusu vardı garsonun.

— Ne yapacağız bunu? dedi Peter Gna ve kız kardeşi hiçbir cevap vermedi.

O zaman, Peter Gna kediye kanadienin içine koydu ve geceye çıktılar. Hava soğuktu ve yıldızlar teker teker patlıyorlardı. Kiliselerin çanları tarafından çalınan Chopin'in ölüm marşı bütün millete sabahın saat biri olduğunu bildirdi. Ağır adımlarla, bıçak gibi kesen atmosferde kendilerine bir yol açtılar.

Sokağın köşesine vardılar. Kara, sabırsız, obur, ayakları önünde bekliyordu lağım. Peter Gna kanadienini açtı. Kaskatı²² kediye dikkatle aldı ve kızkardeşi kediye hiçbirşey söylemeden okşadı. Sonra, yavaşça, istemeye istemeye, kedi yok oldu çukurda. «Glop!» diye bir ses duyuldu ve doyumlu bir gülümseyişle, lağımın ağzı yine kapandı.

Les Fourmis adlı kitaptan (1949)

* — Blues, caz müziğinde bir şarkı türü.

1 — la rue moutannait. Mouton: kuzu. Moutonner: dalga dalga, öbek öbek, top top bir devinim içinde olmak.

2 — Sözcük anlamı: kadın çoban çılgınlıkları. Paris'in ünlü bir gece kulübü.

3 — cochonneries. Cochon: domuz.

4 — péripatéticienne sözcüğüyle sunuyor önce yosmayı, kürk mantoya yakışır bir sofistikasyonla (gereğinden fazla bir incelikle). Aslında «Aristoteles öğretisinden yana olan, onu iyi tanıyan» demek. Aristoteles yürüyerek, gezerek öğretirmiş: gündelik dile pek yerleşmiş olmayan kaldırım yosması anlamı burdan kaynaklanıyor.

5 — vachement bon. Vache: inek. Vachement bon: (argo) dış anlam: inekçe güzel. Ama «çok güzel» şeklinde algılanıyor.

6 — Türkçede espadril olarak, yanlış kullanılıyor; üstü keten, tabanı ipten örme kundura.

7 — Amerlo: amerikalı demek için fransızcadaki kısaltmalı argo sözcük.

8 — Ça m'élanç: a — beni ileriye doğru fırlatıyor. b —

sancıyor, zonkluyor. Metinde «Mince! Ça m'élance!» şeklindeki ses oyunuyla var.

- 9 — Euréchat! (chat: kedi). Arşimed'in ünlü sevinç çıkışı «evreka!». Fransızca aslında eurêka (öreka okunur) olmakla birlikte, espadriyeli adamın heyecandan dili sürçmüş olmalı: euréchat! (öreşa okunur).
- 10 — Démerdez-vous: «başınızın çaresine bakın, birşey yapıp yapıp bu işi becerin» demek. Dış anlamı: üstünüzdeki bokları temizleyin, boktan arının.
- 11 — il se dégonflait: kasıldıktan sonra fösse diye sönmek.
- 12 — tournée: a—iş gezisi. b—içki ısmarlama sırası.
- 13 — valériane: kediotu denen bitkiden elde edilen uyuşturucu. Kediler bu otun kokusuna pek düşkün olduklarından kediotu (herbe aux chats) denmiş.
- 14 — viandox: (viande: et) yoğunlaştırılmış et suyu kahvelerde sıcak suyla karıştırılıp viandox adıyla içiliyor.
- 15 — boyau: a—barsak. b—istihkamlarda sıçan yolu: kaçıp saklanılan yer. Sıçanyolu: lağım yolu, yeraltı yolu.
- 16 — katze: almanca kedi.
- 17 — lampée de cognac. Bir cümle sonraki lampes (lamba) ile ilişki içinde.
- 18 — maison de pax. Aslı maison de passe. Kedi yüksek sosyete havalarında konuşuyor da konuyu... latinceyi de kullanıyor haliyle. Pax latince sulh, huzur demek. Pax-Vobiscum: «sizinkilerin huzuru» gibi bir anlamı var.
- 19 — Bon sang-: dış anlamı: iyi kan. Bon sang! Ça me travaillè!: örtük anlam alanı cinsel: kan bedenimde ne biçim çalışıp devinmeğe başladı! amma da tahrik oldum!
- 20 — il est complètement rond: a—o yusuvarlak. b—o çok sarhoş. Bir sonraki cümledeki Garçon ve Siphon sözcükleriyle ses ilişkisinde rond. (İki cümle önceki Non sözcüğüyle kafiye, iki sayfa önceki Bon sözcüğüyle de sayfa-aşırı kafiye ilişkisi içinde. Ç.N.)
- 21 — Et il savait causer: konuşmayı/çene çalmayı/yüksek düzeyde konuşmayı/biliyordu, anlamlarına geliyor.
- 22 — raide: a—kaskatı. b—sarhoş/olmak şeklinde çift anlamlı.

ÖLÜ BALIKLAR

I

Her zaman olduğu gibi vagonun kapısı direniyordu; trenin öbür ucunda kasketli şef kırmızı düğmeye iyice basıyor, basınç altındaki hava borularının içinde şiddetle fışkırıyordu. Yardımcı, iki kapıyı aralamaya çalışıyordu var gücüyle. Isınmıştı. Gri ter damlaları yüzünde sinekler gibi zikzaklar çiziyor, zırlı zefirden gömleğinin kirli yakası görülüyordu.

Tren tam kalkacakken şef düğmeyi bıraktı. Hava trenin altında neşeyle geçirdi ve yardımcı dengesini kaybeder gibi oldu, kapı hiç beklenmedik anda pes demişti. Sendeleyerek indi, inerken de fermuarlı çantası yırtıldı.

Tren gidiyordu yine ve yer değiştiren atmosferik güç, yardımcıyı iki Arabın kıyasıya bıçak darbeleriyle siyaset konuştukları pis kokulu yüznumara duvarına yapıştırdı.

Yardımcı silkindi, yumuşak kafasının üstünde çürük otlar gibi ezilen saçlarına vurdu hafifçe. Üstünde çıkıntılı köprücük kemikleriyle, yerine oturmamış, kaba, bir ya da iki çift kaburga kemiği başlangıcının göze battığı beygir göğsü gibi yarı açık göğsünden hafif bir duman yükseliyordu. Yer yer uzun siyah çizgilerin lekelediği kırmızı ve yeşil altıgenlerle karolanmış peronu ağır adımlarla geçti: öğleden sonraki saatlerde ahtapot yağmıştı, ama is-

tasyon memurları, dev gibi yasa kitaplarınca peronun temizliğine ayırmaları gereken zamanlarını itirafı imkansız şeylere ayırıyorlardı.

Yardımcı, ceplerini aradı ve parmakları, çıkışta geri vermesi gereken o dalgalı, kaba kartonla karşılaştılar. Dizleri ona acı veriyordu ve gün boyunca didik didik ettiği küçük göllerdeki nem, kötü bağlanmış eklem yerlerini gıcırdatıyordu.

Çantasında, şeref verici desek azdır, öyle bir malla dönüyordu, bunu kabul etmeli.

Demir parmaklığın arkasında ayakta duran belirsiz adama biletini uzattı. Adam aldı, baktı ve acımasızca gülümsedi.

— Başka biletiniz var mı? dedi.

— Hayır... dedi yardımcı.

— Bu sahte...

— Ama onu bana patronum verdi, dedi yardımcı nazik bir şekilde, hoş bir gülücük, bir de küçük işaretle birlikte.

Memur sırttı.

— Yanlış oluşu beni şaşırtmıyor, öyleyse. Bu sabah bizden on tane aldı.

— On ne? dedi yardımcı.

— On sahte bilet.

— Ama neden? dedi yardımcı.

Gülümseyişi azalıyor, sola sarkıyordu.

— Size vermek için, dedi memur. Bir, önce papayı yemeniz için, şu andaki gibi yani, ve iki, ceza-yı ödemek zorunda kalmanız için.

— Neden? dedi yardımcı. Son derece az param var.

— Çünkü sahte biletle yolculuk yapmak iğrenç birşey... dedi memur.

— Ama onları basan sizlersiniz!...

— İyi ya. Sahte biletle yolculuk edecek kadar iğrenç tipler bulunduğuna göre. Siz gün boyu sahte bilet basmanın çok mu hoş olduğunu sanıyorsunuz?

— Peronu temizlemekle kuşkusuz ki daha iyi ederdim, dedi yardımcı.

— Kelime oyunu yok, dedi memur. Cezayı ödeyin. Otuz frank.

— Doğru olamaz... dedi yardımcı. Biletsiz olduğun zaman oniki frank.

— Sahte bileti olmak daha da vahim, dedi memur. Ödeyin yoksa köpeğimi çağırıyorum!

— Gelmeyecek, dedi yardımcı.

— Öyle mi, dedi memur, bir de kulaklarınız ağrıyacak, üstüne üstlük.

Yardımcı, kendisine zehirli bir bakışla karşılık veren memurun tatsız ve etsiz yüzüne baktı.

— Çok az param var, diye mırıldandı.

— Benim de, dedi memur. Ödeyin.

— Günde elli frank veriyor... dedi yardımcı... ve de beslenmeliyim.

Memur kasketinin siperini çekti ve mavi bir perde indi yüzüne.

— Ödeyin... dedi eliyle, baş parmağını işaret parmağına sürterek...

Yardımcı, parlak ve yeniden dikilmiş cüzdanını kavradı. Yara bere dolu iki onluk çekti içinden, bir de hâlâ kanayan bir ufak beşlik.

— Yirmibeş... diye önerdi, kararsız bir biçimde.

— Otuz... dedi memurun uzanmış duran üç parmağı.

Yardımcı içini çekti ve patronunun yüzü ayak parmakları arasında beliriverdi. Üstüne tükürdü,

tam gözünün içine. Yüreği daha çok çarpıyordu. Yüz eriyip karardı. Parayı uzanmış elin içine bırakıp çıktı. Eski yerini tekrar alan kasket siperinin çıkardığı tık sesini duydu. Ağır adımlarla dik patikanın ucuna vardı. Çantası zayıf kalçalarını incitiyor, filesinin hint kamışından olan sapı, adımlarıyla sallanarak, gelişmemiş, çelimsiz baldırlarını dövüyordu.

II

İğrenç bir gıcırdamayla açılan demir parmaklığı itti. Peronun tepesinde büyük bir kırmızı lamba yandı ve hafif bir zil sesi duyuldu girişte. Olanca hızıyla içeri girip parmaklığı geriye itti ve elektrik akımına çarpıldı, zira hırsızlığa karşı küçük aygıt her zamanki yerinde değildi.

Yokuşu çıktı. Tam ortasında ayağı sert bir cisme vurdu, buz gibi bir su fışkırdı topraktan ve ayak bileğiyle pantolon arasından girip dizlere kadar onu sıırılsıklam yaptı.

Koşmağa başladı. Her akşam olduğu gibi öfkesi giderek büyüyordu. Üç basamağı birden aştı, sınıksıydı yumrukları. Yukarı vardığında, filesi bacakları arasına dolandı ve düşmemek için yaptığı hareketle bir ikinci kez çantasını hiç yoktan çıkan bir civiyle yırttı. Bedeni içinde bir yeri burkulmuştu ve tek söz söylemeden hızlı hızlı soluyordu. Birkaç dakika sonra sakinleşti, çenesi yine göğsünün üstüne düştü. Sonra nemli pantolonunun soğukluğunu duyumsadı ve kapının düğmesini tuttu. Hızla bıraktı. Pis kokan bir buhar yükseliyordu ve derisinden bir parça, kızgın porselene yapışmış, kararıp büzüşmekteydi. Açıktı kapı. Girdi.

Zayıf bacakları güçlkle taşıyorlardı kendisini,

girişin bir köşesine, cüzzam kokan soğuk taşın üstüne yıkıldı. Yüreği kaburga kemiklerinin arasında şikayetçi homurtular çıkarıyor, bedenini sert ve düzensiz aralıklarla sarsıyordu.

III

— Pek de az bişeymiş, dedi patron.

Çantanın içindekilere göz atıyordu.

Yardımcı, masanın önünde ayakta bekliyordu.

— Eskitmişsiniz onları, diye ekledi patron. Tır-tılları tamamen yenmiş bunun.

— File çok eski de ondan, dedi yardımcı. Sizin için genç ve gıcır gıcır pullar yakalamamı istiyor-sanız bana yeni bir file almalısınız.

— Bu fileyi eskiten kim? dedi patron. Siz mi ben mi?

Yardımcı hiç yanıtlamadı. Yanık eli acı veriyordu.

— Yanıtlayın, dedi patron. Siz mi ben mi?

— Ben, sizin için, dedi yardımcı.

— Sizi zorlamıyorum, dedi patron. Günde elli frank kazanabileceğinizi iddia ediyorsanız, bi yerde bunu doğrulamanız gerekiyor.

— Eksi otuz frank bilet parası... dedi yardımcı.

— Ne bileti? Yolculuğunuzu gidiş-geliş ödüyorum.

— Sahte biletlerle.

— Siz de biraz dikkatli olmağa bakın.

— Nasıl farkına varabilirim ki?

— Zor değil, dedi patron. Dalgalı kartonla yapılmış oldukları zaman gözle görülür derecede sahtedirler. Normal biletler tahtadandır.

— Peki, dedi yardımcı. Otuz frangımı geri vereceksiniz.

— Hayır. Bütün bu pullar kötü durumda.

— Doğru değil, dedi yardımcı. İki saatimi verdim bunları tutmak için ve de buzu kırmam gerekti. En büyük önlemleri alıp çalıştım ve altmışı içinde yalnızca ikisi bozulmuş.

— Bunlar değil istediklerim, dedi patron. Guyane 1855'in 200 ünü istiyorum. Dün de getirmiş olduğunuz bu Zanzibar dizisi hiçbir işime yaramaz.

— Ne bulunursa o alınır, dedi yardımcı. Özellikle böyle bir fileyle. Hem Guyane'ların mevsimi değil şimdi. Zanzibar'ları takas edebileceksiniz.

— Bu yıl herkes buluyor onlardan, dedi patron. Artık hiçbir değeri yok.

— Ya bacaklarıma fışkıran su, ya yer değiştirmiş küçük aygıt, ya kapıdaki zilin düğmesi... diye patlayıverdi birden yardımcı.

Zayıf, sarı yüzünde derin çizgiler belirdi, ağlamağa yakın görünüyordu.

— Pişiyorsunuz, bu iş sizi sertleştirir, dedi patron. Ne yapmamı istiyorsunuz ki burada? Canım sıkılıyor benim.

— Gidip pul aramak, dedi yardımcı.

Büyük bir gayret sarfederek kendine hakim olabiliyordu.

— Para veriyorum size bunun için, dedi patron. Hırsızsiniz. Kazandığınız parayı çalışıyorsunuz.

Yardımcı kolundaki aşınmış kumaşı bezgin bir halde kolundan geçirdi. Başının içi bir çan¹ kadar saydamdı. Masa ondan hafifçe uzaklaştı ve tutunacak birşey aradı. Ama şömine de sıvışınca, yıkıldı yere.

— Kalkın ayağa, dedi patron. Halımın üstünde olmaz...

— Yemek istiyorum... dedi yardımcı.

— Gelecek sefere, bu kadar geç dönmezsiniz, dedi patron. Ayağa kalkın. Sizi halımın üstünde görmek istemiyorum.

Sesi kızgınlıktan titriyordu ve boğum boğum eliyle çalışma masası üstünde trampet çalıyordu.

Yardımcı korkunç bir çaba harcadı, dizleri üstünde doğrulmayı başardı. Karnı ağrıyor, elinden bir serom ve kan sızıyordu. Pis bir mendille sarmıştı elini.

Patron acele bir seçim yaptı ve üç pul fırlattı yüzüne. Hafif bir vantuz sesiyle yanağına yapıştı-lar.

— Aldığınız yere götürüp, yerine koyacaksınız, dedi.

Sivri uçlara benzemeleri için, heceleri sertçe vurgulayarak söylüyordu.

Yardımcı ağlıyordu. Yumuşak saçları alnına düşüyor, pullar da sol yanağını damgalıyorlardı. Ağır ağır doğrulup kalktı.

— Son olarak tekrarlıyorum, dedi patron, kötü durumda pullar istemiyorum. Ve de file hikayesi anlatmayın bana.

— Olur, Efendim, dedi yardımcı.

— İşte elli frangınız, dedi patron.

Cebinden bir kağıt para çekti, tükürdü üstüne, ortasından yırttı ve yere attı.

Yardımcı acıyla eğildi. Dizleri kısa ve kuru tri-oleler² halinde çatırdıyorlardı.

— Gömleğiniz kirli, dedi patron. Bu gece dışarıda yatacaksınız.

Yardımcı parayı yerden aldı ve odadan dışarı çıktı. Rüzgar deminkinden daha çok esiyor, girişteki dövme demir parmaklıklı kapı önündeki dalgalı camı sarsıyordu. Patronunun silüetine son bir göz

atmayı ihmal etmeden yazıhanenin kapısını kapadı. Patron, Zanzibar albümünün üstüne eğilmiş, büyük bir sarı büyüteçle karşılaştırmaya başlıyordu, değer biçmek için.

IV

Pullu gölcüklerin suyunda çok uzun süre durmaktan yeşile kaçmış uzun ceketiyile sıkı sıkı sarı-narak peronun merdivenlerini indi yine. Rüzgar kumaşın deliklerinden içeri sızıp ona kamburmuş gibi bir hava veriyordu ki, bu da omurgası için zarsız sayılmazdı; kötü durumdaki iç organlarında benzerleşme hastalığı vardı ve her gün, olağan biçimlerini, alışılmış işlevlerini değiştirmemeleri için mücadele etmesi gerekiyordu onlarla.

Şimdi dışarısı tamamen karanlıktı ve toprak, donuk, ucuz bir ışık saçıyordu. Yardımcı sağa dönüp evin duvarı boyunca yürüdü. Patronunun, mahzendeki fareleri öldürmek için kullandığı açılmış borunun oluşturduğu siyah çizgiyi izleyerek buluyordu yolunu. Bir önceki geceyi geçirmiş olduğu yandaki içi çürümüş duvar oyuğunun önüne geldi. İçerdeki saman nemliydi ve hamamböceği kokuyordu. Eski bir örtü parçası yuvarlaklaşmış girişi kapatıyordu. Parçayı kaldırıp emekleye emekleye içeri girince kör edici bir ışık ve bir patlama oldu. Kocaman bir kestane fişeği oyuğun içinde patlamış, ortalığı şiddetli bir barut kokusuna boğmuştu.

Yardımcı sıçramıştı ve yüreği deliler gibi atıyordu. Solumayı keserek vuruşları bastırmayı denedi ama hemen anında gözleri dansetti ve aç kurtlar gibi saldırıp bir ağız dolusu hava yuttu. Cığerlerine giren barut kokusu onu biraz sakinleştirdi.

Sessizliğin geri gelmesini bekleyip dikkatle din-

ledi, sonra hafifçe ıslık çaldı. Geriye bakmadan, sürünerek oyuğa girip sağlıklı samanın üstünde büzülürdü. Yeniden ıslık çalıp kulak kabarttı. Hafif, ufak adım sesleri yaklaşıyordu ve toprağın soluk ışığında, canlı şeyinin kendisini bulmağa geldiğini farkettiler. Canlı bir şeydi bu, tatlı, hafif tüylü, kendisine alıştırmış olduğu, iyi kötü ölü balıklarla beslediği. Oyuğa girdi ve yardımcıya bitişik yattı. Yardımcı anımsadı birden ve elini yanağına götürdü. Üç pul kanını emmeye başlıyorlardı, sert bir hareketle çekip kopardı onları oradan, bağdırmamak için kendini zor tutuyordu. Uzağa fırlattı, oyuğun dışına. Yerdeki nem onları ertesi güne kadar korurdu herhalde. Canlı şey onun yanağını yalamaya başladı, o da konuştu canlı şeyle, sakinleşmek için. Alçak sesle konuşuyordu, patronu, yalnız olduğu zamanlar onu dinlemek amacıyla birtakım sistemler kullanıyordu.

— Canımı sıkıyor, diye fısıldadı.

Canlı şey tatlı bir mırıltı çıkardı ve onu daha güzel yaladı.

— Bişeyler yapmam gerektiğini düşünüyorum. Bana kötü davranmasına boyun eğmemek, yasaklamasına karşın temiz gömlekler giymek ve tahta sahate biletlere sahip olmak. Sonra, fileyi onarmak ve delikler açmasını önlemek. Oyukta yatmayı reddetmem, odamda direktmem gerektiğini düşünüyorum, ve de yevmiyeme zam istemeliyim çünkü günde elli frankla yaşayamıyorum. Ayrıca şişmanlamak ve çok güçlü ve çok güzel olmak ve beklemediği anda baş kaldırmak ve suratına bir tuğla fırlatmak. Yapacağım.

Pozisyonunu değiştirip öyle bir yoğunlukla düşündü ki oyuktaki hava büyük ve aralıklı sarsıntı-

larla yuvarlaklaşmış giriş deliğinden dışarı çıkıyor, soluk alacak kadar hava kalmıyordu içerde. Yarıklardan, yerdeki saman aralıklarından azıcık giriyordu, ama bu, şimdi de kızıışan sülük salyangozlarının kokusu eklenen hamam böceği kokusunu çoğaltmaktaydı.

— Burayı sevmiyorum. Çok soğuk. İyi ki buradasın. Mahzende sesler var, fare deliklerine giren suyun sesi bu. İnsan kulaklarında fare iniltileriyle uyuyamaz Tanrı'nın söndürdüğü her gece. Neden bu fareleri ille de öldürmek istiyor, ve de suyla öldürmek? Fareler kanla öldürülür.

Canlı şey artık onu yalamıyordu. Toprağın gri aydınlık zemini üstünde profilden görüyordu onu yardımcı, narin somağı ve sivri kulaklarıyla, birkaç soğuk parıltıyı yansıtan sarı gözleriyle. Daha rahat bir yer arayarak döndü ve burnunu yardımcının baldırlarına dayayıp yerleşiverdi.

— Üşüyorum, dedi yardımcı.

Sessizce hıçkırmağa başladı. Gözyaşları, hafif bir dumanın yükseldiği samanlar üstünde kayıyor, cisimlerin çevresi belirsizleşiyordu.

— Yarın sabah uyandır beni, diye ekledi. Bu üç pulu geri götürmeliyim. Tren için sahte bir bilet vermese bari.

Uzaklardan büyük bir gürültü geldi, arkasından da fısıltılar ve minicik koşu sesleri.

— Vay!.. dedi yardımcı. Başladı! Farelerle başladı yine! Bir fare olmasını isterim onun. Boruyu ben tutardım. Yarın akşam elli frangımı vereceğini ümidederim. Acıktım. Bir fareyi canlı yiyebilirim.

Karnını iki eliyle sıkıyor, ağlıyordu hala, ve yavaş yavaş, hıçkırıklarının ritmi ağırlaştı, bir makinenin durması gibi ve kaskatı bedeni gevşeyiver-

di. Ayakları girişteki delikten taşıyor, yanağı, pis kokan samanın üstünde, uyuyordu. Küçük çakıl gü-rültüsü oluyordu boş karnında.

V

Patron, sürünmekte olduğu ödadan, biber satan kızın, genellikle ordan geçmekte oluşunu haber veren melodik havayı duydu. Ayakları üstünde doğruldu, böyle yürüyebildiğini gördü ve bilinçli bir sertlikle kapısını açtığı girişe doğru koştu. Peronun üstünde ayakta, genç kızın yaklaşmasını seyretti.

Her zamanki üniforması vardı üstünde; kalçalarının başlangıcına kadar uzanan ufak bir kıvrımlı etek, mavi-kırmızı kısa çoraplar ve göğüslerinin alt kısmını açıkta bırakan bir yelek, bir de tabi, Maurice adasındaki biber satıcılarının sabır gücüyle millete kabul ettirdikleri kırmızı-beyaz çizgileri olan pamuklu külâh.

Patron ona bir işaret yaptı ve kız yokuşu çıktı. Patron aynı anda basamakları inip kızı karşılamaya gitti.

— Günaydın, dedi. Biber istiyorum.

— Kaç tohum, diye sordu kız, yapmacık bir gülümsemeyle, nefret ediyordu adamdan.

Siyah saçları ve donuk teniyle patronunda, testislerin üstüne bir bardak soğuk suyun etkisini yapıyordu, oldukça önemli bir etkidir, aslında.

— Çıkın basamakları, dedi patron, size o zaman söyleyeceğim niceliğini.

— Aşağıda kalıp kalçalarımı görmek istiyorsunuz, o kadar, değil mi?

— Evet, dedi patron, salya akıtarak.

Ellerini uzatıyordu.

— Önce biberi ödeyin, dedi kız.

— Ne kadar?

— Tohumu yüz frank ve önce tadına bakıyorsunuz.

— Basamakları çıkacak mısınız?... diye mırıldandı patron. Size bir Zanzibar dizisi vereceğim.

— Kardeşim dün üç adet getirdi eve, dedi bal gibi tatlı bir sırıtışla. Tadın biberimi.

Ona bir tohum uzattı ve patron bunun zehirli bir karanfil tohumu olduğunu farketmedi. Sakınmadan, ağzına götürüp yuttu.

Biber satıcısı uzaklaşıyordu bile.

— Ne? diye şaşırdı patron. Ya basamaklar?

— Hop dedik! Hop dedik! dedi kız, mükemmel bir kötülükle.

Bu arada patron zehirin rahatlatıcı etkilerini duymağa başlamış ve son hız evin çevresinde koşmağa koyulmuştu. Kız, parmaklığa yaslanmış, ona bakıyordu.

Koşusunun üçüncü turunda bir işaret yaptı patrona ve bakmasını bekledi, o da dördüncü turda baktı, koşmasını gittikçe hızlandırarak. O zaman kız, ufak kıvrımlı eteğini kaldırdı ve bulunduğu yerden, patronun yüzünün mosmor, arkasından kapkara olduğunu, sonra da yanmağa başladığını gördü ve kızın gösterdiği şeye gözlerini ayırmaksızın baktığından, patronun ayakları, fareleri öldürmek için kullandığı sulama borusuna takıldı; yüzü kocaman bir taşın üstüne, balıklama yıkılıverdi oracıkta; taş, tam burnuyla çene kemiklerinin oldukları yere saplanıp sertçe gömüldü. Hiç hoşnut kalmadıklarını belli etmek için toprağa karşı tepinip duran ayakları çift arklı bir çukur açmaktaydılar ve yavaş yavaş, ayakkabıları aşındıkça, o noktada, çoraplarını ayaklarında tutabilmek için kullandığı beş adet ka-

ba ayak parmağının izleri seçilir hale geldi.

Biberci kız parmaklığı itip yoluna devam etti ve alaycı bir işaretle olayı noktalamak için pamuklu külahının püsküllü ucunu öbür yana attı.

VI

Yardımcı, vagonun kapısını boşuna açmağa çalışıyordu. Trenin içinde hava çok sıcaktı; böylece, yolcular indikleri zaman nezle oluyorlardı, zira makinistin mendil tüccarı bir kardeşi vardı.

Bütün gün, sefil miktarda bir mal toplama uğruna didinmişti, yüreği doyumlu duygularla kabarıyordu çünkü öldürecekti patronunu. Yukarı ve aşağı doğru çekerek iki yarım kapıyı sonunda birbirlerinden uzaklaştırmayı başardı ve kasketli şefin, kapıyı iki yanı üstüne çevirerek ona kötü bir şaka yapmış olduğunu anladı o an. Bu oyunu başarısız kılmış olmaktan dolayı mutlu, perona tüy gibi atladı ve cebini aradı. Çıkışta vereceği dalgalı karton parçasını kolaylıkla bulup o yöne doğru hızla yaklaştı; sinsî ifadesi yüzünden bir gün önceki memur olduğunu hemen çaktığı adam aynı noktada dikilmiş duruyordu.

— Sahte bir biletim var... dedi.

— Öyle mi! dedi öteki. Gösterin bakalım...

Biletini uzattı, aldı adam, sonra da öyle büyük bir dikkatle inceledi ki, kasketi, kulaklarını içine alabilecek kadar genişleyip açıldı.

— İyi bir taklit, dedi adam.

— Şu kadarını da ekleyeyim ki tahtadan değil, kartondan, dedi yardımcı.

— Sahi mi? dedi adam. İnsan tahta diye yemin edebilir; karton olduğunu bilmese tabi.

— Yine de, dedi yardımcı, patronumun bunu bana sahici bilet diye verdiğini düşünün bir...

— Sahici bir bilet sadece oniki frank, dedi adam. Bunlara çok daha fazla para ödüyor.

— Ne kadar? diye sordu yardımcı.

— Size otuz frank veririm, dedi adam ve elini cebine götürdü.

Yardımcı, adamın davranışlarının rahatlığından, kötü alışkanlıkları olması gerektiğini anladı. Ama adam, ceviz göveğinden çıkarılan kestane rengi boyayla boyanmış üç tane sahte kağıt onluk çıkardı yalnızca.

— İşte, diye ekledi.

— Sahte tabi bunlar, değil mi? dedi yardımcı.

— Sahte bilet karşılığında size sahte olmayan kağıtlar³ veremem herhalde, düşünün, dedi memur.

— Hayır, dedi yardımcı, ama biletimi saklıyorum.

Kasıldı, gerilip iyice bir hız aldı ve ancak bu hazırlığı sayesinde zayıf yumruğu kasketli suratın bütün sağ yanındaki etleri yok etti. Adam elini siperine götürdü ve korunma pozisyonuna girdi, böylece tam o noktası mavi ve fosforlu altıgenlerle karolanmış peronun sert betonuna dirseğini vurdu.

Yardımcı yerdeki bedenin üstünden geçip uzaklaştı. Kendini sıcak ve berrak bir yaşamla dolmuş hissediyordu ve dik patikayı tırmanmak üzere hızlandı. Filesini kayışından kurtarıp tırmanış için kullandı. Kazılmış toprak halindeki yol boyunca uzanan koruma parmaklıklarını ayakta tutan demir direklerin üstündeki kafalara kement gibi atıp kancalıyordu geçerken ve sapından çekip, keçiyolunun keskin taşları arasından yukarı doğru yol alıyordu. Birkaç metrenin sonunda yırtılan file uçtu gitti.

Demir telden halkayı patronunun boynuna geçirecekti.

Çok çabuk vardı parmaklıklı kapıya ve birtakım önlemlere başvurmadan itti onu. Öfkesini bilemek için elektrik akımı almayı umuyordu ama hiçbir şey duymayıp durdu. Basamakların önünde birşey hafifçe kımıldıyordu. Yolu koştı. Soğuğa karşın teni yanıklaşmaya başlıyor, hamamböcekleri ve samandan kalan pis kokuyla birlikte, bedeninin ihmal edilmiş kokusunu duyuyordu.

İpliksi kol kaslarını şişiriyor, parmakları hint kamışı sapın üstünde gerilip duruyorlardı. Patronu kuşku yok birini öldürmüştü.

Kolayla parlayan yakayı ve koyu renk takımı tanıyıp neye uğradığını şaşırmış durumda durdu. Artık patronunun kafası siyahlaşmış bir kitleden başka birşey değildi ve bacakları, kazdıkları derin, çizgili iki yuvarlak izin sonuna gelmişlerdi.

Bir çeşit ümitsizliğe kapıldı, öfkesi ve cinayet arzusuyla tutuşuyor, kolları, bacakları tir tir titriyordu. Çevresine baktı, kaygıyla, şaşkınlıkla. Söyleyecek bir sürü şey hazırlamıştı. Söylemek gerekiyordu.

— Niye yaptın bunu, domuz?

Domuz, kayıtsız havada yetersiz ve geçerliği kalmamış bir tınıyla cınladı.

— Domuz! İt! Ödle! Boklu! Pis köpek! Hırsız! Namussuz herif! Korkak!

Gözlerinden yaşlar akıyordu, zira cevap vermiyordu patron. Hint kamışı sapı alıp patronun sırtının ortasına sapladı.

— Cevap ver, salak herif. Sahte bir bilet verdin bana.

Tüm bedeninin ağırlığıyla abandı ve sap, zehir-

le yumuşamış dokulara saplandı. Kurtları dışarı çıkarmak için tuttuğu ucu bir jiroskopun çubuğu gibi döndürdü.

— Sahte bir bilet, hamamböcekli saman, otuz frankım, ve açlığım, ve bu günkü elli frankım?

Patron artık neredeyse hiç kımıldamıyor, kurtlar dışarı çıkmıyordu.

— Seni gebertmek istiyordum, pis ödle. Öldürmeliydim seni. Öldürmeliydim, ölü, aşağılık mikrop, sen, evet. Hani elli frankım, ha?

Sapı çekti yaradan ve çok pişmiş bir suflenin kabuğu gibi dağılıveren kömürleşmiş kafanın üstüne var gücüyle darbeler indirdi. Patronun başının olduğu yerde hiçbir şey kalmamıştı. Bedeni yakada bitiyordu.

Yardımcının titremeleri kesildi.

— Gitmeyi yeğledin ha? Pekî. Ama ben, birini öldürmeliyim.

Yere oturdu, bir önceki gün gibi ağladı ve canlı şeyi, bir arkadaş gereksinimi içinde, hafif adımlarla koşup geldi. Yardımcı gözlerini kapatıyordu. Yanağında o tatlı, sevecen teması duyuyordu ve parmaklarıyla zayıf boynu sıktı. Canlı şey çırpınmak için bir hareket yapmıyordu, yanağı üstündeki okşama soğuduğunda, onu boğduğunu anladı. Kalktı o zaman. Küçük geçit boyunca sendeledi, yola vardı, sağa doğru yürüdü, bilmeden ve patronu artık hiç kımıldamıyordu.

VII

Tam önünde mavi pullu büyük gölcüğü gördü. Gece oluyordu ve su, uzak, gizemli yansımalarla pırıl pırıldı. Gölcük derin sayılmazdı. Pulları yüzer

yüzer bulmak olasıydı ama büyük bir değerleri yoktu çünkü yıl boyu ürüyorlardı.

Çantasından iki kazık çıkardı ve onları, aralarında bir metrelik aralıkla gölün yakınına çaktı. İkisinin arasına keskin bir çelik tel gerdi ve parmağıyla dokunup, hüzünlü bir nota elde etti. Tel, gölün kıyısına paralel, yerin on santim üstünde duruyordu.

Yardımcı birkaç adım uzaklaştı, sonra döndü, yüzü suya dönük, tele doğru dümdüz yürüdü. Gözleri kapalıydı, ıslıkla sevecen bir şarkı tutturmıştu, canlı şeyinin sevdiği. Yavaşça ilerliyordu, ufak adımlarla ve ayakları çelik tele takıldı. Düştü, suyun içindeydi başı. Bedeninde kıpırtı yoktu ve çıt çıkmayan su yüzünün altında mavi pullar, şimdiden, solgun benizli yanaklarına yapışuyordu.

Les Fourmis adlı kitaptan (1949)

-
- 1 — il avait la tête claire comme une cloche: claire : açık, saydam. cloche: çan / (eski) baş, kafa / beceriksiz, sakar, aptalın teki.
 - 2 — triolet: müzikte, eşit değerdeki üç sesin, değerleri aynı olan iki sesin çalındığı zamanda çalınması.
 - 3 — billet: bilet / kağıt para: je ne peux pas vous donner de bons billets pour un billet faux.

İTFAİyeciler

Patrick, kibriti, sürtmek için ideal bir yer olan boyası bir parça aşınmış duvara ümitsizce sürtüp duruyordu. Altıncı gidip gelmede kırıldı ve Patrick durdu, zira o kısacık ufak ucu yakarak parmaklarını tutuşturma sanatını henüz bilmiyordu.

İsa'nın adının sık sık yinelendiği bir şarkıyı söyleye söyleye mutfığa doğru gitti. Nitekim annesiyle babası, kibritlerin, oyuncak dolabına değil de, gaz ocağının yakınlarına konmasını yeğliyorlardı, Patrick de bu duruma karşı ancak manevi bir biçimde karşı çıkabiliyordu, zira en güçlü kendisi değildi. İsa'nın adına gelince, olayı bütünleyen acı ve karşılıksız bir yakınma, bir çeşit mükemmelleştirmeydi, çünkü evde kimse ayine gitmiyordu.

Ayaklarının ucunda yükselerek ufak demir kutunun kapağını kaldırdı ve ucu kükürtlü o hafif saman çöplerinden birini aldı. Tek bir tane: insanın yürümeye pek fırsatı olmuyor da.

Sonra mutfaktan salona doğru yolu ters yönde katetti.

İçeri girdiğim zaman, ateş güzel, beyaz bir alevle yanan perdeleri iyice sarmıştı. Pat, salonun ortasında oturmuş, dalga geçmenin sırası olup olmadığını kendine sorar gibiydi.

İlgi duyduğumu belirten ifademi görünce, yüzünü aşağıya doğru buruşturmağa karar verdi.

— Dinle, dedim ona. Ya seni eğlendiriyordu ve bu durumda ağlamağa değmez, ya da seni eğlendirmiyor, o zaman da bunu niye yaptığını bilmiyorum.

— Beni o kadar da eğlendirmiyordu, dedi, ama bir kibrit, yakmak için yapılmıştır.

Bu sözün üstüne, bir dana gibi ağlamağa başladı.

Bu işi hiç de öyle trajik bulmadığımı ona kanıtlamak için uçarı bir tonla konuştum.

— Takma kafana, dedim. Ben de altı yaşındayken eski benzin bidonlarını ateşe vermiştim.

— Bende yoktu. Ne bulduysam ona razı oldum.

— Yemek salonuna gel, dedim, geçmişi unuttum.

— Küçük otomobiller oyunu oynayacağız, dedi sevinç içinde. En az üç gündür küçük otomobiller oyunu oynamadık.

Kapısını usulca kapattığım salonu terkettik. Perdeler şimdi büsbütün yanmıştı ve ateş halıya saldırmağa başlıyordu.

— Hadi, dedim. Sen mavileri al, ben de kırmızılarını.

Artık yangını düşünmediğimden emin olmak için bana baktı ve tatmin olunca şöyle dedi:

— İyi bir dayak atacağım sana.

Bir saat süren bir küçük otomobiller partisiyle, rövanş maçının yerindeliği konusunda bitmek bilmeyen bir tartışmadan sonra onu, boya kutusunun kendisini orada ateşli bir sabırsızlıkla beklediğine inandırdığım odasına götürmeyi başardım. Sonra yanıma bir çarşaf alıp, hiçbir şekilde fazla ciddiye almak istemediğim bu yangın başlangıcını söndürmek üzere salona girdim.

Artık hiçbir şey gözüküyordu, zira ağır bir si-

yah duman havayı rezil etmekteydi. Yanmış yün kokusunun pişmiş boya kokusunu bastırıp bastırmadığını anlamağa çalışıyordum ve soluğumu keserek beni debelendiren bir öksürük nöbetiyle sorunu noktaladım. Soluyup tükürerek başımı çarşafı sardım ve hemen aynı anda çözdüm, zira söz konusu çarşaf ateş almıştı.

Ortalık karamsı parıltılar içindeydi ve döşemeden çatırtılar, ısıklar çıkıyordu. Sağa sola sıçrayan neşeli alevler, sıcaklıklarını henüz yanmayan şeylere iletiyorlardı. Kızgın bir dilin, pantolonumun paçasından içeri girdiğini hissedince hızla geriye doğru çark ettim ve kapıyı kapadım. Yemek salonuna dönüp, ordan da oğlumun odasına kadar gittim.

— Çok güzel yanıyor, dedim ona. Gel, itfaiyecileri çağıracağız.

Telefonu üzerinde taşıyan küçük masaya yaklaştım ve 17'yi çevirdim.

— Alo? dedim.

— Alo? diye cevap verdiler.

— Evimde yangın var.

— Adres ne?

Apartmanın en, boy ve yüksekliğini bildirdim.

— Peki, diye yanıtladılar. İtfaiyecilerinizi bağlıyorum.

— Sağolun, dedim.

Yeni bağlantıyı çabucak elde ettim ve posta hizmetlerinin bu kadar sıkı çalışıyor olmalarından tam kendime pay çıkarttığım anda sevimli bir ses beni çağırdı.

— Alo?

— Alo? dedim. İtfaiye¹ mi?

— İtfaiyecilerden biri, diye yanıtladılar.

— Evimde yangın var, dedim.

— Şanslısınız, diye yanıtladı itfaiyeci. Randevu almak ister misiniz?

— Hemen gelemeyiz misiniz? diye sordum.

— İmkansız Beyefendi, dedi. Şu anda işimiz başımızdan aşkın, her yerde yangın var. Öbürgün saat üçte, sizin için bütün yapabileceğim bu kadar.

— Oldu, dedim. Sağolun. Öbürgün görüşmek üzere.

— İyi günler Beyim, dedi. Yangınınızın sönmesine dikkat edin.

Pat'ı çağırdım.

— Valizini hazırla, dedim ona. Birkaç yıllığına Surinam teyzeye gidiyoruz.

— Helal! diye bağırdı Pat.

— Görüyor musun, dedim, yangını bugün çıkarmakta hata etmişsin, itfaiyeciler iki günden önce gelemiyorlar. Ah bir görecektin o arabaları!...

— Bak, dedi Pat, evet mi hayır mı, kibritler yakmak için yapılmamış mıdır?

— Elbette, dedim. Başka neye yarasınlar ki?

— Onları icadeden herif de büyük serseriymiş, dedi Pat. Bir tek kibritle «herşey» yakılamamalıydı.

— Haklısın, dedim.

— Neyse, diye bitirdi. Yazık. Gel oynayalım. Bu el mavileri sen al.

— Takside oynarız, dedim. Hadi sallanma.

«Les Lorettes Fourrées» başlığıyla yayınlanmış üç öyküden. **L'Herbe Rouge** adlı kitaptan (Le Livre De Poche)

1 — İtfaiye fransızca çoğul bir sözcük: les pompiers (itfaiyeciler).

KÖPEKLER, ARZU VE ÖLÜM

Yaptılar yuvamı. Yarın elektrikli iskemleye gidiyorum. Yine de yazacağım, açıklamak istiyorum. Jüri anlamadı. Hem Slacks¹ ölü şimdi ve bana inanmayacaklarını bildiğimden, konuşmam güçleşiyordu. Slacks arabadan bir çıkabilseydi. Gelip de anlatabilseydi. Bırakalım bunları, çaresi yok. Artık bu dünyada yok.

İşin belalı yanı şu ki, insan taksi şoförü olunca alışkanlıklar ediniyor. Bütün gün araba süre süre, sonunda bütün mahalleleri tanıyorsunuz. Başkalarına yeğledikleriniz oluyor. Örneğin, bazı tipler tanıyorum, Brooklyn'e müşteri götürmektense kıyma gibi doğranmayı yeğleyebilirler. Ben, seve seve götürüyorum. Götürüyordum, demek istiyorum çünkü artık yapamayacağım. İşte öyle bir alışkanlık edinmiştim, hemen her gece saat bire doğru «Three Deuces»e uğruyordum. Bir keresinde, yuvarlanacak kadar sarhoş bir müşteriyi oraya götürmüştüm, kendisiyle birlikte içeri girmemi istedi. Dışarı çıktığım zaman, orada ne tür kızlar olduğunu biliyordum. O zamandan beri, salaklık işte, siz kendiniz karar verin...

Her gece, bire beş kala, biri beş gece, oradan geçiyordum. O arada çıkıyordu. «Deuces»de sık sık kadın şarkıcılar olurdu, onun kim olduğunu biliyordum. Slacks, daha çok pantolon giydiğinden onu öyle çağırıyorlardı. Gazetelerde sevice olduğunu da yaz-

dılar. Hemen her zaman, deðiřmez iki tiple çıkıyor-
du, piyanistyle basisti, piyanistin arabasıyla gidi-
yorlardı. Başka yerde varyeteye çıkıp, geceyi bitir-
mek üzere «Deuces»e dönüyorlardı. Bunu sonra öğ-
rendim.

Orada hiçbir zaman uzun süre kalmıyordum.
Ne taksi boşken sürekli boş değilim diyebiliyordum,
ne de uzun süre park edebiliyordum ve her zaman,
her yerdekenden çok müşteri olan bir yerdi.

Ama, sözünü ettiğim gece, bağırp çağırıldılar
birbirlerine, ciddi bir şeydi. Slacks piyanistin yüzü-
ne yumruğunu yapıştırdı. Bu kız çok acaip vuruyor-
du. Onu bir polis kadar sıkı indirdi yere. İyice al-
kollüydü, ama olmasaydı da düşerdi sanıyorum. Yal-
nız, böyle alkollü olunca, yerde kaldı ve öteki, kafa-
sını uçurabilecek şamarlar patlatarak onu ayılma-
ęa çalışıyordu. Sonunu görmedim çünkü kız geldi,
taksinin kapısını açıp yanıma oturdu, küçük koltu-
ęun üstüne. Sonra, çakmağını yaktı ve burnumun
altına baktı.

— Tavan ışığını yakmamı ister misiniz?

Hayır dedi ve çakmağını söndürdü ve gittim. Bi-
raz daha ilerde, York Avenue'ye girdikten sonra,
hiçbir şey söylemediğini farkedince adres sordum.

— Dümdüz.

Doğrusu, bana göre hava hoştu, taksimetre ça-
lışıyordu. O zaman, hızla dosdoğru gittim. O saatte,
gece kulüplerinin civarları kalabalık oluyor ama,
merkezden uzaklaşır uzaklaşmaz, bitti. Sokaklar
bomboştur. İnsan inanamıyor ama, saat biri geçti
mi, banliyöden de beter. Birkaç araba ve zaman za-
man bi herif.

Bu yanıma oturmak fikrinden sonra, pek öyle
normal bişey bekleyemezdin bu kıztan. Onu profil-

den görüyordum. Omuzlarına dökülen siyah saçları vardı ve teni öyle açıktı ki hastaymış havası veriyordu. Dudaklarını neredeyse siyah bir dudak boyasıyla boyuyordu ve ağzı gölgeden bir deliğe benziyordu. Araba hızla gitmekteydi hep. Konuşmağa karar verdi.

— Yerinizi bana verin.

Arabayı durdurdum. Karşı gelmemeye kararlıydım. İş arkadaşını nasıl yere serdiğini görmüştüm ve böylesi bir dişiyle dövüşmeğe meraklı değildim. İnmeğe hazırlanıyordum ki kolumdan çekti.

— Gereksiz. Üstünüzden geçeceğim. Çekilin şöyle.

Dizlerime oturup soluma doğru kaydı. Dondurulmuş et gibi diriymiş ama aynı ısıda değil.

Bana birşeyler olduğunu farkettiler ve gülmeğe başladı, ama içinde kötülük olmadan. Handiyse memnun gibiydi. Arabayı çalıştırdığı zaman, bizim külüstürün vites kutusu patlayacak sandım ve koltuklarımıza yirmi santim kadar gömüldük, o derece sert kaldırıyordu arabayı.

Harlem River'ı bir uçtan ötekine geçtikten sonra, Bronx'un oralara yaklaşıyorduk ve herşeyi yıkıp parçalayacak gibi basıyordu gaza. Savaşırken, Fransa'da araba kullanan herifler gördüm, bir araba nasıl benzetilir, bunu biliyorlardı ama bu pantolonlu karının dörtte biri kadar mahvetmiyorlardı arabayı. Fransızlar sadece tehlikeli. Bu karı, bir felaketti. Susuyordum hep.

Ah, sizi güldürüyor bu! Çünkü boyumla ve bu pazularla bir dışının hakkından gelebilirdim sanıyorsunuz. Bu kızın ağzını ve bu araba içinde yüzünün nasıl bir görüntü verdiğini görmüş olduktan

sonra siz de bunu yapmazdınız. Bir ceset gibi beyaz ve bu siyah delik... Ona yandan bakıyor, konuşmuyordum, aynı zamanda da çevreyi gözetliyordum. Polisin bizi önde iki kişi otururken görmesini istemiyordum.

Tahmin edemezsiniz, söylüyorum size, New York gibi bir kentte belli bir saatten sonra ne kadar az insan olabileceğini. Sürekli, hangi sokak olursa olsun, dönüp dönüp giriyordu. Bloklar boyunca tek bir kediye rastlamadan gidiyorduk, sonra da bir ya da iki tip görür gibi oluyorduk. Bir sokak serserisi, zaman zaman bir kadın, işinden dönen insanlar. Sabahın birinden ya da ikisinden önce kapatmayan mağazalar var, ya da hiç kapatmayan bile var. Her defasında, sağdaki kaldırımda birini görür görmez direksiyonu kurcalıyor ve gelip kaldırımı sıyrır gibi yanından geçiyordu, adamın olabildiğince yakınından, azcık da yavaşlıyordu, sonra da tam adamın önünden geçeceği anda son sürat gaza basıyordu. Yine hiçbir şey söylemiyordum, ama dördüncü kez yaptığı zaman, sordum.

— Neden bunu yapıyorsunuz?

— Beni eğlendiriyor galiba, dedi.

Hiç cevap vermedim. Baktı bana. Sürdüğü zaman bana bakmasından hoşlanmıyordum ve istemeyerek elimle direksiyonu tuttum. Sağ yumruğuyla elimin üstüne bi tane kondurdu, hani hiçbir şey de yapmamış gibi. At gibi vuruyordu. Sövdüm ve yeniden güldü.

— Motorun sesini duydukları an havaya sıçrarken öyle matrak oluyolar ki...

Karşıya geçen köpeği muhakkak görmüştü ve freni karşılayabilmek için birşeye tutunmağa hazırlanıyordum ama, yavaşlayacağı yerde hızlandı ve

arabanın önündeki o sağır gürültüyü duydum ve şoku hissettim.

— Kahretsin! dedim. Çok ileri gidiyorsunuz! Böyle bir köpek, benzetmiştir arabayı...

— Kapa çeneni!..

Gözleri kararmış gibiydi. Bakışı puslanmıştı ve araba artık pek düz gitmiyordu. İki blok ilerde kaldırıma karşı durdu.

İnmek, radyatörün önündeki kafese bişey olup olmadığını görmek istiyordum, kolumdan çekti. At gibi soluk vererek nefes alıyordu.

Yüzü, o anda... Yüzünü unutamıyorum. Bir kadını kendiniz bu hale soktuğunuz zaman onu bu halde görmek, tamam, iyidir... ama o şeyi düşünmenin kilometrelerce uzağında olmak ve kadını birdenbire böyle görmek... Artık hiç kıpırdamıyordu ve bütün gücüyle bileğimi sıkıyordu, salyaları akıyordu azcık. Ağzının köşeleri nemliydi.

Dışarıya baktım. Nerdeydik bilmiyorum. Kimse yoktu. Fermuarlı pantolonu bir çırpıda açılıyordu. Genellikle, bir arabanın içinde, insan tam doymuyor. Ama, buna rağmen, o seferkini unutmayacağım. Yarın sabah herifler kafamı kazıyacıkları zaman bile...

Az sonra, onu sağa geçirdim ve yeniden direksiyona geçtim ve hemen ardından arabayı durdurmamı istedi. Bir İsveçli gibi küfrederek üstüne iyi kötü çekidüzen vermişti ve arkaya oturmak üzere arabadan indi. Sonra gidip şarkı söylemesi gereken bir gece kulübünün adresini verdi ve bulunduğumuz noktanın neresi olduğunu anlamağa çalıştım. Bir aylık klinik faslından çıkıldığı zamanki gibi sisliydim. Yine de arabadan inince ayakta durmayı ba-

şardım. Arabanın önünü görmek istiyordum. Hiçbir şey yoktu. Sağ kanadın üstünde, hızın esintisiyle uzamış bir kan lekesi vardı yalnızca. Herhangi bir şeyin lekesi de olabilirdi.

En çabuğu, geriye çark edip aynı yoldan dönmekti.

Dikiz aynasından görüyordum onu, dikkatle camdan bakıyordu ve kaldırımında hayvanın siyah kütlesini seçtiğim zaman kızın sesini duydum. Yine, daha kuvvetli soluyordu. Köpek hala az bişey kımıldıyordu, araba belini falan kırmış olmalıydı ve sürüne sürüne yolun kenarına kadar gelmişti. Kusmak istiyordum, halsizdim ve arkamda gülmeğe başladı, olayın beni hasta ettiğini görüyordu ve alçak sesle bana hakaret etmeğe, küfretmeğe başladı; bana iğrenç şeyler söylüyordu ve sokakta, orada onu yeniden alıp başlayabilirdim.

Çocuklar, siz neyle yapılmışsınız bilmiyorum ama onu bir şarkı patlatacağı bu gece kulübüne bırakınca, dışarıda kalıp bekleyemedim. Aynı hızla vın. Evime gitmeliydim. Yatmalıydım. Yalnız yaşamak, her zaman pek matrak değildir ama, aman Allah, iyi ki o gece yalnızdım. Soyunmadım bile, bişey içtim ve yatağa attım kendimi, kurumuştum Allah kahretsin, felaket kurumuştum...

Sonra, ertesi gece, yine ordaydım ve onu bekliyordum, tam önünde. Bayrağı indirdim ve kaldırımında üç beş adım atmak üzere çıktım arabadan. Karınca yuvası gibi orası. Kalamıyordum. Yine de bekliyordum. Çıktı, hep aynı saatte. Bu kız, bir duvar saati gibi dakikti. Hemen beni gördü. Tanıdı. Her zamanki iki tipi arkasından geliyorlardı. Her zamanki gülüşüyle güldü. Bunu size nasıl söylemeli bilmiyorum; ben, onu birden böyle görünce, iki aya-

ğım yerden kesilmişti. Taksinin kapısını açtı ve üçü hep birlikte arkaya oturdular. Kanım dondu. Bunu beklemiyordum. Salak, dedim kendime. Böyle bir kız, tepeden tırnağa sırf kapristir, bunu anlamıyor musun. Bir gece iyisin, ertesi gün taksi şoförüsün. Herhangi birisin.

Sen öyle san bakalım!... Herhangi biri ha!... Tam bir dangalak gibi kullanıyordum arabayı ve hemen önümdeki büyük arabanın kışına çarpıp çöktürüyordum az kalsın; sövüp duruyordum, kesin. Dökülüyordum, kötü, melanet falandım. Arkamda üçü dalga geçip gülüyorlardı. Erkek gibi sesiyle bişeyler anlatıyordu kız, sesi, tanrım, sanki boğazından ama ters yönden çıkarıyordu sesini ve insanda tamamen, şöyle kafayı iyice bulmanın etkisini yapıyordu.

Varır varmaz önce o indi; herifler ödemek için ısrar bile etmediler. Onu tanıyorlardı ne de olsa... ikisi kulübe girdiler ve kız kapıya doğru eğilip, bir bebekmişim gibi yanağımı okşadı; verdiği parayı aldım. Onunla bir meselem olsun istemiyordum. Birşey diyecektim. Ama ne, onu arıyordum. Birinci o konuştu.

— Beni bekler misin? dedi bana.

— Nerde?

— Burda. Bir çeyrek saatte çıkıyorum.

— Yalnız mı?

Hay Allah kahretsin! Küstahtım, deliydim! Bunu geri alabilmek istiyordum, hiçbirşeyi geri alamadım ve tırnaklarıyla yanağımı kavradı.

— Şuna da bakın! dedi.

Hala gülüyordu. Ben farkına varmıyordum. Tutmasıyla bırakması bir olmuştu. Yanağıma dokundum, kanıyordu.

— Birşey değil! dedi. Döneceğim zaman artık kanamayacak. Beni bekliyorsun, tamam mı? Burada.

Kulübe girdi. Dikiz aynasında görmeğe çalıştım. Yanağımda ayça biçiminde üç iz vardı, karşılarında da daha büyük bir dördüncü iz. Baş parmağı. Çok kanamıyordu. Birşey hissetmiyordum.

Bekledim. O gece hiçbir şey öldürmedik. Bana da kötü birşey olmadı.

O dalgayı sanıyorum uzun süreden beri yapmıyordu. Çok konuşmuyordu ve hakkında hiçbir şey bilmiyordum. Ben, şimdi, gündüzleri sürekli bir bekleyiş içinde, yarım yaşıyordum, gece de, bizim emektarı alıp onu bulmağa gidiyordum. Artık yanımda oturmuyordu, böyle birşeyden dolayı enselemek büyük aptallık olurdu. İniyordum, yerime geçiyordu ve haftada en az iki ya da üç, köpeklere ya da kedilere rastlamayı başarıyorduk.

Sanıyorum, görüşmelerimizin ikinci ayına doğru başka şey istemeğe başladı. İlk zamanlar onda yaptığı etkiyi yapmıyordu artık ve daha önemli bir av arama fikrine kapıldığını düşünüyorum. Size başka birşey söyleyemem, ben, doğrusu bunu doğal karşılıyordum... Eskisi gibi tepki göstermiyordu ve ben de istiyordum onun yine eskisi gibi olmasını. Biliyorum, bir canavar olduğumu söyleyebilirsiniz. Siz bu kızı tanımadınız. Bir köpeği öldürmek ya da bir çocuğu öldürmek, ikisini de aynen yapardım bu kız için. Böylece, onbeş yaşında bir kızı öldürdük; arkadaşıyla geziyordu, bir denizci. Varyetelerin olduğu parktan dönüyordu. Anlatacağım ama.

Slacks dehşetti o gece. Arabaya biner binmez, bişeyler istediğini anladım. Anladım ki gerekirse bü-

tün gece araba sürülecek ama birşey de bulunacaktı.

Allah kahretsin! Kötü başlıyordu. Doğrudan Queensborough Bridge'e doğru sürdüm, oradan çevre yollarına ve hiçbir zaman bu kadar çok araba ve bu kadar az yaya görmemiştim. Çok olağan diyeceksiniz, çevreyolunda. Ama o gece öyle hissetmiyordum. Havamda değildim. Kilometrelerce gittik. Bütün turu attık ve kendimizi Coney Island'ın göbeğinde bulduk. Slacks direksiyona geçeli artık epey oluyordu. Ben arkadaydım ve dönemeçlerde tutunuyordum. Çıldırmış gibi bir hali vardı. Bekliyordum. Her zaman olduğu gibi. Sürekli bir bekleyiş, söyledimdi, nöbet tutmak gibi. Arkaya bana geldiği an uyanıyordum. Allah kahretsin! Bunları yeniden düşünmek istemiyorum.

Olay şipşak oldu. 24'üncü Batı'dan 23'üncüye zikzaklar çizmeğe başladı ve gördü onları. Eğleniyorlardı, o, kaldırımın kenarında yürümeğe çalışıyordu, kız yanında, sokakta, daha da küçük görünmek için. Çocuk uzundu, güzel bir çocuk. Kız, sırttan, gencecikti, sarı saçlar, kısa bir elbise. Ortalık fazla aydınlık değildi. Slacks'in direksiyondaki ellerini gördüm. Orospu karı. Nasıl da kullanıyordu. Üstlerine gazladı ve kızın kalçasına çarptı. O an, geberiyorum sandım. Arkama dönebildim, yerdedi, cansız bir yığın gibiydi, çocuk da bağıra bağıra arkamızdan koşuyordu. Sonra da, yeşil bir arabanın gerilerden çıkıp yaklaştığını gördüm, eski polis arabalarındandı.

— Daha hızlı! diye bağırdım ona.

Bir saniye kadar baktı bana ve az kaldı kaldırıma giriyorduk.

— Gazla!... Gazla!...

Biliyorum o anda neyi kaçırmış olduğumu. Biliyorum. Artık yalnızca sırtını görüyordum ama ne biçim birşey olurdu, bunu biliyorum. İşte bu yüzden vız geliyor, anlıyor musunuz. İşte bu yüzden yarın sabah herifler kafamı kazıyabilirler. Ve de bir perçem² bile yapabilirler, gırgır olsun diye, ya da yeşile boyayabilirler beni, polis arabası gibi, şeyime kadar, anlıyorsunuz.

Slacks tam gaz gidiyordu. Becerdi ve kendimizi Surf Avenue üstünde bulduk. Bu bizim külüstür insana çılgınlık attıracak bir gürültü çıkarıyordu. Arkada polisinki bizi kovalamağa başlamış olmalıydı.

Sonra çevreyoluna götüren bir rampaya daldık. Kırmızı ışık yoktu artık. Ah! Başka bir arabam olacaktı da! Herşey birbirine karışıyordu. Öteki de tırmanıyordu arkada. Bir salyangoz yarışı. İnsan dişleriyle tırnaklarını sökebilirdi.

Slacks bastırabileceği kadar bastırıyordu. Ve de hep sırtını görüyordum ve neyi arzuladığını biliyordum ve onun kadar beni de kurcalıyordu. Bir daha bağırdım: «Gazla!...» ve devam etti, sonra bir saniye kadar başını arkaya çevirdi ve başka rampadan gelen biri vardı. Onu görmedi. Sağımızdan geliyordu. Saatte en az yetmişbeş yapıyordu. Ağacı gördüm ve top gibi toplandım ama o kıpırdamadı ve beni oradan çıkardıkları zaman azgın bir hayvan gibi bağıırıyordum, ama Slacks halâ hiç kıpırdamıyordu. Direksiyon göğsüne girip delmişti. Beyaz ellerinden çeke çeke onu ordan güçlükle çıkardılar. Yüzü kadar beyazdı elleri. Halâ biraz salya akıtıyordu. Gözleri açıktı. Ters yöne bükülmüş ayağım yüzünden ben de kımıldayamıyordum ama onu yanıma getirmelerini istedim. O zaman, gözlerini gördüm. Sonra, onu gördüm. Her yerinde kan vardı.

Üstünden sel gibi akan kanların ısıltısı içindeydi. Yüzü hariç.

Kürk mantosunun önünü açtılar ve içine slacks-lerinden başka hiçbir şey giymediğini gördüler. Kalçalarının beyaz teni, yolu aydınlatan sodyum buharlı yansıtıcıların donuk ışığında kayıtsız ve ölü görünüyordu. Ağaca bindirdiğimiz zaman fermuarı açılmışmış bile.

(Bu öykü Vernon Sullivan adıyla imzalanmıştı.)

Le Loup¹ Garou adlı kitaptan (1947)

1 — Slacks : (sleks okunur) bol pantolon.

2 — perçem : eskiden, başlarını tıraş edenlerin tepede bıraktıkları saç tutamı / kâkül.

DÜŞÜNÜR

I

Onbirinci yaş gününde, küçük Urodonal¹ Carrier, ansızın Tanrı'nın varlığını farketti: nitekim, Tanrı ona bir düşünür olduğunu birdenbire göstermişti ve o zamana kadar, hemen herşeyde tam bir salak izlenimi bıraktığı göz önünde bulundurulursa, bu kadar ani bir değişimde Tanrı'nın hiçbir rol oynamamış olabileceğine inanmakta güçlük çekiyor insan.

La Houspignole-Sur-Cotés'nin sakinleri, değişmez özellikleri olan kötü niyetleriyle, bir önceki gece küçük Urodonal'ın kafa üstü düştüğünü ve doğum gününün sabahı, babanın buyurduğu gibi hizmetçinin üç haftada bir çamaşır değiştirip değiştirmediğini yakından görmeğe çalışırken yakalanan şeker amcasının hovardalıkla savurduğu dokuz sabo² darbesini ileri sürerek bana karşı çıkacaklardır kuşkusuz. Ama bu küçük kasaba, eskilerden bir öğretmen suçu söylevlerinden cesaretlenerek günahları içinde gönül rahatlığıyla yaşayan bir sürü Allahsızla doludur ve papaz her cumartesi kafayı çeker ki, bu da, kutsal sözlerine daha az bir ciddiyet verir. Bununla birlikte, insan düşünmeğe alışık değilse, sorumluluğunu bir Üstün Güç'e yıkmaya eğilim duymadan düşünür olmuyor, bu durumda da en iyisi Tanrı'ya teşekkür etmektir.

Herşey basit bir biçimde olup bitti. Ayinden

önceki dinlenme sırasında tesadüfen yetingen olan Papaz efendi Urodonal'e şunu sordu:

— Adem ile Havva'nın günahlarına ne neden olmuştur?

Kimse yanıtlayamadı çünkü köyde sevişmek artık günah değil. Ama Urodonal parmak kaldırdı.

— Biliyor musun? diye sordu papaz.

— Evet, Papaz efendi, dedi Urodonal. Bir Tü-rüm³ yanlışlığıydı.

Papaz, Kutsal-Ruh'un kanadının geçişini hisset-ti ve cereyanda kalma korkusundan yakasını ilik-ledi yeniden. Çocukları başından savdı ve iyice dü-şünmek için oturdu. Üç ay sonra, halâ düşünmeyi sürdürerek köyü terkedip keşiş oldu.

— Çok derinlere gidiyor bu söylediği, diye tek-rarluyordu.

II

O günden sonra, Urodonal'in bir düşünür ola-rak ünü, bütün La-Houspignole'e adamakıllı yayıldı. Ağzından çıkan her sözcük, büyük bir dikkatle iz-lenmekteydi: ama bir süredir Tanrı artık kendini göstermiyordu. Derken, fizik dersinde oldukları bir gün, konusu elektrik akımı olan bir dersle ilgili ola-rak öğretmenini ona şunu sordu:

— Galvanometre iğnesinin eğrilmesi neyin işa-retidir?

— Akım geçtiğinin..., diye yanıtladı Urodonal.

Ama bu birşey değildi. Sürdürdü:

— Akım geçtiğinin, ya da galvanometrenin ay-vayı yemiş olduğunun işaretidir... içinde herhalde bir sıçan bulacaksınız.

Bunun üzerine, o zamanlar yaşı ondört olan küçük Urodonal'e bir burs verdiler, o da öğrenimini

bir daha hiçbir şey düşünmeden tamamlayıverdi; ama nelere muktedir olduğu biliniyordu.

Öğreniminin sonlarına doğru, felsefe dersinde yine çok parlak bir zafer kazanmıştı.

— Size Epiktetos'un bir düşüncesini okuyacağım, demişti öğretmen.

Ve okudu:

«Bilgeliği öğrenme yolunda ilerlemek istiyorsan, dışımızdakiler konusunda bir kaçık ve bir salak gibi görünmeyi yadsıma.»

— Tam tersi de geçerlidir tabi... dedi alçak bir sesle Urodonal.

Öğretmen onun önünde eğildi.

— Sevgili çocuğum, dedi, size öğretecek hiçbir şeyim kalmamıştır.

Urodonal kalkıp sınıftan çıkarken kapıyı hafif aralık bırakınca, öğretmen ona dostça sesleniverdi:

— Urodonal... anımsayın... bir kapı ya açık ya da kapalı olmalıdır...

— Bir kapı, dedi Urodonal, ya açık, ya kapalı, ya da kilidinin onarımı acilse yerinden sökülmiş olmalıdır.

Ve Urodonal uzaklaşıp Paris trenine bindi, başkenti de şöyle bir fethetmiş olmak için.

III

Paris'te Urodonal'ın ilk düşüncesi, Montmartre metrosunun, köyündeki yüznumaralar gibi koktuğu olduysa da Parisliler için önemsiz bulduğu bu düşünceyi kendine sakladı. Sonra bir iş bulmayı geçirdi aklından.

Kendini adamayı arzuladığı etkinlik alanını tanımlamadan önce uzun uzun düşündü. La-Houspig-

nole'deki belediye bandosunun ikinci uzatmalı borucusu olarak çalıştığından müziğe yönelmek istedi.

Yine de bunun bir doğrulaması olmalıydı: her zamanki dehasıyla bunu hemencecik buldu. — Müzik, dedi kendi kendine, aktöreyi yumuşatır. Oysa, iyilik yolundaki her insan için, sert bir aktöre kaçınılmazdır; demek ki müzikçi olmak kötü. Bununla birlikte, bu Babil'de oturanların hiçbir şekilde aktöreleri yok: dolayısıyla, müziğin onlar için en ufak bir tehlikesi olamaz.

Etütlerin, Urodonal'deki eleştirel inceliği şaşırtıcı denebilecek derecede geliştirdikleri besbelli. Ama söz konusu kişi normal sayılmazdı ve bünyesi, o eşsiz beyni kaldırabilecek denli gürbüzdü.

Müzik Urodonal'e boş zamanlar bırakınca, o da yazınla yakından ilgilenmeye karar verdi.

Verimsiz birkaç deneme, dehasını kurutmak yerine tam tersine şu iğneleyici sözünün esin kaynağı oldular:

— Bir yazarın başarısı, diye sır verdi arkadaşlarına, kağıt üstünde bir gerizekalıyla özdeşleşebilme yeteneğinin az ya da çok olmasına bağlıdır.

Aşk hayatında da Urodonal bu kadar olağanüstüydü.

— Artık beni sevmiyorsun demek, şeklinde kesin güven vererek söyledi küçük kız arkadaşı kıskanç Marinouille'a, şunu demektir: artık beni sevmediğine inanıyorum; bunu, nasıl bilebilirsin?

Bunun üzerine Marinouille dut yemiş bülbül gibi susup kaldı.

Yine de, Urodonal çapında biri, Marinouille ile borusu arasında sürdüğü vasat yaşantıdan doyum sağlayamazdı.

— Tehlikeli biçimde yaşamak... diye tekrarlı-yordu ara sıra ve uysallaştırılmaları mümkün olma-yan bakışlarından yabancı ısıltılar geçiyordu.

Sonra bir gün, Marinouille onu yatağında ölü buldu. Kısa bir süredir, oniki kişiyi öldürdüğü için üç aylığına yatmakta olduğu kodesten kaçan, kirli işler peşinde, yoldan sapmış bir gençle suçlu ilişki-ler kurmuştu.

Oysa Urodonal'in hiç de öyle sapık bir yanı yoktu; ama hüznü sonuna dair açıklama, yayınlanmamış düşüncelerini sunan bir derlemede bulunmuştu ve ilk sayfadaki bir tek düşünceden oluşu-yordu:

— Kendini öldürmekten tehlikeli ne var? diye yazmıştı Urodonal.

Ne kadar da doğrudur.

Le Loup - Garou adlı kitaptan (1949)

1 — Ürodonal okunur. (Bir böbrek ve idrar yolları ilacı-nın adı)

2 — Sabo: Yüksek tabanlı tahta terlik.

3 — Türüm: Varlıkların oluşumu.

AŞKIN GÖZÜ KÖRDÜR

I

Beş ağustosun saat sekizinde, sis kenti örtüyordu. Hafifti, soluğa hiçbir sıkıntı vermiyordu ve oldukça donuk bir görünüşü vardı. Ayrıca, adamakıllı maviye kaçıyordu.

Birbirlerine koştut örtüler halinde çöktü; önce, yerin yirmi santimetre üstünde kuzulanıyordu ve insanlar ayaklarını görmeden yürüdüler. Saint-Braquemart sokağı 22 numarada oturan bir kadın, evine gireceği anda anahtarını düşürdü ve bulamadı. Biri bir bebek olmak üzere altı kişi yardımına geldiler. Bu arada ikinci örtü çöktü, anahtar bulundu ama bebek hayır; meteorun örtüsü altında, emzikten kurtulup oturmuşluğun ve evliliğin erinçli sevinçlerini tanıma sabırsızlığı içinde açıklara doğru yol almıştı. Binüçyüzaltmışiki anahtar ve on dört köpek böylece birinci günün ilk yarısında kaybolmuştu. Ağlarına taktıkları mantarları gözetlemekten bitkin düşmüş balıkçılar, delirip ava çıktılar.

Sis, yokuşlu sokakların aşağı bölgelerine ve çukurlara, hatırı sayılır kalınlıklar halinde yığılıyordu; kanalizasyonlarla havalandırma deliklerinden, uzun oklar şeklinde sızıp gidiyordu. Metro koridorlarını tamamen kapladı ve bu sütlü sel, kırmızı ışıkların düzlemine geldiği zaman da metrolar çalışmadı artık; ama dışarıda zaten o zaman üçüncü örtü

de inmişti ve dizlere kadar bembeyaz bir gece içinde yüzölüyordu.

Yukarı mahallelerde oturanlar kendilerini kayırılmış sanıp nehrin kıyısındakileri matrağa alıyorlardı, ama bir haftanın sonunda hepsi barıştılar ve odalarındaki eşyalara aynı biçimde toslayabildiler; sis artık en yüksek yapıların tepesine oturmuştu. Kulenin küçük çan kulesi her ne kadar gözden yitmekte sonuncu olmuşsa da, düzendeki bu kesif çalkantının karşı konmaz yükselişi, sonunda onu bütünüyle içine çekip aldı.

II

Orvert Latuile, onüç ağustos günü üçyüz saatlik bir uykudan uyandı; biraz sert bir sarhoşluktan ayılıyordu ve kendini ilk önce kör olmuş sandı; kendisine ikram edilmiş alkollü içkileri iyice şereflelendirmek oluyordu bu. Geceydi, ama gecede değişik bir şeyler vardı, zira gözleri açıkken, elektrikli bir lambanın ışık demeti, kapalı duran gözkapaklarına düştüğü zaman olunan izlenim içindeydi. Sakarca bir el hareketiyle radyonun düğmesini aradı. Çalışıyordu ve haberler onu bir ölçüde aydınlattılar.

Konuşmacının palavralarına fazla kulak asmadan, Orvert Latuile düşündü, göbek deliğini kaşdı ve tırnağını koklayarak bir banyoya gereksindiğini kabul etti; ama, Nuh'un harmanisinin Nuh üstüne, ya da sefaletin zavallı dünya üstüne, ya da Tanit'in tülünün Salammbo üstüne, ya da bir kedinin bir keman içine atılması gibi herşeyin üstüne yayılıvermiş bu sisin pratikliği, ona bir banyo faslının gereksizliği kararını aldırıldı. Zaten bu sisin tatlı bir veremli kayısı kokusu vardı ve kişide kalmış olan pis kokuları öldürmesi gerekirdi. Ayrıca seslerle gürültüler

bu pamuksu maddede çok garip tınıyorlardı, tıpkı bir el arabasının demir uçlu sapı üstüne talihsizce düşünce, delinen damağı, dövme gümüşten bir protezle yerine konan lirik bir sopranonun açık ve beyaz sesi gibi.

İlkin, Orvert kafasındaki tüm sorunları defetti ve hiçbir şey olmamış gibi davranmağa karar verdi. Sonuç olarak da herhangi bir güçlkle karşılaşmadan giyindi, zira giysileri her zamanki yerlerine konmuştu; yani bazıları iskemleler üstüne, ötekiler yatağın altına, çorapları ayakkabıların içine, ayakkabıların teki bir vazunun, öbür teki de oturağın içine.

— Hay Allah, dedi kendi kendine, bu sis de ne tuhaf dalgaymış.

Büyük bir orijinallığı olmayan bu düşünce, olayı sadece saptanmış şeyler kategorisine sokarak, Orvert'i Ditiramp'tan,¹ bayağı coşkunluktan, hüzünden ve kara kaygıdan kurtardı. Ama yavaş yavaş cesaret buluyor ve birtakım insanca deneyler tasarlayacak derecede alışılmamışa uyum sağlamağa başlıyordu.

— Kapıcı kadına iniyorum ve dükkanımı açık bırakıyorum, dedi. Göreceğiz bakalım, sis mi var, yoksa gözlerimden mi.

Zira fransızın kartezen² kafası onu kesif bir sisin varlığından şüphe etmeğe iter, bu sis görüşünü yok edecek derecede kesifse bile; ve de onun kararını, alışılmamışa doğru yönlendirebilecek olan, radyoda söylenenler değil. Hepsi sersem bu radyodakilerin.

— Çıkarıyorum dışarı, dedi Orvert, ve böyle iniyorum.

Dışarı çıkardı ve öyle indi. Ömründe ilk olarak, birinci basamağın çatırtısını, ikincinin çıtırtısını, dördüncünün takırtısını, yedincinin kıtırtısını, onuncunun tıkırtısını, ondördüncünün kütürtüsünü, on yedincinin gacırrrtısını, yirmiikincinin gürültüsünü ve sondaki taşımalgından ayrılmış pirinç tırabzanın fıtırrrtısını ayırımsadı.

Duvara tutuna tutuna çıkan birinin yanından geçti.

— Kim o? dedi durarak.

— Lerond! diye yanıtladı M. Lerond, karşıdaki kiracı.

— Günaydın, dedi Orvert. Ben Latuile.

Elini uzattı ve şaşkınlıkla hemen bıraktığı sert bişeyle karşılaştı. Lerond sıkılganlıkla güldü.

— Bağışlayın, dedi, insan birşey görmüyor ve bu sis acaip sıcak.

— Doğru, dedi Orvert.

Açık dükkanı aklına geldi ve Lerond'un aynı şeyi düşünmüş olmasından dolayı alındı.

— Haydi, görüşmek üzere, dedi Lerond.

— Görüşmek üzere, dedi Orvert, sinsice kemerinin üç kertiğini açarak.

Ayaklarına düşen pantolonunu çıkardı ve merdiven boşluğuna fırlattı. Gerçekten de ateşler içindeki bir bıldırcın³ gibi sıcaktı bu sis. Ve de Lerond takım taklavatı açık havada gezinebiliyorsa, Orvert giysiler içinde böyle kalacak değildi herhalde. Ya hep ya hiç.

Ceketiyle gömleği uçtular. Ayakkabılarını çıkarmadı.

Merdivenin altına varınca, kapıcının camını tıklattı.

— Girin, dedi kapıcı karının sesi.

— Benim için mektup var mı? diye sordu Orvert.

— Aaa! mösyö Latuile! diye kahkahayı bastı şişko kadın, güldürmek için nasıl da tam sözleri bulursunuz her zaman... Söyleyin bakalım... iyi uydunuz mu bari? Rahatınızı bozmak istemedim... ama bu sisin ilk günlerini görecektiniz!... Herkes delirmişti. Şimdiyse... Eee, alışıyor insan...

Sütlü engeli aşmayı başaran kokudan, kapıcının yaklaşmakta olduğunu anladı.

— Bir tek işte kendi yemeğini hazırlamak çok kolay olmuyor, dedi kadın. Ama tuhaftır, bu sis... besliyor diyeceğim nerdeyse; ben, örneğin, iyi yerim... vallaa üç gündür, bir bardak su, bir parça ekmek, tamam, memnunum.

— Zayıflayacaksınız, dedi Orvert.

— Hah! Hah; diye pıkırdadı kadın, altıncı kat-tan düşen bir ceviz torbası gibi gülüşüyle. Elleyin bir, mösyö Orvert, hiç bu kadar formda olmamıştım. Midelerim bile yukarı çıkıyorlar... Elleyin lütfen...

— Ama... şey... dedi Orvert.

— Elleyin de görün diyorum size.

Elini kaptığı gibi, söz konusu midelerden birinin ucu üstüne yerleştirdi.

— Şaşılacak şey! diye saptamada bulundu Orvert.

— Ve kırkiki yaşındayım, dedi kapıcı. Nasılmış! Hiç belli değil artık! Ya!... benim gibi, bir parça toplu olan kadınların, bir açıdan, işlerine geliyor...

— Ama Tanrım! Olamaz! dedi Orvert, şaşkın... Çırılçıplaksınız!...

— Ha'h, ya siz! dedi kadın.

Doğru, dedi Orvert içinden. Ne tuhaf bir fikirdi bu benimki de.

— Afrobeziak⁴ bir areosol⁵ olduğunu söylediler televizyonda, diye sürdürdü kapıcı.

— Öyle mi!... dedi Orvert; kapıcı kısa bir solukla değmişti kendisine ve bu kerata sisle yeniden doğmuş gibi duydu kendini.

— Dinleyin bir saniye, madam Panuche, diye yalvardı. Hayvan değiliz. Eğer afrodiziak⁶ bir sisse bu, biz de kendimize hakim olmağa çalışalım yahu.

— Hah, hah! dedi madam Panuche kesik kesik bir sesle ve ellerini hassas bir belirlilikle yerleştirdi.

— Benim için farketmez, dedi Orvert saygınlıkla. Ne işiniz varsa görün, ben hiçbir şeyle meşgul olmuyorum.

— E yani, diye mırıldandı kapıcı soğukkanlılığını yitirmeden, mösyö Lerond sizden daha nazik. Sizinle bütün işi yapmak gerekiyor.

— Bakın, dedi Orvert, henüz bugün uyanıyorum... Alışık değilim ben.

— Göstereceğim size, dedi kapıcı.

Sonra öyle şeyler oldu ki, Nuh'un, Salammbo'nun ve Tanit'in tülünün sefaletini bir kemanın içine attığımız gibi, zavallı dünyanın harmanisiyle de onların üstünü örtsek daha iyi olur.

Orvert ordan pek kıpırdak çıktı. Dışarıda, söyle bir kulak kabarttı. İşte eksik olan şeydu: arabaların gürültüsü. Ama sayısız şarkılar yükselmekteydi. Her yerden gülme sesleri duyuluyordu.

Biraz sersemlikle, yolda ilerlemeğe başladı. Kulakları böylesi bir ses derinliğine alışık değillerdi, kayboluyordu biraz. Yüksek sesle düşündüğünü farketti.

— Tanrım! dedi. Afrodiziak bir sis!

Görüldüğü gibi, söz konusu düşünceler pek değişmiyordu. Ama insan kendini on'bir gün uyumuş birinin yerine koymalı; genelleşmiş ve açık saçık bir zehirlenmeyle komplikasyona uğramış zifiri bir karanlıkta uyanıyor ve şişko, dökülen kapıcı karının, bilinmedik zevklerle dolu bir mağaraya susamış Kirke⁷ gibi, iri ve sivri göğüsleriyle tam bir Val-kiri'ye⁸ dönüşmüş olduğunu görüyor.

— İnce!⁹ dedi Orvert, düşüncesini tamamlamak için.

Birden, sokağın tam ortasında ayakta olduğunu farkedince korktu ve kornişini¹⁰ yüz metre boyunca izlediği duvara kadar geriledi. Ekmekçiydi orası. Uygulamalı bir sağlık koruma bilgisi ona, hatırı sayılır her bedensel etkinliğin ardından bir besin almasını buyuruyordu ve bir küçük ekmek yemek için içeri girdi.

Büyük bir gürültü vardı içerde.

Orvert pek az ön yargısı olan bir adamdı, ama ekmekçi kadının her erkekten, ekmekçi adamın da her kadından ne istediklerini anlayınca saçlarının diken diken olduğunu hissetti.

— Size bir kiloluk bir ekmek veriyorsam, dedi ekmekçi kadın, karşılığında da ona tekabül eden boyutu istemeğe hakkım var, insaf!

— Ama bayan, diye karşı çıktı küçük bir ihtiyarın sivri organı-Orvert onun köprü bitimindeki yaşlı orgcu¹¹ M. Curepipe¹² olduğunu anladı — ama... bayan...

— Bir de borulu org çalıyorsunuz! dedi ekmekçi kadın... M. Curepipe küstü.

— Size orgumu göndereceğim, dedi gururla ve çıkışa doğru yöneldi ama Orvert vardı ve şok soluşunu kesti.

— Evet arkadaki! diye cırlak bir sesle bağırdı ekmekçi kadın.

— Bir ekmek istiyordum, dedi Orvert acıyla, midesini ovuşturarak.

— Mösyö Latuile için iki kiloluk bir ekmek, diye bağırdı kadın.

— Aman! Hayır! diye inledi Orvert, o küçük ekmeklerden.

— Hıyar! dedi kadın.

Ve kocasına seslenip:

— Hey, Lucien, görüver şunun işini, iyi bir ders olur ona.

Orvert'in saçları diken diken oldu ve hızla dönüp koşmağa başladı, tam vitrin camının ortasına. Dayandı cam. Orvert turunu tamamlayıp dışarı çıktı sonunda. Sefahat sürüp gidiyordu içerde. Çocuklarla çirak meşgul oluyordu.

— İyi be, yok elinizin körü artık, diye homurdandı Orvert kaldırımında. Ya ben seçmeyi yeğliyorsam? Hani karıdaki de surat olsa...

Köprüyü geçtikten sonraki pastaneyi anımsadı. Hizmet eden kız onyediy yaşındaydı, yürek biçimindeki ağzıyla ve küçük işlemeli önlüğüyle... belki de bir tek önlüğünü giyyordu...

Orvert büyük adımlarla pastaneye doğru yöneldi. Birbirlerine sarılmış bedenlerin üstüne üç kez düştü ve pozisyonlarını ayırımsamak üzere takılmadı. Ama en az birinde, beş kişiydiler.

— Roma! diye mırıldandı. Quo Vadis! Fabiola! et cum spirituo tuo!¹³ Orjiler!¹⁴ Aman Allah!

Vitrin camıyla temasından kalan o kuşkusuz uğurlu sayılabilecek güvercin yumurtası yüzünden kafasını ovuyordu. Acele de ediyordu çünkü kendi bedeninden olmakla birlikte, epey uzun bir mesafe

kadar önünden giden bir şey, onu bir an önce var-
mağa itiyordu.

Hedefe yaklaştığını düşünerek, dokuna dokuna yolunu bulabilmek amacıyla evlere yakın olmağa çalıştı.

Antikacının, somunlu vidayla tutturulmuş daire biçiminde kontrplak üstündeki çatlak aynalardan birini olduğu gibi muhafaza ettiği vitrinini tanıdı. İki ev sonra pastane.

Ve doğruca, sırtı kendisine dönük, kıpırdamadan duran bir bedene çarptı. Bir çığlık attı.

— İtmeyin, dedi kalın bir ses, ve şunu kışım-
dan çıkarmağa bakın, yoksa suratınızı duvara göm-
dürteceksiniz...

— Ama... yani... siz ne sanıyorsunuz, dedi Or-
vert.

Geçmek için sola döndü. İkinci şok.

— Ne oluyorsunuz yahu, dedi bir başka erkek
sesi.

— Kuyruğa, herkes gibi.

Kocaman bir gülme sesi duyuldu.

— Ha? dedi Orvert.

— Evet, dedi üçüncü bir ses, elbette, Nelly için
geliyorsunuz.

— Evet, dedi Orvert zar zor.

— Öyleyse kuyruğa girin,¹⁵ dedi adam. Altmış
kişi olmuştuk zaten.

Orvert yanıtlamadı. Çok üzgündü.

Küçük işlemeli önlüğünün olup olmadığını bil-
meden ayrıldı ordan.

İlk dönemeçte sola saptı. Karşı yönden gelen bir
kadın vardı.

İkisi birden yere oturarak devrildiler.

— Özür dilerim, dedi Orvert.

— Benim suçum, dedi kadın. Sağ yanı tutuyordunuz.

— Kalkmanıza yardımcı olabilir miyim, dedi Orvert. Yalnızsınız, değil mi?

— Ya siz, dedi kadın. Umarım beş ya da altı kişi üstüme atlamazsınız?

— Bir kadınsınız, değil mi? diye sürdürdü Orvert.

— Kendiniz bakın, dedi kadın.

Birbirlerine yaklaşmışlardı ve Orvert yanağında uzun, ipek gibi saçlar hissetti. Birbirlerinin önünde, dizleri üstündeydiler.

— Nerede rahat edebiliriz? dedi.

— Yolun ortasında, dedi kadın.

Kalkıp oraya gittiler, noktayı da kaldırımların kenarına göre ayarladılar.

— Sizi arzuluyorum, dedi Orvert.

— Ben de sizi, dedi kadın. Adım...

Orvert sözünü kesti.

— Farketmez, dedi. Ellerimle bedenimin öğrenecekleri dışında hiçbir şey bilmek istemiyorum.

— Buyrun, dedi kadın.

— Tabii ki, diye saptamada bulundu Orvert, giysiniz yok.

— Sizin de, dedi kadın.

Orvert onun üstüne uzandı.

— Acele etmemiz için hiçbir neden yok, dedi kadın. Ayaklardan başlayıp yukarı doğru çıkın.

Orvert çok şaşırdı. Söyledi de.

— Böylece, düşünebiliyor musunuz, dedi kadın. Tenimizle araştırıp inceleme yolundan başka, bunu kendiniz de söylediniz, hiçbir inceleme aracımız kalmamış oluyor. Artık bakışınızdan¹⁶ korkmadığımı unutmayın. Erotik özerkliğiniz suya düşmüş du-

rumda. Açık sözlü olalım ve dolaysız konuşalım.

— Güzel konuşuyorsunuz, dedi Orvert.

— «Les Temps Modernes» okuyorum, dedi kadın. Haydi, bir an önce cinsel eğitimime başlayın.

Orvert'in birçok kez ve değişik biçimlerde yaptığı da bu oldu. Su götürmez yetenekleri vardı kadının ve ışığın yanacağı gibi bir korku olmadıkça, olasılıkların alanı bir hayli engin. Hem, eskime olmuyor. Orvert'in, ihmal edilemez değerde iki üç oyun ve ardarda yinelenen bakışık bir birleşmenin uygulanışını öğretmesi, ilişkilerine güven getirdi.

İnsanları tanrı Pan'ın sureti gibi yapan sade ve tatlı bir yaşamdı bu.

III

Oysa radyo, bilim adamlarının olayda düzenli bir gerileme kaydettiklerini ve sis tabakasının günden güne alçaldığını söyledi.

Tehlike önemli boyutlara ulaştığından, büyük bir kurul toplantısı yapıldı. Ama çabucak bir çözüm bulundu çünkü insan dehasının binlerce yönü var ve özel bulucu aygıtlarla da gösterildiği gibi, sis dağıldığı zaman, yaşam mutluluk içinde sürebildi, zira herkesin gözü kör olmuştu.

Le Loup - Garou adlı kitaptan (1949)

-
- 1 — Ditiramp: övücü koşuk / Dionisos'u övmek için söylenen şarkı (yunancadan; diturambos)
 - 2 — Cartesien: Descartes'ın düşünsel sistemiyle koşuılanmış olan.
 - 3 — caille : bıldırcın. Ça caille: hava buz gibi. Cailler: donmak.

- 4 — Aphrobaisiaque : baise: düzüşme. Aphrodisiaque'tan türetilmiş sözcük. Kapıcı yanlış söylüyor ama raslantısal olarak mizahlı bir sözcük çıkmış ortaya izlenimi de uyandırılmak istenmiş, nitekim ardından areosol geliyor.
- 5 — areosol : kapıcı yanlış söylüyor, «aerosol» olacak: yapay sis, sis, yapay bulut.
- 6 — Aphrodisiaque: şiddetli şehvet uyarıcı.
- 7 — Homeros'un Odise'sindeki büyücü kadın.
- 8 — İskandinav mitolojisinde bir tanrıça.
- 9 — Mince!: a—ince, b—Allah kahretsin.
a ile önceki tümceye, b ile bir sonraki tümceye bağlı.
- 10 — Binanın dış duvarındaki yatay çıkıntı.
- 11 — Orgcu, fransızca «organiste» (organist).
- 12 — Pipo temizliğine yarayan ince çubuk.
- 13 — (latince) : Nereye gidiyorsun! Fabiola! Tinselliğinle.
- 14 — Orji: Birçok kişinin katıldığı cinsel alem.
- 15 — Ben prenez la queue! Queue: Kuyruk / (argo) erkeğin cinsel organı. Siz de nah onu alırsınız, anlamında.
- 16 — Kırklı yılların felsefe yazılarında önemle işlenen bir temaydı «bakış» (le regard). Kadın-erkek ilişkisindeki yeri açısından (burada az sonra «Les Temps Modernes» dergisinden söz edildiğine de bakılırsa) en çok Sartre'ın «L'être et le Néant» adlı felsefe yapıtındaki bölümler geliyor akla.

MARSİLYA UYANMAĞA BAŞLIYORDU

I

Marsilya uyanmağa başlıyordu.

Kasap çırağı, dükkanın yarı üst bölümünü örten zeytin yeşiline boyanmış yarım demir-perdeyi kaldırdı. Çıkan ses metalik ve şiddetliydi ama kasap çırağı bundan da şiddetli ısıklık çalabilirdi ve öyle yaptı. La Valse de Palavas n'est pas la lavasse de l'agence Havas'ı çalıyordu, radyodan öğrenilmiş, gün boyunca radyoyu bitmez tükenmez dilimler halinde doğrayan boğucu bir nakarat.

Ardından kasap çırağı, dükkanın alt bölümünü kapatan, üç parçadan oluşmuş metal kepengi kaldırıp uygun yere bırakıverdi. Bu da bitince, akşamdan kalma talaşı süpürdü ve kadanslı bir şekilde baş parmaklarını çevirdi.

Patronun koridordan gelen ayak sesleri ona birşeyi hatırlattı. Akşam satın alınmış, güzel, yepyeni bir bıçağa doğru hızla yürüdü ve onu bileğitaşı üstünde çılınca bilemeğe başladı.

Bu sırada patron her sabah olduğu gibi, boğazındaki balgamı sökmek için, mideyi kaldıran sesler çıkarta çıkarta yaklaşıyordu. Biraz sıkıcı, kocaman esmer bir adamdı, bir Türk gibi güçlüydü. Oysa, Nogent'liydi.¹

— Evet? dedi. Bıçaktan ne haber?

— Yavaş yavaş oluyor, diye yanıtladı biraz kızmış olan çırak. Kısa sarı saçları, kısa yassı burunla bir küçük domuza benziyordu.

— Göster.

Çıracık bıçağı patrona uzattı. Patron aldı ve keskin yerini tırnağı üstünde şöyle bir gezdirdi.

— Berbat, b.. gibi, diye bağırdı. Bilemeyi nerde öğrendin? Böyle bir zımbırtıyla sen bir Kuzey-Kore'nin boynunu kesmeyi beceremezsin.

Devrimci eğilimlerini bildiği çırağını gücendirmek için söylüyordu bunu.

— Yok ya? diye karşı çıktı çıracık. Hodri meydan!

Fazla erken konuşmuştu. Patron ona sıkıcı bir ifadeyle baktı.

— Sıkıysa! dedi.

Çıracık, biraz kafası karışmış hissetti kendini. Çekingenlikle toparlanmağa çalıştı.

— Erkek ya da dişi... şeklinde konuştu.

— Oldu! dedi patron sırtına sırtına.

Son bir kez boğazını karıştırdı. Bu gürültüye dayanamayan genç çıracık, talaşın içine kusmağa koyuldu.

II

M. Mackinley, düşünceli düşünceli, sol ayakka-bısının meşin tabanı üstüne bir kibrit sürttü. Ayakları çalışma masasının üstünde duruyordu ve böylesi bir bükülmeyle İwojima'dan kalma eski lumbagosunu uyandırmıştı.

M. Mackinley'in adı aslında bambaşkaydı ve bu ihracat işi, amerikan gizli servisi A.S.S.'ın en aktif kişiliklerinden birini gizlemeğe yarıyordu. Enerjik yüzünün keskin çizgileri, M. Mackinley'in, gerekirse, son derece kararlı davranabileceğini belli ediyorlardı.

Elini bir elektrik düğmesine doğru indirdi. Bir sekreter kadın belirdi.

— Madam Eskubova'yı buyur edin, dedi tamamen aksansız bir İngilizceyle.

— Yes, sir, dedi sekreter ve M. Mackinley, Brooklyn'i akla getiren bu beygirimsi sese karşı kaşlarını çattı. Ama Hiro-Hito gibi, onun da kendine hakim olmak konusunda epeyce gücü vardı.

Az sonra içeri bir kadın girdi. Etli butlu, mistikti; mavi gözleri, kumral saçları, tahrik edici dolgun bir beden, tehlikeli ve nazık görevler için düşünülen ajan olmasını sağlıyorlardı.

— Hello, Pelagia, dedi kısaca M. Mackinley.

Kadın aynı dilde yanıtladı ve çevirmek zorundayız.

— Yalnız size verebileceğim bir görev var, dedi Mackinley, Amerikalıların yaptığı gibi en dolaysız biçimde hedefe giderek.

— Nedir, diye sözü gediğine oturttu Pelagia.

— İşte, diye mırıldandı Mackinley sesini alçaltarak. Güvenilir kaynaklardan öğrendiğimize göre, oldukça tanınmış fransız siyaset adamlarından biri, Mösyö Jules M..., bizler için son derece önemli olabilecek bilgileri satın almış bulunuyor. Gromiline raporu söz konusu.

Pelagia soldu, ama birşey demedi.

— Şey... diye sürdürdü Mackinley sıkılganlıkla, kısacası, söz konusu bilgileri ancak siz elde edebilirsiniz.

— Nasıl peki? diye sordu kadın tek solukta.

— Sevgili dostum, dedi Mackinley çelebice... ünlü cazibeniz.

Pelagia'nın gümüş sigara tabakası adamın sol kaşına kadar uzandı. Birkaç kan damlası fışkırdı.

Mackinley yine gülümsüyordu ama çeneleri çırpınarak kasılıyorlardı. Kılıfı yerden kaldırıp Pelagia'ya uzattı.

— Siz beni orospu sandınız, dedi kadın. Ben Marthe Richard değilim, bunu unutmayın, Mackinley.

— Aziz dostum, dedi adam, ya evet ya da...

Anlamalı bir jestle elinin keskin yanını ademasının üstünden geçirdi.

Patladı kadın.

— Reddediyorum, dedi, o adam fazlasıyla tatsız, çirkin bişey. Servisinize girdiğim zaman, Georges'a olan bağlılığima hiçbir zarar gelmeyeceği şeklinde anlaştık.

— Hah! Ha! diye sıırıttı Mackinley. Ya şu pembe yanaklı küçük sarışın konusunda ne dersiniz... Montpellier'li bir kasap çırağı, sanıyorum ki... birlikte çıkıyorsunuz, taksiyle.

Bu kez, kadın sertçe suçladı.

— Demek herşeyi biliyorsunuz, canavar! dedi tek solukta.

Adam kibarca eğildi.

— Daha da çok bilmek isterim, dedi, ve katkınızı rica etme hakkını tanıdıysam kendime, bu yüzdendir.

— Jules M... ile yatmak, diye mırıldandı Pelagia. Bu ne iğrençlik!

Ürperdi ve kalktı.

— Birbirimize söyleyecek başka hiçbir şey kalmadı sanıyorum, diye bitirdi. Mackinley. Birkaç gün içinde ajanımız F-5 sizle Montpellier'de ilişki kuracak. Gerekli ne kadar kimlik varsa elinize geçecek, bir de, tabi, ufak bir prim...

— Ne kadar? diye mırıldandı.

— Şey... dedi Mackinley. Beş yüz bin nakit, işi başarırırsanız ayrıca hesabınıza beş bin dolar. Servisimiz bu defa oldukça cömert davranmağa kararlđ. Görüyorsunuz, sevgili Pelagia, Gromiline raporu başkan için son derece önemli...

III

Taksi yumuşak bir kalkışla yola koyuldu. Şoförü yarı-sağır olan eski bir Vivaquatre idi.

Arkada, yastıkların üstünde, Pelagia kasap çırağının kısa saçlarını şefkatle okşuyordu.

— Kuzucuğum, dedi Lusça... küçücük bir kız olduğum zamanlar ufak bir pembe domuzum vardı, bir yavru domuz... adı Pulaski'ydi... bana onu hatırlatıyorsun.

Üzüntülü bir hal aldı kadın, Kasap çırağı, doğuştan biraz gerzek, tek söz söylemeden okşatıyordu kendini.

— Allah kahretsin! diye mırıldandı Pelagia. O rezil Amerikalı karılar gibi, geriye etkili bir kompleks yaratmaktayım.

Taksi, aşklarını gizledikleri otele yaklaşıyordu.

— Dinle, dedi Pelagia, en iyi fransızcasını toparlayarak. Sen... gelmek... sen, küçük güvercin, bıçak almak... boğazımı kesmek.

— O herifle yatamam... diye ekledi Rusça. Dinle, Goloubtchik, diye yine fransızca başladı. Beni seviyorsan, yapmalısın bunu.

— Kuzey-Kore'li misin? diye atıldı kasap çırağı.

— Şey... dedi Pelagia... Karbin... hemen yakınında.

— Öyleyse, olur, dedi çırak. Anlaştık. İsterim. Pelagia ürperdi.

— Senin yapmanı yeğlerim, dedi hızlı hızlı. Benim pembe domuzum. Palavas'ta, o tanıştığımız yerde.

Tutkuyla öptü onu. Bunu dikiz aynasından gören şoför az kalsın bir kamyonu çarpıyordu.

— Yarın yaparız, dedi kasap çırağı. Bu gece dönüşümde bileyeceğim zımbırtıyı. Saat dokuzda plajda.

Eylül'ün üçüydü.

IV

— Henüz müthiş sayılmaz, diye gözlemde bulundu patron. Desene, bıçak bilemeyi bilmiyorsun.

— Görürüz bakalım, dedi çırak, şişinerek.

— Kuzey-Kore'liyi hala bekliyorum, dedi patron, şakacı tavrıyla.

— Sabır, dedi çırak.

Bileği taşını kavradı ve bıçağı özenle bilemeğe başladı. Dudaklarının arasından bir parça dil çıkıyordu. Patron sırttı ve talaşa tükürdü, kocaman bir yeşil sineğin tam üstüne.

V

— Burada durun, dedi Pelagia şoförün omuzuna dokunarak. Şoför boyun eğdi. Pelagia ona iki tane binlik fırlatıp indi. Siyah bir etekle, önü iyice dekolte beyaz bir gömlek giyiyordu.

Şoför uzaklaşışını seyredip dilini şapırdattı.

— Bu paraya doğrusu her gece nazını çekmeğe varım, dedi insafsız bir kabalıkla.

Kadın hızla deniz kıyısına doğru gidiyordu. Saat nerdeyse sekizdi. Ara sıra dönüp arkasına bakıyordu. İki adam, gördüler onu ve durdular.

— Bak hele! dedi biri.

— Evet... diye yanıtladı öteki.

Hızla gece olmaktaydı. Palavas kumsalında yürüyordu Pelagia. Şimdi yalnızdı. Buluşma yerine yaklaşmıştı. Erken gelmişti. Kendini kumun üzerine bıraktı ve bekledi.

Çırak, bir gölge gibi sessiz, birden beliriverdi arkasında. Varlığını farkettiler kadın.

— Pembe domuzum, diye içini çekti.

Çırak sinirliydi.

— Canımı sıkıyor, dedi. Haritaya baktım, Karbin, hiç de Kuzey-Kore'de değil.

— Ne farkeder, diye iç geçirdi Pelagia. O herifle yatmaktansa herşeye varım. Çabuk ol, Goloubtchik.

Çırak, sinemada görmüş olduğu paraşütçülerin uyguladıkları tekniği anımsadı. Aynı anda, doğal temizliği ona bir fikir verdi.

— Suyu gir, dedi. Leke yapmayacak.

Kadın suyun içinde birkaç adım attı. Çırak onu ani bir hareketle döndürüp, baş parmağını burnunun altına yapıştırarak başını arkaya yatırdı.

Daldı bıçak. Tek darbe.

— Kahrolası, dedi bıçağı çıkarırken, hadi buna da olmamış desin bakalım patron.

Ayakları altındaki ceset, kara suyun içinde kanıyordu.

— İyi bişey bu, diye mırıldandı çırak, sözümü tuttum.

Şakağının üstüne ağırca bir cisim indi ve yere serildi, kıpırtısız.

Ajan F-5 hafifçe bir ıslık çaldı. Motorlu kayık yaklaştı.

— Şunu içeri alın, dedi. Hoş olmayan bir işten kurtardı beni sersem.

Motordaki adam, kasap çırağının bedenini içeri çekti.

— Bir N.R.F.² iğnesi, dedi. Sonra da evine götürürüz.

Üstünü aradı. Yara artık kanamıyordu. Silahı alıp uzağı fırlattı.

Cüzdan, kemer. Bunları sağı sola serpiştirecekti. Bedeni kıyıya sürükledi. Bulmalıydılar; F-5'in Mackinley'e karşı himaye edilmeğı gereksinimi vardı.

Küçük motorun gürültüsü kısık kısık tınlıyordu. F-5 bindi. Teknenin ince gövdesi onun ağırlığı altında hafif suya gömüldü.

— Haydi, dedi. İşimiz var daha.

Motorun siyah lekesi karanlıkta kayboldu.

Le Loup - Garou adlı kitaptan (1949)

1 — Sondaki n genizden olmak üzere Nojan okunur.

2 — Non remember fluid; ikinci dünya savaşı sırasında amerikan gizli servisi tarafından kullanılmış olup, amnezi (hafıza kaybı) yaratmağı yarayan serom.

KLASİKLERİN TEHLİKESİ

Elektronik duvar saati iki kere vurdu ve beynimde aceleyle ardarda koşturan görüntüler burgacından kendimi güçlükle kopararak sıçradım. Ayrıca yürek atışlarımın hızlanmış olduğunu da biraz şaşırarak saptadım. Kızarak derhal kitabımı kapattım; «Sen ve Ben» di, iki savaş öncesinden kalma tozlu eski bir kitap; temanın gerçekçiliğindeki cüreti bildiğimden, bu zamana değin okuyup okumakta kararsızlık çekmiştim. O an, heyecanımın, bulunduğumuz gün ve saatten olduğu kadar kitabımdan da ileri geldiğini farkettim: 1982 nin 27 Nisan cuma günüydü ve her zamanki gibi stajyer öğrencim Florence Lorre'u bekliyordum.

Bu beni anlatamayacağım derecede şaşırttı. Kendimi açık görüşlü sanırım; ama tutulma sırası önce erkekte olmamalıdır ve durum ne olursa olsun, cinsiyetimize özgü sakınımı korumamız gerekir. Yine de, bu ilk şoktan sonra düşünmeğe başladım - ve kendime özürler buldum.

Bilim insanlarını, özellikle kadınlarını, otorite ve çirkinliğin görünüşleri altında akla getirmek önyargılı bir düşüncedir. Kuşkusuz, kadınlar erkeklerden daha bir yetenekli oluyorlar araştırma yapmak için. Ve de dış görünüşün seçmede rol oynadığı kimi meslekler, aktörlük gibi, görece yüksek oranda Venüs'ler içeriyorlar. Böyle olmakla birlikte, sorun derinleştirildiği zaman, güzel bir matematikçi kadına akıllı bir kadın oyuncudan daha az rastlan-

madığı hemen görülür. Kadın oyuncudan daha fazla matematikçi kadın olduğu doğru. Bununla birlikte, stajyerlerin ad çekiminde şans yüzüme gül-müştü ve o güne kadar en ufak bir kötü düşünce aklımın köşesinden geçmediyse de, son derece nes-nel olarak, öğrencimin su götürmez güzelliğini fark-etmiştim bile. Bu, şu andaki heyecanımı doğrulu-yordu.

Dakikti üstelik; her zamanki gibi ikiyi beş ge-çe geldi.

— Ne kadar da şıksınız, dedim, atılganlığıma şaşarak.

Bedenine yapışan, hareli soluk yeşil bir önlük giyyordu, sadeydi çok, ama lüks bir yerden alındığı da kesindi.

— Hoşunuza gidiyor mu, Bob?

— Çok hoşuma gidiyor.

Laboratuar önlüğü kadar klasik bir kadın giyi-minde bile olsa, rengi yersiz bulanlardan değilim. Çok şaşırtabileceğini bile bile itiraf edeyim ki etek-li bir kadın bile bende şok etkisi yapmıyor.

— Bayıldım buna, diye yanıtladı Florence, alay-lı bir biçimde.

Ondan on yaş büyük olmama rağmen, Floren-ce aynı yaşta göründüğümüz konusunda diyor. Bu yüzden ilişkimiz, sıradan öğretmen-öğrenci iliş-kisinden biraz başka. Bana arkadaşımıymışım gibi dav-ranıyor. Bu beni biraz çekindiriyor. Tabi ki 1940 la-rın yaşlı bir bilim adamına benzemek için sakalımı tıraş edip saçlarımı kestirebilirim; ama bunun ba-na kadınsı bir hava vereceğini ve o halimin saygısı-nı uyandırmayacağını söylüyor ısrarla.

— Kurgunuz nasıl gidiyor? diye sordu.

Merkez'den bana emanet edilmiş olan ve aynı

sabah, kendime büyük bir doyum sağlayarak çözümlediğim, içinden çıkılmaz bir elektronik soruna değiniyordu.

— Bitti, dedim.

— Tebrikler! Çalışıyor mu?

— Buna yarın bakacağım, dedim. Cuma öğleden sonraları sizin eğitiminize ayrılmıştır.

Duraksadı, önüne baktı. Hiçbir şey beni çekingen bir kadın kadar utandırmaz ve bunu biliyordu.

— Bob... Size birşey sormak istiyordum.

Kendimi pek tedirgin hissediyordum. Gerçekten, bir kadın, erkekte böylesine cazibesi olan bu tip kırıtkanlıklardan kaçınmalı.

Sürdüdü:

— Neye çalıştığınızı anlatır mısınız?

Duraksama sırası bendeydi şimdi.

— Bakın, Florence... son derece gizli çalışmalar söz konusu...

Elini kolumun üstüne koydu.

— Bob... bu laboratuarda çalışan en ufak hademe bile bütün bu sırlar konusunda... ne bileyim... Antarès'in en iyi casusunun bildiği kadar şey biliyor.

— A bak buna şaşardım doğrusu, dedim, bu çok fazlaydı artık.

Radyo haftalardır, Francis Lopez'in gezegenlere ilişkin bir opereti olan «Antarès'in Büyük Düşes'i»nden seçilmiş nakaratlarla öldürüyordu bizi. Nefret ediyorum bu lumpen müziğinden. Bir tek klasikleri seviyorum; Schoenberg, Duke Ellington ya da Vincent Scotto.

— Bob! Lütfen, anlatın bana. Ne yaptığınızı bilmek istiyorum...

Yeni bir duraksama.

— Hay Allah, ne oluyor? Florence, dedim.

— Bob, sizi sevi... severim sizi. Neye çalıştığınızı bana söylemek gerekir. Size yardım etmek istiyorum.

İşte. Yıllar boyunca, romanlarda, ilk aşk ilanı karşısında duyulan heyecanların tanımını okuruz. Ve bu sonunda bana da oluyordu. Bana. Ve bütün imgelediklerimden daha sarsıcı, daha leziz bişeydi. Florence'a bakıyordum, açık renk gözleri, bu 82 yılının modasına uygun olarak kesilmiş alabros kızıl saçları. Kesin, beni kollarına alsaydı karşı koymazdım, buna inanıyorum. Nasıl da gülerdim bir zamanlar aşk öykülerine. Yüreğim telaşla çarpıyordu ve ellerimin titrediğini hissediyordum. Güç bela yutkundum.

— Florence... bir erkek kendisine böyle şeyler söylenmesine izin vermemelidir. Başka şeyden söz edelim.

Bana yaklaştı ve ben henüz hiçbir şey yapamadan sarıldı ve öptü beni. Yer sanki ayaklarımın altından yok olup gitmişti ve kendimi bir iskemle üstünde oturuyor buldum. Aynı zamanda, beklenmediği kadar da tanımlanamaz olan bir kendinden geçme duygusu tadıyordum. Kendi sapıklığımdan dolayı kızardım ve giderek artan bir şaşkınlıkla, Florence'ın dizlerim üstünde oturmakta olduğunu saptadım.

Bunun üzerine derhal dilim çözüldü.

— Florence, densizlik bu. Kalkın. Biri girerse içeri... şerefim lekelenir. Kalkın.

— Bana deneylerinizi gösterecek misiniz?

— Ben... Yani!...

Kabul etmek gerekiyordu.

— Herşeyi. Size herşeyi anlatacağım. Ama kalkın.

— Şeker bişey olduğunuzu biliyordum, dedi kalkarken.

— Siz de yani, durumu kullanıyorsunuz, kabul edin bunu.

Titrekti sesim. Hafifçe omuzuma vurdu birkaç kere, şefkatle.

— Amaan, Bob sevgilim. Biraz modern olun.

Kendimi teknik konulara atmakta acele ediyordum.

— İlk elektronik beyinleri anımsıyor musunuz? diye sordum.

— 1950'dekileri mi?

— Ondan az öncekiler, diye kesinlik getirdim. Hesap makinesiydiler, çok da becerikliydiler ayrıca; kısa bir süre sonra bunlara, kullanılmağa hazır birtakım kavramları belleklerinde tutabilmelerini sağlayan özel borular eklendiğini anımsar mısınız? bellek-borular?

— İlk okulda bilinir bu, dedi Florence.

— 1964'e doğru Rossler, gerçek bir insan beyninin, belli koşullar altında, besleyici bir sıvıya yanlış yapmadan monte edildiğinde aynı görevleri çok daha küçük bir hacimle gerçekleştirebildiğini keşfedinceye kadar, bu tip aygıtları mükemmelleştirdiklerini anımsıyor musunuz?

— 68'de Brenn ile Renaud'nun süper-bitleştiricileri ortaya çıkınca, bu yöntemin papucu dama atıldı, onu da biliyorum, dedi Florence.

— Peki, diye yanıtladım. Zamanla bu aygıtları bütün efektör türleriyle birleştirip, adına robot

denen aygıt kategorisini ortaya koydular, — efektörler de zaten çağlar boyunca insanoğlunun yapmış olduğu binbir aletin türevlerinden başka birşey değildi. Bütün bu makinelere özgü ortak bir nokta kaldı. Ne olduğunu söyleyebilir misiniz?

Öğretmen yanımla yeniden öne çıkıyordu.

— Güzel gözleriniz var, diye yanıtladı Florence. Sarı-yeşil, irisin üstünde de yıldız gibi bişey... Geriledim.

— Florence! beni dinliyor musunuz?

— Sizi çok iyi dinliyorum. Tüm bu makinelerin tek ortak noktası, ancak onları kullananlar tarafından kendilerine sunulan verilere göre iş yapmaları. Kendisine belli bir sorun getirilmeyen makine inisiyatif sahibi olamıyor.

— Peki neden onları bilinçli ve düşünebilir duruma getirmek denenmedi? Çünkü şunun farkına varıldı ki, birkaç ilkel işlevsel refleks kazanmaları, eski bilim adamlarında olan tuhaf alışkanlıklardan da kötülerini göstermelerine yeterli oluyor. Çarşıdan oyuncak bir elektronik kaplumbağa alın, ilk elektro-refleks makinelerin neye benzediğini göreceksiniz: çabuk öfkelenen, kaprisli, acaip... kısacası bir karakteri olan. Aklın kimi işleyiş biçimlerinden basit bir görüntü vermek için yaratılmış, ama birlikte yaşanması fazlasıyla güç olan bu bir çeşit otomatlardan bir hayli çabuk vazgeçildi.

— Hey gidi sevgili Bob, dedi Florence. Konuşmanızı dinlemeğe bayılırım. Ne kadar can sıkıcı olduğunuzu biliyorsunuz herhalde, öldürürsünüz insanı. Bütün bunları onbirde öğrendim.

— Siz de dayanılır gibi değilsiniz, dedim ciddiyle.

Bakıyordu bana. Yemin ederim, benle alay edi-

yordu. İtiraf etmeğe utanıyorum ama yeniden öpmesini isterdim. Şaşkınlığımı gizlemek için hızla sürdürdüm.

— Şimdi gittikçe daha sık, bu makinelere her çeşit efektör üstünde etkili olabilecek, kullanışlı refleksli devreler sokmağa çaba gösteriliyor. Ama makineye bir genel kültür kazandırmak henüz denenmedi; doğrusu, bunun yararlı olabileceği olgusu kendini pek duyurmuyordu. Oysa Merkez'in benden istediği kurgu, makineye, belleğinde son derece yüksek sayıda kavramı tutabilme olanağını sağlamalı. İşte şurda görmekte olduğunuz model, 1978'in onaltı ciltlik büyük ansiklopedik Larousse'unda bulunan bilgiler bütününü özümsemeye yönelik. Hemen hemen tümüyle akılsal olup, kendi olanaklarıyla yer değiştirmek, nesneleri tutarak onları tanımak, hatta gerektiğinde tanımlamak gibi işlevleri yerine getirmesini sağlayan basit efektörlere sahip.

— Peki hangi işte kullanılacak?

— Yönetim işlerine ilişkin bir makine bu, Florence. Meksiko Sözleşmesi'nin ardından, şu önümüzdeki ay Paris'e yerleşecek olan Flor-Fina büyükelçisine protokol Konseyi görevinde bulunması gerekiyor. Büyükelçi'ye, soracağı her soru için, son derece geniş bir Fransız kültürünün tipik yanıtını verecek. Her türlü durumda ona gideceği yolu gösterecek, konu üstüne açıklamalar getirecek ve Avrasya imparatorunun verdiği bir yemekten tutun da bir polimegatronun vaftizine kadar, nasıl davranması gerektiğini söyleyecek; Fransız dili, uluslararası karnamece lüks diplomatik dil olarak kabul edildiğinden bu yana, herkes tümel bir kültüre sahip olmanın gösterişini yapabilmek istiyor; öğrenmeğe

ayırarak zamanı bulunmayan bir büyükelçi için, bu makine demek ki özellikle değerli olacak.

— Vay vay vay! Bu zavallı küçük makineye Larousse'un o kocaman onaltı cildini yutturacaksınız ha! Korkunç bir işkencecisiniz!

— Şart bu! dedim. Tümünü yutması gerekiyor. Ona bölük pörçük bir kültür aşılırsa, duyularda yetersizlik gösteren eski kaplumbağalardakine benzer bir karakter edinecek. Peki nasıl bir karakter olacak bu? Önceden kestirmek mümkün değil. Ancak herşeyi bilirse, davranışlarda da dengeli olma şansına sahip. Bir tek bu koşulla nesnel ve yansız kalabilir.

— Ama herşeyi bilemez ki, dedi Florence.

— Herşeyden dengeli ölçüde anlaması yeterli, diye açıkladım. Larousse'daki nesnellik derecesi güzel. Tutkusuz yazılmış yapıta iyi bir örnek; hesaplarıma göre, son derece dürüst, düşünceli ve terbiyeli bir makineye kavuşuyoruz böylece.

— Harika, dedi Florence.

Benle alay eder gibi bir hali vardı. Kuşkusuz, kimi iş arkadaşlarım daha karmaşık sorunları çözümlüyorlar, ama yine de, henüz mükemmellikten uzak birtakım sistemlerden yola çıkarak oldukça önemli bir yere ulaşmıştım ve şu sıradan «harika» sıfatından iyisine layık bir yerdi. Bu nankör ve evcil işlerin ne kadar yıldırıcı olabildiğini kadınlar akıllarından bile geçirmezler.

— Nasıl çalışıyor? diye sordu.

— Canım, olağan bir sistem, dedim azıcık hüznü bir havada. Bayağı bir lektiskop. Kitabı giriş borusu içine itmek yeter, makine herşeyi birden okur ve kaydeder. Aslında epey olağan. Tabi bilgiyi sindirmiş olduğu zaman, lektiskop sökülecek.

— Çalıştırın onu, Bob! Yalvarırım!

— Onu size göstermek isterim, ama Larousse'lar yanımda değil. Yarın akşam burada olacaklar. Daha önce hiçbir şey öğretemem ona, dengesini bozar.

Makineye gittim ve devre düğmesine dokundum. Kontrol lambaları, aralıklı, kırmızı, yeşil, mavi bir şerit halinde yandılar. Besleme devresinden tatlı bir homurtu geliyordu. Herşeye rağmen, bayağı memnundum kendimden.

— Kitap buraya konur, dedim. Şurdaki kol itilir, hepsi bu. Florence! Ne yapıyorsunuz! Eyvah!

Kontağı kapatmayı denedimse de Florence engel oldu.

— Sadece bir deneme Bob, sileriz!...

— Florence! deli edersiniz insanı! Silinemez!...

«Sen ve Ben»i borunun içine atıp kolu çekmişti. Sayfalar geçtikçe lektiskoptan çıkan sık tıkırtıyı duyuyordum şimdi. Onbeş saniyede bitti. Kitap sindirilmiş, özüksenmiş ve el değmemiş durumda dışarı çıktı.

Florence ilgiyle bakıyordu. Ve birden sıçradı. Hoparlör nerdeyse şefkatle, alçaktan tatlı tatlı konuşmağa başladı:

— Anlatmağa, açıklamağa, ifade etmeğe ihtiyacım var,

İnsan en iyi, söylemeyi başardığı şeyi duyar...

— Bob! Ne oluyor?

— Tanrım! dedim çileden çıkmış bir halde, başka bir bildiği yok... Şimdi artık durmadan G  r  ldy d  kt  recek.

— Ama Bob, neden kendi kendine konuşuyor?

— Bütün açıklar kendi kendine konu  sur!

— Ya birsey sorarsam?

— Olamaz, hayır! dedim. Yok öyle şey. Rahat bırakın onu yahu! Yarı sakat hale getirdiniz zaten!

— Öf siz ne kadar da dırdırcı bişeysiniz böyle! Makine tatlı mı tatlı bir ninni ritmiyle horuldayıp duruyordu. Sesini berraklaştırmak istermiş gibi bir gürültü çıkardı.

— Makine, dedi Florence, kendini nasıl hissediyorsun?

Bu defa aygıttan gelen, tutkulu bir bildiriydi.

— Ah! sizi seviyorum! sizi seviyorum!

Duyuyormusunuz! deliriyorum sizin için... deliriyorum!...

— Bak sen! dedi Florence. Yüzsüzlüğe bak!

— O zamanlar öyleydi, dedim. Önce erkekler seslenirdi kadınlara ve size yemin ederim, küçük Florence'cığım, cüretkardılar.

— Florence! dedi makine düşünceli bir halde, adı Florence!

— Ama bu G  r  ldy'de yok! diye kar  şı   ıktı Florence.

—   yleyse a  ıklamalarımдан hiçbir şey anlamadınız, diye biraz g  cenmeyle yanıtladım. Yalnızca sesler çıkartan basit bir makine yapmadım. Söylüyorum size, onun içinde, kaydetmiş olduklarını harekete geçirip, uygun yanıtlar bulmasını sağlayan bir sürü yeni refleks devreler ve bir fonetik oda var... Güçlük dengesini ayarlamaktaydı, sizse onu tıka basa tutkuyla doldurup dengeyi alt üst ettiniz. İki yaşındaki çocuğa bir bift  k yedirmek gibi. Bu makine henüz bir   ocuk evet... ve siz ona ayı eti yedirdiniz...

— Florence'la ilgilenebilecek kadar büyüğüm, dedi makine kesin bir tonda.

— Ama duyuyor! dedi Florence.

— Elbette, duyuyor tabi!

Gâtikçe artıyordu sinirim.

— Duyuyor, görüyor, konuşuyor...

— Yürüyorum da! dedi makine. Ama öpücükler? Ne olduğunu çaktım, ama onları neyle vereceğimi bilmiyorum, diye sürdürdü düşünceli bir tonda.

— Hiçbir şey vermeyeceksin tamam mı, dedim. Kontağını kapatacağım ve yarın borularını değiştirip yeniden sıfıra getireceğim seni.

— Sen, dedi makine, beni ilgilendirmiyorsun, iğrenç sakallı. Kontağımı da rahat bırakacaksın.

— Sakalı çok güzel, dedi Florence. Terbiyesizsiniz.

— Belki de, diye yanıtladı makine, başımdaki saçları diken diken eden kösnül bir gülmeyle, ama aşka dair ne varsa, bir parça haberdar sayılırım... Florence'ım, daha bir yakınıma gel...

**Zira sana hergün söyleyeceğim şeyler,
Anlarsın ya, ses, bakışlar, jestler, gülümsemeler
olmadan**

Söylenemeyenlerdir...

— Gülümsemeyi bir dene bakalım, diye takıldım.

— Gülebiliyorum! dedi makine.

Müstehcen gülüşünü yineledi.

— Yalnız şunu bil ki, dedim öfkeyle, papağan gibi Géraldy'ce ötmeyi kessen iyi olur.

— Hiçbir şekilde papağan gibi öttüğüm yok! dedi makine. Kanıtı da işte, dangalak, dana, bön, budala, serseri, enayi, pislik, çağanoz, aptal, kaçık diye sövebilirim sana...

— A! Yeter! diye karşı çıktım.

— Ama Géraldy'den alıntı yapıyorsam, diye sürdürdü makine, aşktan daha iyi söz edilemeyeceği, ayrıca da hoşuma gittiği içindir. Kadınlara, bu adamın söyledikleri gibi şeyler söyleyebileceğin zaman bana bir haber verirsin. Ayrıca git başımdan. Florence'la konuşuyorum ben.

— Nazik ol, dedi Florence makineye. Ben nazik insanları severim.

— Bana «nazik ol»¹ diyebilirsin, diye yanıtladı makine. Kendimi daha çok erkek hissediyorum. Hem sus, bak dinle,

Korsajının kopçalarını açmama izin ver,

Bana söylemek istediklerin, yavrum,

Önceden bildiğim şeyler. Haydi, gel!

Soyun. Gel çabuk.

Sarılalım. Enayi olmadan tanışmanın en iyi yolu

Birbirimizi okşamaktır, beden bedene.

Somurtma, çöz eteğini.

Bedenlerimiz, onlar anlaşıacak.

— Aman! susacak mısın sen, diye karşı çıktım öfkeyle.

— Bob! dedi Florence. Bu mıydı okuduğunuz? Vay vay vay!...

— Kontağı kapatacağım, dedim. Sizinle bu biçimde konuşmasına tahammül edemiyorum. Okunan ama söylenmeyen şeyler vardır.

Makine susuyordu. Acılı bir ses çıktı boğazından.

— Kontağıma dokunma!

Kararlı bir şekilde yaklaştım ona. Ortada tek bir kışkırtıcı sözcük yokken makine hızla üstüme yürüdü. Son anda kendimi yana attım ama çelik çerçeve şiddetle omuzuma çarptı. İğrenç sesi duyuldu yine.

— Söyle bakalım, Florence'a mı aşıksın ha?

Çelik yazı masasının arkasına geçmiş korunuyor, omuzumu ovuşturuyordum.

— Toz olun Florence, dedim. Çıkın. Durmayın orda.

— Bob! Sizi yalnız bırakmak istemiyorum... O² sizi... Yaralayacak o sizi.

— Tamam, tamam karışmayın, dedim. Çıkın çabuk.

— Ben istersem çıkacak! dedi makine.

Florence'a doğru bir hareket yapar gibi oldu.

— Toz olun, Florence, dedim yine. Çabuk olun biraz.

— Korkuyorum, Bob, dedi Florence.

İki hamlede yazı masasının arkasına, yanıma geldi.

— Sizle kalmak istiyorum.

— Sana bir kötülük yapmayacağım, dedi makine. Gününü görecektir olan sakallı. Demek kıskançsın ha! Demek kontağımı kapatmak istiyorsun ha!

— Sizi istemiyorum! dedi Florence. İğrendiriyorsunuz beni.

Makine kuvvet almak için yavaşça geri gidiyordu. Birdenbire motorlarının tüm gücüyle, son hız üstüme üstüme geldi. Florence çığlık attı.

— Bob! Bob! Korkuyorum!...

Bir yandan onu kendime doğru çekerken, bir yandan da çabucak yazı masasının üstüne oturdum. Makine masaya yan cepheden bindirdi ve masa korkunç bir şekilde çarptığı duvara kadar kaydı. Oda sarsıldı ve tavandan bir parça sıva yazı masasının üstüne düştü. Duvarla yazı masası arasında kalmış olsaydık ikiye bölünmüşştük şimdi.

— Ne şans, dedim, daha güçlü efektörler koy-

mamış olmam. Şurda durun.

Florence'ı yazı masasının üstüne oturttum. Hemen ulaşılmaz bir yerdeydi.

— Bob, ne yapacaksınız?

— Yüksek sesle söylemeğe ihtiyacım yok, diye yanıtladım.

— Boşversene sen, dedi makine. Hadi kontağımı kapamayı dene de görelim.

Geriye doğru gittiğini gördüm ve bekledim.

— Bakıyorum yelkenler suya iniyor! diye alay ettim.

Makine öfkeli bir şikayet sesi çıkardı.

— Yaa öyle mi? görürsün.

Yazı masasının üstüne çullandı. Beklediğim de buydu. Masaya kadar gelip de, bana ulaşmak için masayı yamyassı hale getirmeyi denediği an zıpladım ve onu bir baş geçtim. Sol elimle tepeden sarkan besleme kablolarına tutunurken, öbür elimle de kontak anahtarına yetişmeğe çalışıyordum. Kafama şiddetli bir darbe yedim; makine, lektiskop kolunu bulduğum yöne doğru çevirip beni gebertmek için uğraşıyordu. Acıdan inledim ve sert bir hamleyle kolu büktüm. Korkunç bir haykırış koptu makineden. Ama hamlemi tamamlamağa vakit bulamadan, kudurmuş bir at gibi sarsılmağa başladı ve bir kurşun gibi fırlattı beni tepesinden. Yere yıkıldım. Bacağımda şiddetli bir sancı duydum ve bir sis içinde, makinenin beni yok etmek üzere hafifçe geriye çekildiğini gördüm. Sonra herşey simsiyah oldu.

Kendime geldiğim zaman, gözlerim kapalı, başım Florence'ın dizleri üstünde uzanmış durumdaydım. Bir duyu karmaşasıydı hissettiğim; bacağım sancıyordu ama çok tatlı bir şey bastırıyordu

dudaklarımı ve olağanüstü bir heyecan duyuyordum. Gözlerimi açtığımda, iki santim uzaklarında Florence'inkileri gördüm. Beni öpüyordu. İkinci bir defa bayıldım. Bu kez beni tokatladı ve hemen kendime geldim.

— Kurtardınız beni, Florence...

— Bob, dedi bana, benle evlenmek ister misiniz?

— Canım Florence, bunu size önermek bana düşmezdi, diye yanıtladım kızarak, ama sevinçle kabul ediyorum.

— Kontağı kesmeyi başardım, dedi. Artık bizi kimse duymayacak. Bob... şimdi, arzular mıydınız acaba... sizden bunu istemeğe cesaret edemiyorum...

Kendine güvenini kaybetmişti. Laboratuvarın tavanındaki lamba gözlerime acı veriyordu.

— Florence, meleğim, konuşun...

— Bob... Géraldy'den şiirler okuyun bana...

Kan dolaşımımın hızlandığını hissettim. Tıraşlı güzel başını ellerimin arasına alıp, gözüpeklikle dudaklarını aradım.

— Abajuru indir biraz... diye fısıldadım.

Le Loup - Garou adlı kitaptan (1950)

1 — Fransızcada makine (une machine) dişil bir sözcük olduğu için, Florence «nazik» sıfatını (gentille) dişil olarak kullanıyor, makine (gentil) eril şeklinde düzeltiyor.

2 — İlk kişilik zamiri «o» dişil (elle), tekrarlanırken eril (il) olarak söyleniyor.

İMGE'nin Çıkmış Kitapları

Bob Dylan

Bob Warley, Reggae

Pink Floyd

Rock Torihi

Pencere, Köprü ve Ötesi

İlhan İREM

Federico Fellini (Sinema)

Vesikalık Fotoğraflar (Sinema)

Rüzgar Durdurma Takvimi (Şiir)

Adnan ÖZER

İMGE'nin Çıkacak Kitapları

Joan Baez

Kara Bahar (Roman) Henry MILLER

Tavandaki cıva buharlı boruların ışığında şimdi
görülebiliyordu ne tip bir kedi olduğu. Korkunç büyük bir kedi,
sarı gözlü ve Guillaume II bıyıklı. Dantelden kulakları
erkekliğini sağlam bir şekilde kanıtlıyorlardı ve mor bir
kenar şeridinin züppece altını çizdiği, tüysüz, büyük bir
beyaz yara izi katetmekteydi sırtını.

